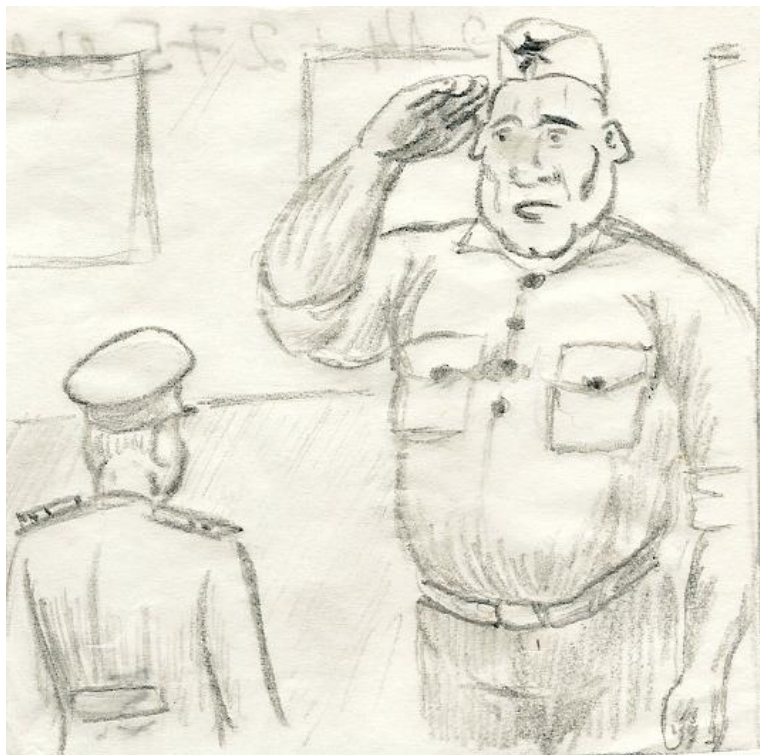

SEREBEN

Somogyi Dénes

A grafikákat készítette:
KÜRTI TAMÁS

ISBN : 978-963-12-6876-8

SOROZÁS.

1958 nyarának táján forog az időkereke, amikor a dolgozó nép szolgálatánál nincsen semmi sem fontosabb ezen a tájon. A mezőkövesdi kiegészítő parancsnokság orvosi szobájában Vizslai főhadnagy az utolsó szem fájdalomcsillapító tablettát akarta bekapni, az imént elővett dobozból, amikor az, remegő kezéből kiesve, elgurult. Nem azért, mintha nem akarna a főhadnagy elvtárs gyomornedveiben felszívódni, és a kínzó fejfájását enyhíteni. Pusztán csak azért gurult el, mert ami kerek, vagy gömbölyű, az a földre hullva általában elgurul.

Márpedig, aki a sorozó bizottság orvosa, az előbb, vagy utóbb, kénytelen enyhíteni kínzó fejfájását egy-egy tablettával. Ennek oka nem más, mint az, hogy ezek a hülye civilek, a katonai besorozást, különböző válogatott trükkökkel igyekeznek elkerülni.

Van, akinek a keze van felkötve, van kinek a lába, van olyan állapotban, hogy azzal csak sántítani lehet, de a dolgozó népet szolgálni lehetetlen. Bejön a sorozóhelységbe olyan is, akinek a gerince úgy elferdült, hogy az első látásra nem derül ki, befelé jön-e az ajtón, vagy éppenséggel kifelé igyekszik.

E betegségeket civil orvosok igazolásaival próbálják hitelesíteni, amely igazolásoknak ára van.

Az egyszerű mutatóujj sorvadást, már két hizott libáért megveheti a szimuláns. Ha ez az ujj a jobb kézfejen növekedett, máris alkalmatlan arra, hogy a leendő honvéd a puska ravaszát huzigálja vele.

Komolyabb betegségek hitelesítése, akár egy hízó marha árát is elérheti. Ezzel a hitelesítéssel azonban

komoly esélye van annak, hogy az évekig tartó szolgálatot, a néphadseregben, végképpen elkerülje.

Az bizony igaz, hogy addig meg kell szenvednie a leendő harcosnak, amíg a dolgozónép szolgálatára alkalmasnak minősítik.

Előtte ott van az a fránya kiképzés, amelynek több hetes időtartama alatt, belesulykolják a buta civil fejébe, hogy neki a seregben nem kell gondolkoznia, mert helyette a parancsnokai gondolkoznak okosan. Neki, természetesen nincsen más dolga, mint azokat a parancsokat maradéktalanul végrehajtani.

A katonai kiképzéssel csak elkezdődnek a harcos megpróbáltatásai. Így aztán nem közömbös, hogy *alkalmas*, vagy *alkalmatlan* bejegyzés kerül a katonakönyvbe.

Vizslai főhadnagy elvtárs, egy lapos kűszás bemutatása mellett, előkotorta tablettáját a sorozó helyiség bútorainak pókhálós lábai közül, és miután megszabadította azt az erőszakos pókhálótól, gyorsan bekapta.

A tablettába vetett rendíthetetlen hite máris megelőlegezte számára fejfájásának némi enyhülését. Pedig az még messze járt ahhoz, hogy keringésében úgy áramoljon széjjel, mint az ebéd babgulyásának gázterméke, a kaszárnnyában széjjeláramlik, az esti takarodó után.

Intett az ajtóban álló őrmesternek, hogy jöhet a következő honvédjelölt, akiről majd ő fogja eldönteni, alkalmas-e katonai szolgálatra, illetve a dolgozónép szolgálatára.

Ez a döntési jog, némileg kárpótolta kínzó fejfőrcseiért, ezért máris kíváncsian nézett az ajtóra, ahol bebicegett a sumákoló civil.

A sumákoló civil kezében egy irathalmazt szorongatott, amelyről nem volt nehéz kitalálnia, hogy azok igen becses civil orvosi igazolások.

Amint megpillantotta a becses iratokat, alig észrevehető mosoly jelent meg szájszegletében, ami abból fakadt, hogy ismét lehetősége nyílik egy szimuláns törekvéseit lelombozni, aki a dolgozónép szolgálatát igyekszik teljes mellbedobással elkerülni.

—*Üljön le fiam!* —szólt feltűnően kedvesen, az irathalmazt szorongató, ajtón belépő Somfaihoz, akinek ebben a pillanatban, egy zabszem sem fért volna abba a bizonyos hátsó testrészébe.

Aki eléggé ismerte Vizslai főhadnagyot, az jól tudta, ez a nyájassága erősen színlelt és csak arra való, hogy a páciense bizalmát megnyerje, aki majd ez által, panaszainak áradatát zúdítsa feléje, a kiszuperálását remélve.

Ezzel egy időben átvette a remegő regruta kezéből a becses igazolások tömkelegét, és behatóan tanulmányozni kezdte, miközben egy-egy résznél nagyokat sóhajtott, őszinte együttérzését fejezve ki a belépőnek:

—*Ez bizony súlyos! Nagyon súlyos!* —mutatott az igazolások óriási kupacára.

Tovább olvasva az iratokat, ismételten felsóhajtott, nagy részvéttel nézve az előtte remegő kicsiny emberkére, aki már-már kezdte azt hinni, miszerint épületet tévesztett, mert a temetkezési vállalathoz kellett volna inkább mennie, az igen súlyos panaszaival.

—*No, vetközzön le édes fiam, megvizsgálom!*— jelentette ki atyai hangon. Aki nem ismerte kellő mélységig Vizslai főhadnagy elvtárs, sorozó orvost, azt hihette, hogy talán még egy könnycsepp is ott bujkál szeme szegletében, amely mindjárt ki buggyan onnan.

Miután páciense levetkőzött, megvizsgálta annak tüdejét, máját, szívét és közben folyvást érdeklődött a bársonyosan kedves hangján:

—*Itt fáj ugye?*

—*Igen ott fáj! Nagyon fáj!*—válaszolta Somfai olyan bánatosan, mint akinek földi életéből már csak igen kevés van hátra.

—*No meg itt is fáj, ugye?*

—*Ott is!* —jelentette ki határozottan a regruta minden esetben, a gyilkos kór jelenlétét megerősítve az őt tapogató orvosban, miközben talpától a feje búbjáig megvizsgálta a derék sorozó orvos.

Vizslai főhadnagy és sorozó orvos, egy lapos, sunyi pillantást küldött Bartás őrmester felé, aki értett ebből a rejtett üzenetből, mely szerint a katonai kiképzés során, neki jut majd az a megtiszteltetés, hogy Somfai honvédből kiüzze a gonosz köszvényt.

Az őrmester bajusza megrezzent egyszer-kétszer, sőt többször is, majd egyfolytában rezegni kezdett, mint a

nyárfalevél. Ez nála azt jelentette; *máris nagy kedve lenne a gonosz köszvény kiűzéséhez*, de a legnagyobb sajnálatára, erre még várnia kell a bevonulásig.

Somfai honvéd esendően nézett az őt vizsgáló orvosra:—*mondja már ki végre, ennyi rettenetes bajjal, ő alkalmatlan a néphadseregben, a dolgozónép szolgálatára, az állandóan fenyegető imperialistákkal szemben.*

Bármilyen esendően is nézett rá, az nem akart ilyet mondani. E helyett a következő szavakkal „*vigasztalta*”:

—*Ezekre, a súlyos betegségekre, legjobb terápia a repülő ezrednél, Sármelléken biztosított. Ott, mint tűzoltó teljesít majd szolgálatot, a nap huszonnégy órájában és így lesz majd ideje a köszvényeivel foglalkozni!*

Somfai honvéd—most már lehet így nevezni—lógó orral, bambán lépett ki a vizsgáló helyiségből, annyira megviselten, hogy a sántaságáról is elfeledkezett és minden bicegés nélkül ballagott kifelé a kint várakozó társaihoz.

Vizslai főhadnagy a bicegés nélküli kivonulást látván, jóérzéssel simogatta meg főhadnagyi rendfokozatát, mert ezúttal is megsemmisített egy szimulánst. A néphadsereg kötelékébe pedig besorozott egy honvédot, ami által az imperialisták ismét kaptak egy újabb nagy pofont.

Időközben fejfőrcsei megszűntek, ami részben már a tablettának is köszönhető, ezért a következő regrutát kérte.

Kajmán honvédjelölt, tagbaszakadt, robosztus alakjával lépett a sorozó helyiségbe és állt meg a sorozó orvos előtt, civil orvosi igazolásaival kezében.

Nem kis meglepetéssel bámult a belépő jövevényre Vizslai főhadnagy, sorozó orvos, akinek első gondolata ez volt:—*fiatal kora ellenére miképpen testesedett meg ennyire ez az újonc? Talán az is megfordult a fejében, hogy ezt az embert most és azonnal ki kellene szuperálni,*

mert ennek étkeztetése, csődbe viszi a néphadsereg hadtápjának költségvetését.

Látva azonban ennek is kezében a civil orvosi igazolások halmazát, megmakacsolta magát és eldöntötte, ebből a derék regrutából honvédot formál. Már csak azért is, hogy ezeknek a hülye civil orvosoknak diagnózisát megsemmisülve lássa. Mindezért most is nyájasan szólt a félénken belépő, derék regrutához:

—*Nos, édes fiam, van-e valami panasza? Van-e étvágya?*

Szeretne-e a néphadsereg katonája lenni?

Ezekre, a nyájás szavakra, a félénken belépő tagbaszakadt ember rögtön arra gondolt; *a civil életben sem szóltak még hozzá kedvesebben, ezért kisé oldódott az iménti feszültsége.*

Ennyi kérdés hallatán azt sem tudta, melyik kérdésre válaszoljon előbb.

—*Szeretnék a néphadseregben szolgálni, de a lábaim nem bírják a strapát. Az étvágyammal—köszönöm kérdését—megvagyok elégedve!*

Nem szedek semmilyen étvágyjavító tablettát, mégis mindent fel akarok falni!—jelentette ki magabiztosan Kajmán regruta, és átnyújtotta azokat a civil orvosi igazolásokat, amelyekben panaszait neves civil orvosok is messzemenően alátámasztották.

Az iratok beható tanulmányozása után, a levetközött újoncot, Vizslai főhadnagy vizsgálgatni kezdte.

Amikor a hasát tapogatta körbe, olyan elégedettség tükröződött érdeklődő arcáról, mint a hízódísznó vásárlásánál a vevő arcán látható, amikor annak háját méregeti. A vizsgálatok befejezése után a következő megállapításra jutott:

—*Ennek az újoncnak csak a testsúlya felétől kell megszabadulnia, és akkor a maradék hatvan kilójával akár létrát is mászhat.* —gondolta magában, majd ezt a

gondolatát, felhangosította Kajmán regrutának, aki erre kétségbeesetten védekezett:

—*Főhadnagy elvtárs! Képtelen vagyok kevesebbet enni, az örökösen kínzó éhségem miatt!*

A jóságos és türelmes sorozó orvos atyai hangon, ekképpen nyugtatta meg a belpoklos Kajmán regrutát:

—A seregben nincsen arra idő, hogy lépten-nyomon a konyhában zabáljunk! E mellett jó kis sétákat kell tenni, mert az, jótékony hatással van az ízületekre. Ezek a séták nemcsak fölösleges kalóriától, hanem a már meglévő zsírpárnáitól is megszabadítják a torkoskodó és a kelleténél bőségesebb étvággal rendelkező harcost!

A fogtyúhoz hozzájárul még az, amikor a hadgyakorlaton teljes menetfelszereléssel hosszabb túrákat tesz meg a derék harcos.

Ilyen hadgyakorlaton szokott előfordulni az is, hogy a konyhát gyakorta kilövi az a cudar imperialista ellenség. Nem törődve azzal, hogy a néphadsereg katonájának nem duzzadnak belei a jófajta kajától.

Bizony édes fiam, az imperialista ellenség már csak ilyen. Mindenféle ravaszkodásával le akarja rombolni a dolgozónép vívmányait. —fejezte be atyai okítását Vizslai főhadnagy, a néphadsereg kiváló sorozó orvosa.

Kajmán regruta ezeknek, a szavaknak hallatán, egyre idegesebb lett, és nyalni kezdte a szája szélét, amelyen az otthoni gulyás ízét igyekezett megtalálni, de az már egy pár órával odébb volt, így aztán nem csoda, ha a gyomra korgásba kezdett.

Vizslai főhadnagy, miután tapasztalta, hogy ez a sumákoló újonc is megtört, kérte a soron következő újoncot, aki belépett a dadogó Patás sorköteles személyében.

A belépő szintén ott szorongatta kezében annak a bizonyítékait, hogy igen komoly betegség gátolja

szolgálatkészségét a dolgozónép seregében. Ez a betegség pedig nem egyéb, mint az idegrendszerének gyengesége.

Ilyen embert a seregbe besorozni igen kockázatos dolog, mivel nem lehessen tudni, mikor fordítsa fegyverét parancsnokai ellen.

Vizslai főhadnagy, miután átolvasta Patás sorköteles civil orvosoktól származó összes iratait, amelyben *hülyének* nyilvánították, atyai aggodással intézte hozzá szavait:

—*Tud-e aludni édes fiam?*

—*Nagyon keveset! Akkor is zavaros álmaim vannak. No...no...meg...meg...rémeket is látok.* —dadogta Patás sorköteles, a besorolásától való rettegésében.

—*Ez bizony nagy baj! Nagyon nagy baj!*

De azért ne ijedjen meg. Mi tudunk segíteni az ilyen bajokon is. —mondta a lapos pillantásaival vizsgálódó orvos, olyan részvét mutatása mellett, hogy egy könnycsepp majdnem kicsordult szeme sarkából. A kicsordulás azonban mégsem következett be, ehelyett imigyen szólt a dadogó regrutához:

—*Szerencséje van édes fiam, mert mi a seregben olyan terápiát alkalmazunk, amely még a betegebbeket is sikerrel meggyógyítja.* A kiképzése után pedig, az őrszázadhoz lesz beosztva, így aztán még jól is jön, hogy nem tud aludni. Ott aztán szükség van az ilyen éber katonákra, az állandóan leselkedő imperialista veszélyek miatt. Ezt nekem elhiheti, édes fiam!

Patás honvéd—most már hívhatjuk így—ebből megérthette, nem lett ki szuperálva, hiába szórta kenőpénzeit a civil orvosoknak. Hiába nyálazta a borítékokat gyakorta, amelyek a kenőpénzeivel voltak degeszre tömve.

Lógó orral lépett ki a mezőkövesdi sorozóhelyiségből. A búsképű kivonulását Bartalos

őrmester olyan szemekkel figyelte, mint a szobrász a megmunkálásra váró kőtömböt. Máris voltak elképzelései, miképpen formálja át ennek a slamos, tunya, lusta civilnek a teljes egyéniségét, a pacuha öltözködésével együtt.

—*Sok ilyen lusta civilt reguláztam már meg. S ha ezek nem az én kezembe kerülnek, egészen bizonyosan elkutyulnak, értéktelenné válnak, elvegyülnek a társadalom salakjában!* —dicsekedett ismerősei körében gyakorta.

Bajszának finom rezgései, és arcának idegrángásai most is arról tanúskodtak, hogy a legszívesebben haza sem engedné Patás honvédot. Erre azonban legalább két hetet várnia kell, mire ez a pacuha civil a behívóparancsot kezébe kapja.

Mikor erre az őrmester magától rájött, a bajszának regése is úgy megszűnt, mint Patás honvéd jókedve a besorozása után.

Sorban egymás után, alkalmassá lettek nyilvánítva: Sugárosi, Baló, már az előbb besorozott Somfaival, Kajmánna, Patással, a sármelléki repülő ezred jövődő tűzoltóival—vízpocsékolóival együtt.

Bartalos őrmester vadászszenvedélytől izzó szemei máris úgy látták a távozó újoncokat, mintha egy nagy hurok lenne a nyakuk körül és ennek a huroknak a vége, az ő kezéhez lenne szorosan odakötte azért, hogy ő bármelyik pillanatban szoríthasson rajta.

Erre a látomásra, az egész testét betöltő kellemes érzés járta át, amiért úgy érezte érdemes élnie. Senki sem sejtheti, micsoda élvezetet jelentett számára, amikor az újonnan bevonuló kopasz egyén ott rezgett előtte, mint földi parancsolója előtt.

—*Ezek előtt még van tekintélyünk, de az öregkatonák már fütyülnek ránk!* Sőt, némelyik képes olyasmire, hogy az édes szüleinket nem restelli illetlen szavakkal emlegetni és mindezt hangosan!

Az ilyen neveletlen katonákkal nagyon nehéz megvédeni hazánk szocialista vívmányait, az egyre jobban acsarkodó imperialistákkal szemben. —mondta csüggedten a mellette álló Hörcsögi őrzetőnek, aki szintén szeretett volna már néhány újoncot elválasztani az anyatejtől, és a kedvenc cumijától, de erre még neki is várnia kellett.

A sikeres besorozás után az újonc honvédek lógóorral indultak a környező falvakba, annyifelé, ahányan voltak, hogy a hátra lévő pár napot, még Bartalos őrmester és Hörcsögi őrzető társasága nélkül élvezhessék.

Bizony a seregben már nem lesz idő arra, hogy a szép lányokat ölelgessék, fülükbe bársonyos hangon sugdossanak ilyen hízelgő szavakat:

—Drága Mancikám! Te vagy a legszebb lány, akivel valaha is találkoztam az életemben! Nincsen az a kincs, amely számomra többet jelentene, mint Te! Te egy földre szállt angyal vagy, aki egyenesen miattam, hagyta ott a mennyországot, az összes égi mannájával együtt!

A seregben nem sugdos senki ilyen szavakat senki fülébe, a bevonuló újonc honvédek fülébe pedig főleg nem.

A kiképző őrzetőket, tizedeseket, őrmestereket, nem a halk szavuk miatt tartják a seregben, hanem azért, hogy ordibáljanak a nyűlszívű bevonulókra, akikkel a besorozást követően hamarosan találkoznak a néphadsereg kötelékében.

BEVONULÁS

Somfai honvéd, miután hazaérkezett kicsinyke, szomolyai lakásukba, az eddig szorongatott táskáját, a civil orvosi igazolásokkal együtt, a lóca alá dobta, e szavak kíséretében:

—*Nem érnek ezek az igazolások egy bakaszellentést sem!* —mondta aggódó szüleinek, akik már epekedve várták érkezését a sorozásról. Az pedig elhíhető, hogy ez a bakaszellentés valóban keveset ér, mert ugyancsak olcsón mérik a kaszárnyában, úgy takarodó tájékán.

Ebből a kijelentéséből az édesanyja megérthette, a lóca alá dobott orvosi igazolásokért adott hizott libákat, jobban tette volna, ha a családjá részére főzi meg, és nem az orvosoknak adja.

Erre szokták mondani, hogy az efféle okoskodás olyan fölösleges, mint az eső után a köpönyeg. Mert azokból a libákból már a csontokat sem lehet megtalálni, mivel a kutyák azt is felfalták.

Somfai honvéd nem bántódott sokáig, mert a behívóparancs megérkezéséig már kevésnek bizonyult az idő. A lányokhoz is kellett egy-két kedves szót intéznie, mert amilyen kiszámíthatatlanok, még a leszerelése előtt férjhez mennek valahányan.

Hogy ne tudják mondani, ezt, vagy azt a lányt szemelte ki magának, sorra következett egymásután: Sára, Kata, Julcsa, Marcsa, Ilona, Böske, Klári, Magdi, Márti.

A vizsla tekintetű öregasszonyoknak főhetett a feje, melyik lány is az igazi, mert szerettek volna egy jó pletykát egymás között továbbadni ezekkel, a szavakkal:

—Bizony mit hallottam! Csak ne mondd el senkinek!

Persze, ez utóbbi mondatot így kell értelmezni:

—Csak akkor mondom el, ha rögtön tovább mondod! Mert, ha nem mondod tovább, soha nem mondok el neked semmilyen pletykát!

Mivel az egyiküknek sem lett volna kedvére, ha ezután már semmilyen pletykát nem hallanak, így a hallottakat mindenesetben maradéktalanul tovább adták.

A *behívóparancs* megérkezésére jobban lehetett számítani, mint arra, hogy a kölcsön adott pénzt valaki valaha visszakapja, ezért az még váratlanul is megérkezett.

Ebben a *parancs* Somfai honvédot, 1958 novemberének első napján, kötelezte bevonulásra, a mezőkövesdi kiegészítő parancsnokságra, egy napi hideg étellel ellátva.

Szerette volna, ha ez az egész *behívóparancs*, csak egy rossz álom lenne, de ez annyira valóság volt, mint az a köd, amelyben e nap korahajnalán elindult otthonról a kiegészítő parancsnokság felé. A kezében csüngő bőrrönd súlya arról tanúskodott, hogy nemcsak egy napi hideg étel van abba berakva.

A borotválkozási felszerelésen, írószeren, papírlapon, borítékon kívül, a bőrrönd belseje többnapis étellel volt degeszre tömve. Úgy okoskodott; *ha az ellenség egymásután több napon át kilőné a konyhát, akkor sem kelljen éhen halnia.*

Ruhát már nem kellett vinnie, mert azt a továbbiakban ingyen adták számára.

Miután a létszámolvasás megtörtént, mindenkinek kijelölték a helyét, ahová állnia kellett. Több gyülekező hely is volt, ahol a tisztek—de főleg a tiszthelyettesek—adtak eligazító parancsot leendő katonáiknak.

Ők, az ország különböző helyén található alakulatoktól jöttek, hogy a leszerelő öregkatonák helyébe, újoncokat vigyenek magukkal.

Azt egyetlen újonc sem tudhatta előre, hová fog kerülni, hová viszik, hol lesz a szolgálati helye két éven keresztül. Ez olyan hadititok volt, amelyet az országra állandóan acsarkodó imperialisták kémkedései miatt, nem volt szabad a bevonulókkal előre tudatni.

Az, hogy a sorozáskor Vizslai főhadnagy mit mondott, viccnek is lehetett tekinteni.

Végül is kivel, hol áll meg a vonat, a jövő titka, nehogy az imperialisták megszimatolják, és támadást kezdeményeznek a népi demokrácia ellen. A későbbiek folyamán Hörcsögi őrzetető—kiképzési tiszthelyettes—többször felhívta figyelmüket az ilyen irányú veszélyekre.

Somfai honvédot, Bartalos őrmester mögé irányították, aki nagy gondossággal választotta ki már korábban a szárnysegédjének Hörcsögi őrzetetőt, újonckísérőnek.

A kiválasztás első szempontja az őrzetető kistermete, mert az őrmester maga sem volt egy daliás termet, a maga százötvenöt centijével. Ezek után Hörcsögi őrzetető százötven centije nem keltett benne semmilyen kisebbségi érzést.

Az őrzetető máris olyan dühös fintorokat vágott, ami nagyon méltó volt a nevéhez, és már elkezdte az időközben mögéje felsorakozott szakasz nevelését. molesztálását:

—Hogy áll ott?!

Álljon feszesen, egyenesen, ne úgy, mint egy hülye civil! Jobb lesz, ha vigyáz magára, mert ha engemet

begurít, magának annyi! —ordított Kajmán honvédra olyan dühösen, mint aki be is kapná az előtte álló újonc honvédot, amennyiben az nem lenne két méter magas, és fiataalkora ellenére ugyancsak megtestesedett.

Az újonc, értetlenül hallgatta a púpja környéki magasságból jövő éles, dühös hangokat, amelyek becses személyét voltak hivatva sértegetni.

Kajmán honvéd, az ő természetes lassúságával figyelt fel a dühös kis emberkére, akinek vállapján egy parányi fehér csillag, krumpli virág díszelgett. Eddigi élete során mindent rá lehetett fogni, csak azt nem, hogy ideges, vagy gyors mozgású. Ezért most sem kapkodott, hanem inkább azt figyelte, hogy az előtte gesztikuláló, krumplivirágos emberke miért olyan ideges és főleg, neki szólna-e ezek a sértegetések.

—*Magához beszéltem víziló!* —hallhatta most már az újonc a tudatáig csigalassúsággal eljutott sértegető szavakat, amelyeket félreérthetetlenül hozzá intéztek.

Erre aztán, ha lassan is, de pirosodni kezdett, ami nála feltétlenül a sértődöttséget jelezte.

Bizony, eddig őneki ilyen sértő szavakat még az örvezetőnél daliásabbak sem mertek mondani, mert úgy eltaposta az illetőt, mint az elefánt eltapossa a hangyát.

Egy pillanatra megfordult a fejében:—*mi lenne, ha most is ezt tenné?* A bevonuló újonc társai nemigen bánnák! Azonban ő most már a seregben—néphadseregben—honvéd, és neki egyetlen csillagja, krumpli virágja sincsen, ezért jobbnak látta, ha feszesen áll vigyáz állásba, amitől tíz centivel még magasabb lett.

Hörcsögi a megtestesedett újonctól sem ijedt meg, hanem lábujjának hegyére állva, kiabált fel az újonc fülcimpáiba úgy, mintha a templom tornyába kiabálna:

---*Jobb lesz, ha vigyáz magára, mert ha engemet begurít, magának annyi!*

A távolabbról figyelő dolgozónép—az újoncokat eddig elkísérő civil hozzátartozók—máris úgy látták, mintha az őrzető már most be lenne gurulva, mert Hőrcsögi ugyancsak vörös volt, különösen az orra.

Közben olyan dühös pillantásokat küldött Kajmán honvéd felhőkbe fűrődő fejének irányába, mint amilyeneket a mohó *hőrcsög* küld, a bevonuló újonc falujának határában, a búzaszemeket előle eldézsmáló *ürge* felé.

Az orrának vörös színét nemcsak a novemberi csípős szél okozhatta, hanem egy kis törkölypálinka is segítségére volt ebben. Ezt szerette legjobban, mert ez butította el leghamarabb, aminek feltétlenül szükségét érezte, a bevonuló sok hülye civil miatt, akik idegeit már régen felőrölték neveletlen viselkedésükkel.

Bartalos őrmester egy pár szó szolt az őrzetőhöz, aminek hatására kisé csendesebb lett.

Mindez, éppen idejében történt, mert az újoncokat kísérő, jelenlévő dolgozónépnek, kezdett rossz véleménye kialakulni, a néphadseregben használt nevelési módszereket illetően. Azonban a dolgozónépnek nem volt ideje e fölött sokáig elmélkedni, mert Hőrcsögi őrzető máris hallatta hangját, bár az előbbinél valamivel csendesebben:

—A bőrdöket fogják a kezükbe! Álljanak be kettes sorba, mert indulunk a vasútállomásra!

Nem mehetünk el civil szemek előtt úgy, mint este a legelőről hazafelé csörtető disznónyáj teszi!

Egy katona mindig fegyelmezett és ad magára.

Még gondolni is rossz arra, mi lenne akkor, ha az imperialisták látnák az ilyen csürhe vonulását?

Rögtön megsemmisítenék önöket! No, de azért vagyunk mi, a feletteseik, hogy bármilyen nehéz munka árán is, de fegyelmezett harcosokat neveljünk magukból!

Több ilyen szakasz összeállt és feletteseik vezetésével ők is a vasútállomás felé indultak.

Az újoncokon semmilyen lelkesedést nem lehetett tapasztalni. Még akkor sem lelkesedtek volna, ha tudják hová viszik őket, nem még, hogy nem tudták.

Arra nem lehetett számítani, amit Vizslai főhadnagy mondott nekik, mely szerint a sármelléki repülő ezredhez kerülnek. Ezt mondhatta azért is, mert ismerte a szöszátyár újoncokat, és úgy gondolta, ezáltal az imperialistákat téves információhoz juttatja.

Annyit árultak el nekik:—*lesz, aki már estére a laktanyájába ér, lesz, aki csak másnap délelőttjén érkezik meg laktanyájába.*

A hadititok komoly dolog! Ellene véteni veszélyes, mert az imperialisták állandóan résen vannak és fülelnek. Ezért aztán a butácska újonc jobban teszi, ha *vigyáz magára*, mint azt Hörcsögi őrzető oly gyakran elmondja.

A sűrű novemberi köd szitálta magából a parányi vízcseppeket, ami olyan hangulatot produkált, mintha a vágóhídra mennének a kofferjaikat cipelő újoncok.

Negyed óra multán a vasútállomásra értek, ahol a katonavonat felzászlózva, pöfögő gőzmozdonnyal várta őket, hogy minél távolabb vigye a lakóhelyüktől.

Ilyenkor még gondolni sem érdemes arra, mikor jön el az idő, amikor majd visszafelé jön a vonat velük. Talán két év? De lehet több is. Attól függ, kivel hol áll meg ez a vonat. Ki milyen alakulathoz kerül.

Szerencsére ezekkel, a gondolatokkal, keveset foglalkoztak, mert az otthonról hozott dugi italokkal egymást kínálgatták, és ismerkedtek egymással a különböző településekről bevonuló újoncok, a vasúti kocsik belsejében. Most, miután nagy sziszegés, szuszogás, zakatolás kíséretében a gőzmozdony vontatni kezdte a katonai szerelvényt, Bartalos őrmester és

Hörcsögi örvezető sem törődött annyit alattvalóival, hanem az álommal küszködve lógatták az örökösen haragos fejüket.

Az újoncokra sem kellett annyira figyelniük, mert a robogó vonatból egyikük sem akart megszökni. Persze még kedvezőbb körülmények között is értelmetlen lett volna.

Amikor Budapestre ért a vonat, sokan kiszálltak, de Bartalos és Hörcsögi szakasza nem mozdulhatott. Ez azt jelentette, ők még távolabb kerülnek lakóhelyüktől, valamerre a Dunántúlra.

Somfait iszonyúan furdalta a kíváncsiság, ezért odalépett a bóbiskoló, öntudatlan őrmesterhez:

—*Őrmester elvtárs, messze megyünk még?*

—*Hát, Sármellék még odébb van!* —válaszolt őszintén a félálomban lévő tiszthelyettes, amitől teljesen felébredt. Kisé haragosan nézett Somfaira, amiért akarata ellenére elárulta neki utazásuk végállomását.

—De kíváncsi természete van! Jobban tenné, ha kérdezés helyett inkább aludna, mert mire odaérünk olyan lesz, mint a felmosórongy!

Somfainak nem kellett kétszer mondani, visszament társaihoz és nagy izgalommal újságolta a hírt:

—*Azt mondta az őrmester, hogy Sármellékre megyünk!*

—*Sármellék? Sármellék?! Hol az ördögben található az?* —kérdezte Sugárosi honvéd emlékeiben erősen kutatva.

—*Valahol a Balaton túlsó sarkán is túl! Igazi sáros, mocsaras vidék, nádassal és iszaptengerrel a szomszédságában.*

Kiképzéskor taposhatjuk majd a sarat, mert az van arrafelé bőven. —vette el a kedvét a többieknek Baló honvéd, még mielőtt odaértek volna, hiszen az ő bátyja is ott szolgált a dolgozónépet az előző években.

—*Milyen alakulat az? Csak nem valami gyalogos alakulat?* —kérdezte Kajmán honvéd, aki nem szívesen sétáltatná a jövőben a robosztus alakját, az előbb emlegetett mocsárban, a feneketlen sarat taposva, ladik nagyságú csizmájával.

—*Nem! Nem! Repülő ezred van ott!* —nyugtatta meg a szakasz tagjait Baló honvéd. Ettől aztán legtöbbjük megnyugodott és szundikálásba kezdett.

A gőzmozdony vontatta katonaszerelvény, rohant a novemberi ködös, sötét éjszakában, Sármellék irányába.

A kocsikban még éberén figyelő honvédek előtt elsuhant az éjszakai táj anélkül, hogy abból túl sokat látnának. A sötét háttér miatt, minden ablak egy-egy tükörként szolgált, amelyekben a bevonulók olyannak látták magukat, mintha máris éveket öregednének.

Olykor egy-egy vasútállomás épülete suhant el az ablak előtt, de ezeken, a helyeken sem állt meg a vonat, csak átrobogott a kivilágított épületek mellett.

Kivirradt mire Balatonszentgyörgyre értek. Itt a létszámolvasás után még várakozni kellett, amíg a Sármelléki kisvonat beállt a pályaudvarra.

A Borsodból érkező újoncoknak már Balatonszentgyörgy is a világvégének számított a tizenöt órás utazás miatt, és még innen tovább kellett utazniuk, hogy a szolgálati helyükre érjenek.

A vasúti kocsikból már láthatóvá váltak a vizes, mocsaras nádasok, amelyek egyértelműen jelezték Sármellék közelségét.

A vasútállomásra megérkezve, Hörcsögi őrzető ismét katonai alakzatba állította a felügyeletére bízott szakaszt, bőröndjeikkel kezükben. Az éjjeli álmatlanságtól az őrzető még az eddiginél is ingerültebben viselkedett. Így aztán, amikor Kajmán honvéd kofferjének füle leszakadt—a menetoszlop

kialakítása közben—dühös harci ebként ordított az amúgy is pórul járt honvédra:

—*Mi a nyavalyát pakolt abba a kofferba? Talán egy egész hízót hozott el, maga bélpoklos?!*

Még egy rakásnyi sértegetést küldött Kajmán honvéd egekbe fűrődő fejéhez, majd a szokásos fenyegetésébe kezdett:

—*Jobb lesz, ha vigyáz magára, mert ha engemet begurít, magának annyi!*

A szakasz tagjai attól a gondolattól, hogy az őrzető még ettől is jobban begurulhat, máris megrémültek.

Különben is, arról szó sem volt, miszerint Kajmán az egész hízót elhozta volna, mert a másik felét otthon hagyta szüleinek és testvéreinek. Persze az a fránya koffer az oka minden balhénak, mert képes arra, hogy egy fél hízótól a füle leszakadjon, és ezzel máris szabotálja a bevonulást.

Az előszedett spárgákból egy kisebb kötelet csavartak, majd kofferon körül csavarva, fület formáltak a kötélből. Ezután nótázva indultak Hörcsögi őrzető parancsára, a laktanya belső területére.

Becsukódott mögöttük a kapu, de azt senki sem tudná ebben a pillanatban, mikor nyílik majd ki újra.

Mikor jöhetnek ki rajta, akár csak eltávozásra, vagy talán majd szabadságra.

Addig még a ködnek is el kell oszlania, a Balatonnak szélben ringatózó nádasai fölül, és Hörcsögi őrzető kemény szavait sokszor lehet még hallani, amint torkaszakadtából kiabálja:

—*Jobb lesz, ha vigyáz magára, mert ha engemet begurít, magának annyi!*

A SEREGBEN.

A laktanya kapuja fölött átívelő vörös drapéria üdvözölte az érkezőket:

ÜDVÖZÖLJÜK A BEVONULÓ ELVTÁRSAKAT!

Az egyik oldalán vörös színű szovjet zászlót, a másik oldalán piros-fehér-zöld színű magyar zászlót lengetett a ködös, novemberi, csípős szél.

Bent—a laktanya területén—az „öreg” katonák sanda szemekkel figyelték a kofferjaikkal érkező újoncokat, az ő megnevezésükkel, a **kopaszokat**.

Mert addig, míg nem jönnek egy év multával az újabb bevonulók, addig kopaszoknak nevezik őket.

Az öregkatonák régóta várták már ezeket, a percek, hogy végre átadhassák a felmosórongyot, seprőt, és a takarítás összes kellékeit, amikhez sok-sok kellemetlen emlék kapcsolódott az elmúlt év során, vagyis az ő kopasz idejükben.

Az újoncokat a ruharaktár felé vezényelték. Itt hörcsögi órvezető a hasonló rendfokozatú raktárosnak adta az utasítást:

—Ennek a tizenöt embernek szedd össze a következő öltözeteket:

Csizma, kapca, alsónadrág, melegalsó, nadrág, nadrágszij, atlétatrikó, ing, pulóver, gimnasztorka, derékszij, téli köpeny, téli sapka, kesztyű.

Az, hogy ezekből milyen méretek kellenek, senkit sem érdekelt. Hiszen az öregkatonáknak legkívánatosabb

szórakozásuk az volt, hogy a kopaszok a raktárból egy csomóra kidobált ruhákból, miképpen tudnak felöltözni.

Nagy kapkodás kezdődött el a ruhacsomóknál.

Mindenki igyekezett belőle megkaparintani egy darabot és próbálgatta, hogy az ő méretére melyik felelne meg legjobban. Miután ily módon végül mégiscsak felöltöztek, megkezdődött egymás között a cserélgetés.

Akinek kicsi volt valamilyen ruházata, az elcserélte azzal, akinek pedig nagyobb volt a kelleténél az, amit a ruhákért vívott közelharcban megszerzett magának.

Végül mindenki felöltözött, de a korábbi ismerősök nem ismerték meg egymást a katonaruhában.

Így történhetett meg az, hogy Sugárosi így szólt Balóhoz:

—*Te honnan jöttél pajtás?*

Hogy-hogy honnan jöttem? Még hogy honnan jöttem?

Észnél vagy Te?

Hát nem ismersz meg? Egy kocsiban ültünk! – mondta ingerülten Baló és nézett értetlenül társára, miképpen lehet valaki ennyire hülye, hogy a vonaton együtt mulattak, és most nem akarja őt megismerni.

—Hát én nem ismerlek meg pajtás, még akkor sem, ha a szemem kinyuvad a nézésedbe!

De várjál csak pajtás!

Miután Sugárosi ezt mondta, erősen nézni kezdte Baló honvéd arcát, majd a homlokára csapott a nagy felfedezésében:

—Te vagy az Somfai? Persze, hogy Te vagy! Most már egészen biztosan emlékszem rád!

—Emlékszel Te a nagynénikédre, nem rám! Nem is értem, miképpen sorozhattak be ilyen hülyét a seregbe, mint amilyen Te vagy?

*Szerintem még az imperialista ellenséget sem ismernéd meg ezzel a beszűkült emlékezőtehetségeddel! Bezzeg, amikor a mákos rétesemet felfaltad a vonaton, akkor megismertél!—*korholta bajtársát Baló honvéd, amire Sugárosi honvéd nagyobbbat csapott a saját homlokára, mint az előbb és ennek hatására emlékezőtehetsége visszatért a rendes kerékvágásba:

—Atyaisten! Te vagy az Baló? A saját édesanyád nem ismerne rád, ebben teljesen bizonyos vagyok!

—Hát ki a manó lenne? De Te is úgy el vagy torzulva, mintha nem is a vonattal jöttél volna, hanem az űrből, legalább tízszeres gravitációval.

A raktáros örvezető vetett véget ennek az ismerkedési folyamatnak:

—A civil ruháját hozza be mindenki a raktárba, mert ezek vissza lesznek küldve a lakhelyükre!

A felszólításra vitte mindenki az ő kis motyóját, de Kajmán honvéd még mindig a csizma felhúzásával foglalkozott, amely minden erőfeszítése ellenére sem volt hajlandó a negyvenhetes talpát befogadni.

Az egyik csizmájának a sarkáig lefeslett a szára, mégsem sikerült felhúznia, mert csak negyvenötös volt. Hörcsögi látva a sikertelen csizmahúzási próbálkozását, rákiáltott Kajmánra:

—*Hozza ide azokat a ladikokat!* —mutatott az erősen meggyepált két csizmára, amelyeken olyan sérülések keletkeztek, hogy suszter legyen a háromlábú széken, aki azt helyre tudná hozni.

Ennek látványára Hörcsögi örvezető máris begurult és elkapta a kopasz Kajmán honvéd kezéből a csizma maradványokat, majd odavitte raktároshoz:

—*Nézzél már helyette nagyobb, mert ennek a vízilónak még ez is kicsi!* —mutatott Kajmán honvéd robosztus alakjára, akinek nem tudni miért, valamiféle titkolt remény csillant meg szemében és igen nagy türelemmel várt a sorsára.

A raktáros megnézte a csizmákat, majd a karjait széttárva mondta a dühös Hörcsögi örvezetőnek:

—*Sajnos ettől nagyobb csizma nincsen a seregben, és még nem is volt! Ilyen igény még nem volt a seregben sohasem, mióta én ezeket, a nagybögő tokokat kezelem!* — mutatott határozottan a csizmák maradványaira, amely nem volt képes ennek a kopasznak hatalmas lúdtalpát befogadni.

—*Le kell szerelni az ilyen honvédot.* —tette még hozzá a raktáros, miközben kacsintott egyet Hörcsögi örvezetőnek.

Kajmán honvédnak megcsillant a szeme ezekre a szépen hangzó szavakra, és láthatóan elmosolyodott a raktárosnak szépen hangzó szavai hallatán. Máris áldani

kezdte a Teremtőjét, aki ekkora durung lábakkal áldotta meg.

De túl korán hálálkodott, mert máris Hörcsögi vérfagyasztó ordítását hallhatta:

---Ne örüljön, mert a leszerelése nem következik be még akkor sem, ha ácsokkal faragtatom a lábát kisebbre!

Jó is lenne, ha valaki szimuláns akarna lenni, csak összepüföli a lábát, hogy megdagadjon, és ezzel majd megússza sereget!

Ez bizony nem így működik!

Vegye csak fel ismét a civil csukáját, és én majd készíttetek magának olyan nagyot, amivel átkelhet még a Balatonon is! Ha kell, egy egész bivalynak a bőrét felhasználhatom hozzá.

Jobb lesz, ha letesz arról a szándékáról, hogy szabotálja a dolgozónép szolgálatát!

Jobb lesz, ha vigyáz magára, mert, ha engemet begurít, magának annyi!

Ez utóbbit már olyan dühösen kiabálta, hogy feje lilulni kezdett a dühtől és faképnél hagyta a remegő Kajmán honvédot, akinek az előbbi örömtől sugárzó arcán máris a félelem látszott. Nem tehetett mást, mint a civil cipőjét ismét lábára húzta, és az orrát lógatva, beállt a felöltözöttek soraiba.

Miután végül mindenki beöltözött a néphadsereg ruhájába, kapott minden honvéd két lepedőt, két pokrócot, egy párnát és ezekkel kezükben a körlet felé igyekeztek.

A hatvan fő befogadására alkalmas hálóteremben, még nem volt senki ezen a szakaszon kívül, de bármelyik órában várható volt az ország más részéből bevonuló újoncok érkezése.

A hálóteremben emeletes vaságyak sorakoztak több sorban, amelyeken még csak matracok voltak.

Hörcsögi örvezető máris megjelent, majd kiválasztott egy földszintes ágyat és odaszólitotta szakaszát:

—Mindenki álljon az ágy köré, és nézze meg, hogyan kell az ágyát beágyazni egy fegyelmezett katonának!

Miután ezt mondta, fogott egy lepedőt, és nagy gondossággal rásimította a matrakra.

Eztán a lepedő széleit a matrac alá gyűrte, majd a másik lepedőt is ráterítette, erre pedig a két pokrócot simította rá, és a második lepedőt visszahajtotta a pokrócokra, harminc centis széles sávban.

Amikor így elkészült, arcán az elégedettség érzésével, ekképpen szólt az újoncaihoz:

—Most pedig mindenki addig készítgesse a saját ágyát, amíg ilyen nem lesz! —mutatott a mintaágyra, amelynek ágyazását ő készítette el.

Az ágyazás gyakorlása közben újabb kopaszok érkeztek, akik megszeppenve figyelték a korábban érkező társaikat. Őket egy tizedes—kétszer-kettő krumpli virággal a vállapján—irányítgatta a hálóterem falai között.

Az ágyazással elkészült a szakasz, de Hörcsögi örvezető egyáltalán nem volt megelégedve a látottakkal.

Az is igaz, hogy ez az ágyazás egy olyan kényes téma a seregben, ami örök időkre téma marad, mert ebben mindig lehet valami kifogást, találni. Már pedig, ha lehet, akkor találnak is. Hörcsögi meg aztán különösen talál, ezért aztán szétcincálta az ágyakat ezekkel, a szavakkal:

—*Hogyan néz ki ez az ágy? Így kell egy ágynak kinéznie? Vagy talán a vaddisznó járt erre felé?*—halmozta el szigorú kérdéseivel Sugárosit, aki ilyen esetben akkor tette helyesen, ha ezekre, a kérdésekre, nem is próbált válaszolni, hanem vigyáz állásban hallgatott, mint a sír.

Ő pedig nem válaszolt, ezért az őrzető folytathatta ott, ahol abbahagyta:

—*Csak a vaddisznó képes ilyen munkát végezni a falujának erdejében, de még az is különbül veti be ágyát az erdő avarjában!*

Jobb lesz, ha vigyáz magára, mert ha engemet begurít, magának annyi!

Bárki azt gondolhatná, hogy ez a Hörcsögi egy szemét alak, aki nem tud mást, mint molesztálni a szegény, kopaszokat.

Ez bizony egy nagy tévedés! Bizony előfordul olyan, amikor az őrzető nincsen haragos kedvében, csak éppen a parancsnokától, Bartalos őrmestertől kapott letolást. Ezt azonnal tovább kell adnia, mert ellenkező esetben szétveti a dűh.

A letolás rendjének is megvan az iránya, amely minden esetben fölről érkezik és lefelé tart, lejjebb-lejjebb passzolódva, amíg végül a honvédnál véget ér.

Persze egy honvédnak se lehet csak egyszerűen annyit mondani:

—*Somfai honvéd, maga le van tolv!*

Kell valami indok. Természetesen ilyen kötekedésre ott van az ágy, és persze a puska csöve, amely soha nem lehet olyan tiszta, hogy a parancsnok abban hibát ne találjon.

Amikor aztán Hörcsögi őrzető eléggé kidühöngte magát, vacsorához szólította az ágyazással elkészült szakaszát.

Persze, kinek kell még a kincstári vacsora, amikor a szekrényekben ott van még a sok jó hazai túrós rétes, mákos rétes és a fél hizóról sem szabad elfeledkezni. De eljön még az ideje annak is, amikor a honvédeknek akkor összefut a nyál szájukban, amikor a konyha épületét még csak messziről látják.

Jól tudta ezt Hörcsögi örvezető, amikor a kezükben, üres csajkájukat lógató újoncokkal belépett a konyhába.

—Jönnek a kopaszok! —kiabálta egy megtestesedett zupás,{konyhás}, amikor észrevette a belépő, szendén közeledő újoncokat.

Persze nem lehet azt mondani, hogy ez a zupás a hatalmas főzőkondérok cipelésétől testesedett meg. Sokkal inkább annak tartalmától.

A természetes zupás látványa, hiú reményeket táplált a csajkáját szorongató Kajmán honvédba, aki a testes konyhást látva, máris azt a következtetést vonta le; *jó itt a koszt.*

Aggodalma máris oszladozni kezdett, ami Vizslai főhadnagy—sorozó orvos—tábori konyha kilövésének említése kapcsán még mindig benne maradt.

A későbbiekben rá kellett jönnie, hogy a koszt ugyan jó, de nem neki, és a mennyiséget meg kellene háromszorozni, de legalább megduplázni.

Ez az időpont szekrényének kiürülésével elérkezett, alig három nap múltán, amikor a hazai kosztot Hörcsögi örvezető a romlás veszélye miatt megsemmisítette. Előtte azonban Kajmán annyit ehetett belőle, amennyit csak bírt.

Ennek zabálásnak azonban olyan következménye lett, hogy egész éjjel nagy nyögéseket hallatott és így a környezete sem tudott aludni. Már-már arra gondoltak, elviszik a gyengélkedőre, gyomormosásra, de ő könyörgött a társainak, hogy ilyet ne tegyenek vele, mert akkor minek ette meg.

—*Hát, ez az! Minek etted meg mindet?*—kérdezte Baló epésen, aki aludni szeretett volna, ha Kajmán, a bélpoklos honvéd nyögései ebben a szándékában nem gátolják.

—*Ha már elcipeltem úgy, hogy a bőrönd füle is leszakadt, akkor jobbnak láttam, ha megeszem.* — válaszolta bánatosan Kajmán újonc, a torkos honvéd.

—*Ha már, ha már! Azért nem kell mindent befalni, amit a szemed lát!*

Most aztán virraszthatunk a rossz emésztésed miatt. —mondta szemrehányóan Baló, mert Kajmán először csak szellentgetett bűdöset, de később már durrantgatott is és ez még bűdösebbre sikeredett.

Ezért aztán az ablakokat ki kellett nyitni, a förtelmesen bűzös levegő miatt. Ekkor azonban a novemberi hűvös levegő áramlott be a körletbe, és volt olyan, aki az ablakok, becsukását emlegette. A többség azonban a Kajmán bűzét elviselhetetlennek találta, ezért még egy ideig a hálóterem ablakai nyitva maradtak.

Hörcsögi őrzető jól gondolta korábban, hogy ezeknek, a kopaszoknak nem kell a vacsora, mert a csajkájukban ott maradt a zupásoktól kapott élelem, ami aztán a moslékos hordóban kötött ki.

Jól tudta ő azt is, hogy lesznek még azok a csajkák kinyalva, miután az otthonról hozott élelemtartalékok mind elfogynak.

Az újoncok sokszor gyakorolták még az ágyazást, majd a kapca rácsavarását a csizma szárára, mert még ez sem akart sikerülni. Az őrzető végül beleunt az újoncai nevelésébe és mivel a takarodó ideje elérkezett, takarodót vezényelt.

Az előző éjszakai vonatozás kifárasztotta az újoncokat, amire még rátett a ruhaválogatás és az ágyazási foglalkozás.

Takarodó után az újoncok túlnyomó része mély álomba szenderült. Álmaik a novemberi ködöt, sötétséget és az otthontól való távolságot átrepülve, hazai tájakon

lebegtek. Pedig annál jobb, minél előbb felejtik el a hazai tájat, mert a fölösleges vágyódással csak megnehezítik a laktanyán belüli életüket, amelynél sokkal jobb volt a hazai élet.

Somfai honvéd is hazai tájakon járt álmaiban. Falujának főterén sok széplány fogta körbe, és bájos, mosolygós orcáikkal kellették magukat, felkínálkozva egy cuppanós csókra.

Ő azonban nem tudta eldönteni melyiket válassza, mert mind olyan szép volt, mint a harmatos lilium. Aztán egyikük kezét mégiscsak elkapta, és magához húzta azért, hogy úgy istenigazából megölelgesse.

Már-már kezdte érezni a gyönyörű lány testének melegét, amikor két pokrócával együtt a földre zuhant, és a zuhanás közben egy durva hang recsegett fülébe:

—Ébresztő, föl! Süket maga? —ordította ágya mellett Hörcsögi örvezető, kezében annak a két pokrócának sarkát tartva, amellyel őt a földre lerántotta.

—Tán álmkórban szenved?

A többiek az első ébresztésre, talpra ugrottak, maga meg úgy horkol, mintha át akarná aludni a két év szolgálati időt. Jobban teszi, ha erről nem is álmodik!

Jobb lesz, ha vigyáz magára, mert ha engemet begurít magának annyi!

Somfai úgy érezte, mintha ezzel az ébredéssel az Északi sarkra kerülne, az álombéli egyenlítőről, egyik pillanatról a másikra, ezért dideregni kezdett, de Hörcsögi azonban tovább ordított:

—Reggeltornára sorakozó!

—Futás utánam, indulj!

Ezzel, a reggeli tornára való futással, kezdetét vette a kiképzés, amelynek nem volt más célja, mint az, hogy a most bevonuló buta civil, alkalmassá váljon a dolgozónép szolgálatára.

KIKÉPZÉSEN

A kiképzés egy olyasféle dolog, amelyen a civil, ha átesik, elveszti a civilségét, és katonává válik.

No persze, ennek ára van. Ezért meg kell szenvedni, hogy azt a sok rossz civil szokást, le tudja vetkőzni a seregbe bevonuló egyén, aki ezeknek a rossz szokásoknak az elvesztése után, alkalmassá válik a dolgozónép szolgálatára.

Sok ilyen rossz szokása van a bevonuló egyénnek:

1; csak akkor ébred, ha a hasára süt a Nap.

2; amikor ily módon felébred, ordibálva követeli melegágyba a reggelijét, amelyben folytonosan válogat.

3; reggelizés után az ágyban nyújtózkodik, és a sajtót böngészgeti. Az olvasottakról megvan a saját véleménye, amelytől őt nem lehet eltéríteni. Véleményének ritkán van következménye.

4; lehetőleg azt tesz, amit akar, és főleg nem takarít. Takarítson más!

5; akkor fekszik és kel az ágyból, amikor akar.

Szép és nemes feladatot vállalt magára Hörcsögi örvezető, amikor elhatározta, ezeket, a kóros szokásokat, kiűzi a fertőzött újoncaiból.

Ezért rendelte szakaszát reggeli tornára, amely közel ötven főre duzzadt, az újonnan érkezőkkel.

Némelyikük, a tornára való indulás előtt, felső testrészét be akarta bugyolálni meleg öltözékkel, hogy a novemberi nyirkos, ködös hajnalon a megfázást elkerülje.

Az őrvezető erről lebeszélte őket, mondván; *ezen a reggeli tornán megfázásról nem lehet szó, mert erről ő kellőképpen gondoskodik.*

A futballpályáig meg sem álltak. Sőt, még ott sem, mert Hörcsögi beállt a pálya közepére, egy képzeletbeli kör középpontjába, és ennek a körnek kerületén futtatta a nyúlászívű, szende újoncait, miközben figyelte mozgásaikat.

Húszpercnyi ideig futottak ennek a körnek kerületén, majd ezzel a tempóval futottak vissza körletbe.

Itt, természetesen bevetetlenül találták ágyaikat, mivel senki sem volt olyan jó hozzájuk, hogy a futás alatt ezt megtette volna helyettük.

Az ágyazás után, Hörcsögi szemlét tartott és egyáltalán nem volt elégedett az ágyazás minőségével. Először csak egy enyhe pír jelent meg örökösen dühös arcán. Ekkor még bárki gondolhatta, mindez a novemberi csipős időjárásnak köszönhető. Minél több ágyat tekintett meg, annál dühösebb lett és annál vörösebb, majd lilább.

Nyitott száján keresztül csak hápogott, de igazi hang nem jött ki torkán, ezért úgy nézett ki, mint aki hang nélküli jelbeszéddel akarná megértetni magát a *kopaszaival*. Vagy talán nem akarja őket megsérteni és ezért valami különlegesen kultúrált hangon, akarná véleményét nyilvánítani, a látottak miatt.

Mindez a bénaállapota nem tartott sokáig, mert időközben annyi levegőt szívott tüdejébe, ami egy szélmalomkereket képes lenne kilendíteni a tehetetlenségéből, ezért máris bődületes hangon, ordította:

—*Milyen munka ez? Úgy néz ki minden ágy, mintha a vaddisznó hált volna benne!*

Miközben így ordította az ágyakat rendre összetúrta.

A kopaszokat igazi rettegés fogta el, ezt a bődületes hangot hallva. Sehogyan sem értették, ilyen parányi emberke—mint Hörcsögi őrzető—miképpen bír ekkorát ordítani.

Annyi bizonyos, hogy az afrikai vadonban ritkán hallat ekkora hangot az oroszlán, mielőtt az áldozatára vetné magát. Ezek után nem lehet azon sem csodálkozni, ha egy percig csend borult a hálóteremre. Csak egy percig, mert a következő percben Demjén honvéd vette magának a bátorságot, hogy véleményét nyilvánítsa, amely vélhetően nem egyezhetett Hörcsögi véleményével:

—De őrzető elvtárs!

—Kuss! Kuss! És ismét, kuss! —fojtotta belé a szót a dühös őrzető, aki eddig is eléggé dühös volt már, de a nevetlen honvéd szavaira, még dühösebb lett.

Demjén honvéd talán figyelmeztetni akarta Hörcsögöt, hogy ő túrta fel az ágyakat, ha már egyszer nem emlékezett az előbbi pusztítására az ágyak között, de az nem engedte őt szóhoz jutni:

—Kuss! Ne pofázzon! Magát nem kérdezte senki!

Akkor kérdezzen, ha adtam rá engedélyt!

Jobb lesz, ha vigyáznak magukra, mert ha engemet begurítanak, maguknak annyi!

Ezzel az incidenssel a szabadvélemény nyilvánítást befejezettnek lehetett tekinteni, és hallgatásba vonulni ajánlatos volt. Igyekeztek hát az ágyaikat nagy gondossággal rendbe tenni, mert a reggelizés ideje gyorsan közeledett.

Amennyiben nem készülne el valamelyik honvéd az ágyazással, az nem reggelizhet, mert a kitűzött időn túl már nincsen lehetőség reggelizésre.

Aminek egyszer már elmúlt az ideje, arra már nincsen lehetőség. Éppen úgy, mint karácsony tájékán bűzát aratni, és persze júliusban havat lapátolni.

No meg aztán, reggelizni sem már akkor, amikor azok a cudar zupások még azokat a kondérokat is elmosogatták, amelyekben a reggeli megfőtt.

Bármennyire igyekeztek, késtek a reggeliről, ezért gyorsan falatoztak, mert a reggelizést idejében kellett befejezni, a kezdődő politikai foglalkozás miatt.

Karvaly hadnagy—politikai tiszt—volt az előadó. Ő olyan volt a seregben, mint a vallásos emberek életében a pap, aki a hívő életmód felé vezető utat tudta megmutatni híveinek.

Csak Karvaly hadnagy ismerte igazán a népi demokrácia fejlődésének helyes irányát. E nélkül az irány nélkül a fejlődés elképzelhetetlen, mert a fejlődést, akadályozó tényezőket csak ő tudta igazán felismerni.

Ilyen gátló tényezők az imperialisták, és az országban megbújva élő, segítő társaik: *kulákok szabotálók, klerikális reakciók*. Ezek az egyének, összejátszanak a külső imperialistákkal, azoknak kémei révén, kik sunyi módon bújnak meg a dolgozónép soraiban.

Ezek után nem lehet csodálkozni, ha Karvaly hadnagy olyan elismerést kapott a repülős ezrednél, mint a magasabb rangú tisztnek. Még az ezredesek is előre, szalutáltak neki.

Természetesen, Hörcsögi örvezető mindezek ismeretében vágta magát *vigyáz állásba* és tett jelentést az oktatásra megérkező szakasról:

—*Hadnagy elvtársnak jelentem, a szakasz politikai foglalkozásra megérkezett!*

—*Rendben! Pihenj!* —felelte a politikai tiszt, mire Hörcsögi örvezető merev görcse oldódni látszott, azonban

még mindig úgy állt, mintha ideérkezése előtt karót nyelne, ezért Karvaly hadnagy további engedményt tett és „oszolj”-t vezényelt, amit az őrzető tovább adott a szakaszának, akik ezután az oktatóterem székein helyet foglalhattak.

A hadnagy nagy bölcsességet sugárzó előrelátó szemeivel végig tekintett hallgatóságán, akik ijedt, ártatlan bárányokként rezegtek a politikai tiszt becses személye előtt.

Mintha máris tisztában lenének azzal, hogy ők meg vannak mételvezve különböző civil betegségekkel, amelyek demokráciaellenesek, és a szocializmus építésének ugyancsak akadályozói.

Talán tudatában voltak annak, hogy e kóros állapotból csak a politikai tiszt segítségével szabadulhatnak meg, ezért mohón várták annak bölcs szavait:

—*Eltársak!* —kezdett a nevelésbe Karvaly hadnagy, akinek testsúlya azonos lehetett Kajmán honvéd súlyával, csak éppen egy fejjel alacsonyabb volt nála. Ebből is látszott, hogy a tiszti konyhán a zupások valóban jól főztek, és nagyobb adagokat tálaltak fel az asztalokra.

—Vannak, akik azt mondják elég a honvédot lövésre megtanítani, és máris jó katonává válik.

Ez, így nem igaz elvtársaim!

Nem igaz, mert a jó katonának azt is tudni kell, hová lődözzön. Nem lehet csak vaktában lődözni, anélkül, hogy az imperialisták búvóhelyét nem ismerjük fel.

A dolgozónép nem azért dolgozik, hogy a tudatlan katonája össze-vissza pufogtassa a drága puskagolyókat.

No elvtársak! Ezen oktatás keretén belül meg fogják ismerni, hová bújnak a népi demokrácia és a szocializmus ellenségei. Természetesen meg fogják ismerni azt, hogy miképpen néznek ők ki, mert az

ellenség felismerése az egyik legfontosabb feladat, akik rejtőzködve, még közöttünk is előfordulnak. —mondta és máris ingerültebb arcot vágott az ellenség emlegetése közben, amelyet meglátszott rajta, hogy őszintén gyűlöl.

Mind e közben, talpát a terem padlózatához csapkodta, az ablak felé haladtában. Majd megállt az ablak mellett, és gondterhes arccal mutogatott a kinti örökzöld bokrok irányába:

—No, elvtársak! Lehetnek ők ott is! Mert ne felejtsek el—rejtőzködni, azt tudnak!

Amikor a közeli bokrok szóba kerültek, mint rejtőzködő hely, némelyik honvéd remegni kezdett, különösen Szende honvéd, akit eddig anyukája a széltől is óvott.

Persze hogy remegett, amikor tudatára ébredt a közeli, rejtőzködő ellenség létezésének—ott kint a bokrokban.

Voltak ám a kopaszok között olyanok, akik nem tudták teljes mélységében átélni Karvaly hadnagy okító szavait, ezért időnként fejük előre bukott a bóbiskolástól.

Szerencsére az előadó komolyan hitte azt, amit mondott éppen ezért még mindig a veszélyes bokrok felé mutogatott, így nem vette észre azokat a sumákolókat, akik az éjszakai alvás megnyújtására próbálták felhasználni a politikai oktatást.

—No, elvtársak, rejtőzködni azt tudnak!

Éppen ezért jól gondolják meg, ki előtt, mit fecsegnek! A katonai titkokat mindig szigorúan meg kell őrizni.

Titoknak minősül az, ha levelükben megírják, hogy ma babgulyást vacsoráztak, és Hőrcsögi örvezető szelíden bánik magukkal.

Az ellenség a babvételezési helyen, megmérgezné a babot, amitől önök olyan hasmenést kapnának, hogy egy egész hétre elvesztenék a harckészültségüket.

No, elvtársak! Ezt a gyengülésüket használnák ki az imperialisták arra, hogy a dolgozónépet megtámadják, és vívmányaival együtt megsemmisítsék.

No, elvtársak! Megértették?

—*Igen!* –választák az ébren levő katonák olyan hangerővel, hogy az eddig bóbiskoló katonák ijedten ébredtek, így Somfai honvéd, derék tűzoltó is hasonlóképpen tette, csak ő nemcsak felriadt, hanem máris a talpára ugrott.

Az átszellemült ábrázatú Karvaly hadnagy, éppen akkor fordult az ablaktól a terem belseje felé a gesztikulálása közben, amikor Somfai honvéd a többi honvéd kiáltására talpára ugrott.

A hadnagy szentül hitte, az előadás miatti lelkesedése állította talpára a derék újoncot. Ez roppant jól esett neki, ezért helyesnek látta, ha egy ilyen igyekvő újoncot megdicsér, ezért atyaián szólt hozzá:

—*Hogy hívják magát fiam?*

—Hadnagy elvtársnak jelentem, a nevem Somfai honvéd! —vágta magát vigyáz állásba az ijedt harcos, mert azt gondolta a neves előadó észrevette az iménti bóbiskolását, amiért könnyen fogdába kerülhet. Pedig erről most szó sem volt.

A neves előadó, az imperialista ellenségek felismerőjének kimagasló szaktekintélye, a letolás helyett dicséretbe kezdett, szentül meggyőződve hallgatójának buzgóságáról:

—*A néphadseregnek sok ilyen katonára lenne szüksége, mint maga Somfai fiam!* —dicsérte meg a hadnagy a megszeppent honvédot, aki a várt letolás helyett most dicséretet kapott.

Somfai honvéd pillanatnyi döbbenet után, lelkesen kiáltotta, miután gyorsan feldolgozta magában ezt a nem várt eseményt, összeverte bokáját és lelkesen kiáltotta:

—*A dolgozónépet szolgálom!*

—Üljön le fiam! Csak így tovább! Még sokra viheti a seregben!

Bizony az életben sokszor előfordul olyan, hogy pofont várunk, és csókot kapunk, vagy mint most Somfai honvéd, aki fogdát érdemelne, ám dicsérettel jutalmazták.

Az előadó végül befejezte az előadását, amelyben a hallgatóságnak némi fogalma alakult ki arról, hogy a szocializmus építése nem felhőtlen, mert sok az ellensége, főleg pedig az imperialisták és persze azoknak bérencei.

Rájuk—a néphadsereg katonáira—hárul az a megtisztelő feladat, hogy a szocializmus ellenségeit, akár életük árán is, de szétzúzzák, ha annak eljön az ideje.

Mit ad az Isten, a politikai előadás alatt ismét berepült a golya a körletbe. Valószínű, ez Hörcsögi örvezető személyében történt, akinek nem lévén ugyan szárnya, de a kopaszok körletét mégis megközelítette máskor is, most pedig a politikai foglalkozás elején észrevétlen surrant ki a politikai foglalkozásról.

Ezúttal úgy felforgatta az ágyakat, mint Somfai honvéd falujában a vihar felforgatta valaha a búzaföldön egymásután sorakozó búzacsomókat.

Ezen kívül, sok vödör vizet öntött a hálóterem kövezetére, ahol ezek után a halak úgy úszkálhattak volna, mint azt az akváriumban teszik jókedvükben. Az újoncoknak azonban ez egy cseppet sem volt kedvükre. Így aztán az ebédig még hátralévő félóra sem lustálkodással telt el, hanem az ágyak bevetésével és a hálóterem feltörlésével.

A körlet rendbetétele közben, az örvezető sürgető szavai itt is, ott is dörögtek. Közben olyan gögösen és egyenesen állt, hogy bármelyik kőműves kipróbálhatta volna rajta vízmértékét, a függőleges mérés helyességének ellenőrzése céljából.

—Igyekezzenek, mert esküszöm nem lesz ebéd, ha ebédidőre nem készülnek el az ágyazással!

Úgy mozognak, mint a lajhár!

Menetközben meglehetne borotválni az egész lusta népséget! Neveletlen, csűrhe!

Jobb lesz, ha vigyáznak magukra, mert ha engemet begurítanak, maguknak annyi!

Természetesen az újoncoknak az volt az érzésük, mintha már ennek előtte is be lett volna gurulva. Sőt, ők úgy érezték, hogy Hörcsögít már az anyja így hozta világra. Szegény asszonyt ezért a tetteért sokat „áldották” még a kiképzés további szakaszában is.

Végül a körlet rendbetétele után, eljött az ideje az ebédnek, így az örvezető sorakozó után a konyha felé vezette szakaszát.

Miután kétrészes csajkájukkal helyet foglaltak az ebédlői asztaloknál, megjelentek a zupások, az asztalsorok között kerekeken gördülő kondérjaikkal, amelyekben párolgott az ebéd.

Az egyik kondérban lebbencsleves, a másikban lencsefőzelék, és egy nagy tepsiben mikroszkopikus méretű fasírozottak párolgottak, a sült hús illatával csiklandozva az éhes kopaszok orrát, amelyek kicsinységük miatt, csak így együttesen voltak képesek illatozásra. A túlságosan kisméretük miatt—a kiosztás után—már ezt a tulajdonságukat elvesztették.

Az egyik konyhás, a csajka alsó részébe, nagy kanállal merítette a kondérból párolgó lebbencslevest.

A másik, a csajka felső részébe merített egy kanál lencsefőzeléket.

A harmadik zupás apró méretű fasírozottat pottyantotta a lencsefőzelékbe, amitől az nem lett sem kevesebb, sem több.

Kajmán honvéd igen kíváncs szemekkel figyelte a tova-gördülő kondérokat. Nem értette, miért gurítsák azokat tovább, amikor ő egyedül megenné, és meg is emésztené valamennyit.

A honvédek legtöbbje kevesellette a kimért adagot, így Somfai honvéd is. Ő azonban *később*, amikor az ételmet vételező kocsin a sofőrt helyettesítette, megértette miért ilyen kicsi a fasírozott, kolbász, és más étel porciója—adagja.

A vágóhídon—Keszthelyen—a vételezésnél, mondjuk két mázsát, vételeztek, amikorra az a honvéd asztalára került, egy mázsára zsugorodott.

A hentes a hús árúból már öt kilóval kevesebbet mért, ezért ő a hadtápos tisztnek—tiszt helyettesnek odacsúsztatott öt üvegsört.

Amíg a főnök intézte az ügyintézkést, addig a sofőr kocsi alá pakolta a hús árút, de ebből háromkilónyit az ülés alá rejtett. Ezt a haverjai elvárták tőle, amikor a nap végén, a laktanyában, bővíteni szándékozták a szűkös kosztot, amelytől a gyomruk egyfolytában korgott.

A laktanya felé menet—a főnök házánál—még jelentősebb hús árú csökkentés következett.

Mire a konyhához értek, az még tovább apadt, amit a konyhások még tovább csonkítottak, mert ez volt az ő fizető eszközük. Ezt elcserélték a kantinosnál italokra, tiszt konyhásoknál süteményre és egyéb nyalánkságokra, ami a dolgozónép katonájának szintén kijárna, de nem kapott.

Ezek a koszt szaporító katonák már öregkatonák voltak, ezért volt idejük Karvaly hadnagy tanításából leszűrni a tanulságot, miszerint mindenkinek ott kell megélni, ahol van. És az sem közömbös, hogy az imperialistákkal való küzdelemhez jó erőnlét szükségeltetik.

Visszatérve az ebédhez, ami nem volt túlzottan bőségesnek mondható, de kevésnek már annál inkább. Márpedig az imperialisták elleni harchoz, bőséges táplálkozásra lenne szüksége a korgó gyomrú harcosnak, aki szeretné már végre-valahára degeszre tömni az egyre laposabb hasát. Az evés helyett azonban Hörcsögi

örvezető a gyakorlópálya felé irányította szakaszát, hogy alaki foglalkozás keretén belül gyakorolják azokat az elemi mozgásokat, amelyek nélkül a dolgozónép védelmét még elképzelni sem lehet.

Ilyen mozgások: *jobbraát, balraát, indulj, állj, feküdj, föl, le, repülő, lapos kúszás, vigyáz menet, futás*, és így tovább az összes előfordulható mozgási elem.

Először a futással kezdődött, ami érthető is, mert ha mást nem tud a harcos, legalább az ellenség elől elfutni tudjon.

Az ebédlőtől elindulva, elkezdődött a futás és még a gyakorlópályán is tovább mozoghattak az ebédlőben újabb energiát vételezett harcosok. Az üres gyomruk nem akadályozhatta őket semmilyen mozgásban, hiszen nem volt mit emészteni, mert emészteni csak azt lehet, amivel degeszre tömi a hasát, a haza védelmét szolgáló harcos. A bemelegítő futás után, az örvezető szakasza elé állt és a legalapvetőbb szabályait mutatta be az „*alaki*” mozgásnak:

—Először is, *vigyáz állásban*, várom, hogy a parancsnokom milyen parancsot ad, és azt maradéktalanul végrehajtom.

A „*vigyáz állás*” azt jelenti, hogy a harcos olyan mereven áll, mintha karót nyelne.

Nem izeg-mozog még akkor sem, ha úgy érzi a bolha egyre elviselhetetlenebb harapásaival, csiklandozza az érzékenyebb testrészeit.

Nem mozog, és nem vakaródzik akkor sem, ha ezen a mocsaras vidéken, nyáron, az óriásira nőtt szúnyogok átlukasztják fülcimpáit.

Egyszóval—ha a mereven várakozó harcos, hallja a vezényszót, azt nem kapkodja el, de nem is lustálkodik annak végrehajtásával.

Például azt hallja, hogy „*jobb—ra—át*”, a „*jobb—ra*” szó alatt felkészül. Amikor azt hallja—„*át*”—már fordul is tüstént.

Az okító szavak után az alacsonyan is derék őrvezető bemutatott több „*vigyáz állást*”, több „*jobbbraátot*”—*balraátot, vigyáz menetet*, és még ki tudná megmondani mit nem.

A legszebb az egészből a” *feküdj*” és az a bizonyos „*repülő*” szócska, amikor hanyatt vágta magát úgy, hogy csak nyekkent és a puskáját egy általa képzelt repülőre szegezte.

A vigyori természetű Baló honvéd erre kuncogni kezdett, mire Hörcsögi dühösen talpára ugrott és egy kesernyés mosoly kíséretében közeledett feléje:

—*Látom, cirkuszban érzi magát!* —ordított a megszeppent honvédra, és a kesernyés mosolya félreérthetetlenül dühös mosolyra váltott, majd bepirosodott és belilult.

Most aztán látszott, hogy igaziból begurult.

—*Mi a neve a derék harcosnak?* —kérdezte jóságos arcot színelve a nemes őrvezető, akinek arcáról az volt látható, hogy még az érkező válasz előtt leharapja remegő Baló honvédnak ugyancsak reszkető fejét.

—Az őrvezetőelvtársnak jelentem, a nevem: Baló honvéd! —vágta magát feszes vigyáz állásba Baló honvéd, a néphadsereg újdonsült kopasz katonája, a két bokájának összekoppantása mellett. Azonban remegése a közeli katasztrófától már nem óvhatta meg, mert amit egyszer már elrontott, azt nem tudta megmásítani, még szabályos vigyáz állással sem.

Az, hogy elrontotta, nem lehet vita tárgya senki számára sem, mert Hörcsögi arca pirosságának, lila szederkissé változása, a közeledő biztos katasztrófának legjobb előrejelzése volt. Ez pedig, igen komoly viharak a biztos előjele. Az őrvezető először körbejárta a megszeppent honvédot, és erősen vizsgálta, nézegette, mint, ki a leggyengébb pontját keresi a neveletlen honvédnak. Annak, aki a néphadsereg derék

őrvezetőjének igen fontos okításait, összetéveszti a cirkuszi bohóc mulatságos alakításaival.

A néphadsereg kiképző őrvezetője sanda szemekkel méregette, miképpen vehetné el kedvét ennek a nevetlen kopasznak a fékezhetetlen kuncogásától, vigyorgástól.

Fel-felnézett, a nálánál másfél fejjel magasabb megszeppent kopaszra, akin látszott, hogy rossz előérzet kínozza.

—Baló honvéd! Amikor meghallja a vezényszót, megkezdi a pálya körbefutását. Minden egyes körnél hangosan számol, és a harmincadik után megáll!

Nehogy megpróbáljon sumákolni, mert akkor hatvan kör lesz belőle!

Értette?

—Igen is értettem, őrvezető elvtárs!

—Baló honvéd! Fu...tás, in...dúl!

Amíg a büntető körét futkosó harcos futotta köreit, szakasz sem tétlenkedett, hanem gyakorolta az alaki foglalkozás különböző formáit, amelyre óriási szükségük volt, hiszen alig telt el valamicske idő a buta civil életük óta.

Baló honvéd, már a huszadik kört kiabálta oda az őrvezetőnek, és egyre lassúbb tempóban futott.

Hörcsögi nem állhatta szó nélkül, ezért rá kiáltott:

—Kapkodja a lábait fürgébben, mert a bokájába rúgok!

Nem fogom eltűnni, hogy a hathét kiképzést a harminc kör lefutásával töltsse el!

Jobb lesz, ha vigyáz magára, mert ha engemet begurít, magának annyi!

Baló megpróbált gyorsabban futni, de az erőtlenség miatt máris verejtékezett. Nem akarta az őrvezetőt még

ettől is jobban begurítani, mert akkor az, dühös eb módjára harapott volna.

A harmincadik kör lefutása után oda vánszorgott és erőtlen vigyáz állásban jelentést tett:

—Őrvezetőelvtársnak jelentem a parancsot végrehajtottam!

---*Remélem megtanulta, a néphadsereg nem cirkusz, és a parancsnokai nem bohócok!*

—*Lelépni!* —zárta le a büntetést Hörcsögi őrvezető.

Az esti szabadfoglalkozáson, a társalgóban, fáradtan ültek a honvédok. Parancsnokaik megengedték nekik, hogy egy levelezőlapon megírják otthonra a címüket és azt, hogy jól bánnak velük, jók a parancsnokaik, és jó a koszt. De más egyebet nem írhattak.

Szende honvéd szintén hozzáfogott a levelezőlap írásához és ez máris örömmel töltötte el. Anyukája megígérte neki, ha megtudja címét, eljön hozzá, de nemcsak látogatóba.

Még otthon úgy beszéltek meg, hogy anyukája szobát bérel ki a közelben, és mindennap főz neki az otthoni kajákból. Nem hagyja egy szem fiát bakakosztos idő előtt elpusztulni, amikor az ő főztjét egy szem fia mindig nagyon szerette.

Szende honvéd még akkor is nehezen viselné laktanyai életet, ha minden estére haza mehetne, mert a katonai fegyelmet nem neki találták ki.

Őt az otthoni életben körül rajongták szülei, lesték minden óhaját, bizony a reggelijét is ágyban fogyaszthatta el.

Anyukája egy szem fiát még a széltől is óvta eddig, ezért, amikor be kellett vonulnia a seregbe, olyan érzése támadt, mint akinek egyik napról a másikra, az egyenlítőől az északi sarkra kellene költöznie.

Ezt az érzést csak erősítette benne Hörcsögi őrvezető kiképzési módszere, amely nem tűrt semmiféle lazaságot a hathetes kiképzés folyamán.

Mint gyenge, két ballábas újonc, gyakran elkeseredett és ilyenkor egy-egy könnycsepp jelent meg szeme sarkában.

Ha az őrvezető ezt észre veszi, még keserűbb napok következnek számára. A későbbiekben sok kellemetlensége volt pipogyasága miatt, mert bajtársai rákaptak és kigúnyolták ezért.

Amikor pedig anyukája megjelent naponta az ebéddel, még rosszabb lett a helyzete.

A kiképzés menete úgy kívánta, hogy az ifjú harcosok laktanyán kívül terepen is hajtsanak végre kiképzési feladatokat. Bartalos őrmester vette át a szakaszparancsnoki tisztséget. Ez azt jelentette, hogy továbbra is Hörcsögi őrvezető vezényelt és ordítózott, de az őrmester irányítása mellett.

Reggeli után a Sármellék melletti nádas-mocsaras vidék felé indult a szakasz, mégpedig nótaszóval.

Nem azért, mintha olyan jókedvükben lennének, hanem azért, mert Bartalos őrmester ezt így parancsolta.

Az öreg katonák kárörvendően kiabálták kifelé a laktanya ablakain:

—*Mennek a kopaszok a mocsárba! Mennek a keresztelőre! Hajrá kopaszok!* —ordítottak a gyakorlatra kivonulók után.

Ismerték az alapkiképzést teljes részletében, mint ahogyan ismerték a Sármellék melletti nádas-mocsaras vidéket, hiszen egy évvel ezelőtt ők is részesei voltak egy hasonló „keresztelőnek”.

Jól tudták azt, hogy a mocsár felé tiszta ruhában menetelő kopaszok, egy cseppet sem

különböznek majd azoktól a vaddisznóktól, amelyek meleg nyári napon az iszapban dagonyáznak, hűsölnek.

Most persze november van, a mocsár füves részét, és a nádtengert hófehér dér takarja. Hideg van még akkor is, ha a sáros, mocsaras vidék még nem fagyott keményre. Bizony a fagyos föld nem koszolja be a csizmát még akkor sem, ha éppen a sártócsa közepén jön a parancs:

„—Repülő! Feküdj! „

Márpedig Hörcsögi őrzető parancsa rendszerint akkor jött, amikor arra a helyre értek, ahol legnagyobb volt a sár, az iszap. Hihetetlen érzékkel tudta irányítani, hogy az egész szakasza legyen sáros, vagy csak a szakasz némely katonája.

Ez attól függött, hogy az egész szakaszra volt-e dühös, vagy csupán némely sumákolóra, aki piperkőcök módjára ódzkodott a sártól, amely a tiszta csizmáját

összepiszkitaná. Az bizony igaz, hogy némely ladik nagyságú csizma, annyi sarat képes magára felvenni az ilyen sáros helyeken, mint a sárban dagonyázó vaddisznó szőrös bundája.

Ilyen sáros gyakorlat után csak órák multán képes megtisztulni a fülig sáros csizma, amelyet nemcsak sártól kell megtisztítani, hanem különböző kenőcsökkel le kell ápolni, hogy a bőre vízhatlan legyen.

—*Szakasz! Állj!*—ordította a néphadsereg derék őrvezetője, miután észrevette, hogy Somfai honvéd egy „megnyújtott” lépést engedélyezett magának, amely a sáros tócsa elkerülése érdekében történt.

A szakasz, a megállás után, feszes vigyáz állásban várta további parancsot, amely megérkezett rögvest:

—*Sza....kasz, hát...ra...arc!*

Sza...kasz, lé...pés....in...dülj!

Sza...kasz, hely...ben...járj!

Somfai honvéd nagy csizmái már tíz perce dagonyázták a sarat, amely talán nem is véletlenül, az ő csizmáinak talpa alá került. A sárnak fűvel vegyített kemény része, máris alkalmassá vált arra, hogy abból bárki vályogtéglát formálhasson.

Az előbb még fröcsögő sár, kezdett keményedni, és már olyan cuppogó hangot adott a ragacsossága miatt, mintha valamelyik baka szellentgetett volna a megszokottnál kisé zajosabban. De nem ez történt!

—*Sza...kasz, állj!*—hangzott az újabb parancs.

Most még mindenkinek tiszta maradt a csizmája, csak Somfai honvéd vizsgálhatta szomorúan sajátját, amelyen nem volt annyi tiszta hely sem, hogy a karikagyűrűjét elhelyezhetné rajta, ha neki lenne olyan csecsebecséje, de szerencséjére nem volt.

—*Somfai honvéd! Remélem, tudja, miért lett olyan sáros, egyedül csak a maga ladikméretű csizmája?*

—*Őrvezető elvtársnak jelen...*

---Kuss! Nem pofázik! Miféle katona maga?

Miféle harcos az olyan, aki még egy kis sártócsába sem akar belelépni, ha azt a dolgozónép védelme megkívánja?

Gondolja csak át, mi lenne a dolgozónéppel, ha csak ilyen katonák lennének a néphadseregben, mint maga?

Az imperialisták nem késlekednének a szocializmust, építő hazánkat megtámadni, és az eddigi eredményeinket földig lerombolni!

De szerencsére mi—a parancsnokai—itt vagyunk és fáradságot nem kímélve, küzdünk azért, hogy az ilyen civil piperkőcökkel, elfeledtessük az ilyen és ehhez hasonló lusta civil szokásokat, amelyek meggátolják abban, hogy az ilyen, vagy még ennél is nagyobb sártócsákba belelépjenek.

Jobb lesz, ha vigyáz magára, mert ha engemet begurít, magának annyi! —ordította Hörcsögi örvezető toporzékolva, még a szokásosnál is dühösebben.

Ezekből, az intelmekből, érthetett a többi kopasz is, akiknek esetleg megfordult a fejében, ha esetleg az ilyen sártócsák mélyén lapuló imperialistákra, nem akarna rálépni. Talán pontosan azért, hogy azok ne sérüljenek meg a csizmájának kemény talpa alatt.

Hörcsögi örvezető persze, ismét bepirosodott. Pirosságának nemcsak az volt az oka, hogy a novemberi csipős szél kíméletlenül nyargalászott az ingoványos berek nádszálai között. Oka volt az is, hogy ilyen ostoba civileket kell nevelnie, mint ez a Somfai, aki azt a rossz szokást vette fel a civil életében, hogy a sártócsákat kikerüli.

Az örvezető dühösen toporgott a szakasza mellett. Úgy nézett ki, mint egy kis dühös kis japán kakas, amelyik készül megküzdeni egy másik dühös kakassal. Azonban ezen a küzdőtéren csak szende honvédokat

talált, akiknek semmi kedvük sem lenne most megküzdnie a kiképző őrzetővel.

Természetesen voltak közöttük olyanok, akik a pokol mélységes fenekére kívánták az aprótermetű őrzetőt, de ennek ellenére az ördög késlekedett érte jönni.

A jelenlévő, kiképzést felügyelő Bartalos őrmester, elégedetten nyugtázta magában Hörcsögi őrzető személyét, akiben megfelelően maceráló személyt sikerült találnia a szakasz kiképzésére.

Most azonban, mégis intett Hörcsöginek, tegye félre a szóbeli nevelést, és folytassa az alaki kiképzést.

Ő ezt megértette és teljesítette a parancsnoka parancsát.

—Sza...kasz, lé...pés...in...dülj! Nótát!

A parancsra elindult a szakasz és úgy fogott hozzá a nótához, mintha itt a mocsárban lenne erre a legmegfelelőbb hely, és most lennének legjobb kedvükben:

—„Bátran törnek előre a tankok,
Van-e még ki nekünk ellen áll?
Meg tanultuk mi már ezt a harcot,
A jelszavunk győzelem, vagy halál. „

A menetelésükkel egyre mélyebben haladtak a mocsár belsejébe. Egyre beljebb haladva, úgy szaporodtak a sártócsák, mint a kőbánya belsejébe haladva szaporodnak a kődarabok.

Nem kellett már vigyáznia senkinek arra, hogy sártócsák vannak, mert a mocsár belseje felé haladva egy iszap tengerré változott a táj.

Ezek után Somfai megnyugodva látta, nemcsak ő lett sáros, hanem mindenki. Így Hörcsögi őrzető, de még Bartalos őrmester is kapott a sárból elegendőt.

Megértette, hogy ma mindenkinek sárosnak kell lennie, ezért nem vigyázott már tovább sem a csizmájára,

sem a ruhájára. Ezért, amikor menetelés közben jött a parancs:

„*Repülő!*” —nem teketóriázott, hanem olyan erővel dobta magát hanyatt, hogy a szétfröccsenő sár—latyak—még Hörcsög is beterítette. Sőt, Bartalos őrmester ruhája is jutott a talpa alól széjjelfröccsenő sárból.

Hörcsögi egy pillanatig bosszankodott ugyan, de aztán megnyugvással vette tudomásul, hogy a Somfai honvéd nevelésére fordított idő, nem veszett kárba.

Még egy ideig gyakorlatoztak—dagonyáztak — a sárban, majd amikor az őrmester úgy látta, eléggé besározták magukat a kopaszok, Hörcsöginek parancsot adott a laktanyába történő visszavonulásra. Természetesen nótaszó mellett.

---„*Ugye gondolsz néha rám,
Csillagfényes éjszakán.
Mikor alszik minden csendesen,
De a szív az nem pihen.
Ugye hallod angyalom.
Hozzád száll a sóhajom.
Messze szálló távoli szélről
Néked üzenem
Te leszel a kedvesem*”.

Amikor a visszaérkező kopaszokat meglátták az öregkatonák, újra kitört a röhej közöttük, mert az imperialisták elleni küzdelemből visszaérkezőknek, valóban sáros volt még a fülük is.

—*Mi van kopaszok?*

Elvették a kedveteket?—kiabálták a termék sötét zugaiból kifelé, miközben rejtőzködve maradtak, mert kiabálásukért fogda járt volna nekik.

A körletbe érve ruhamosás következett. Olyan sáros volt mindenki ruhája, mint a vaddisznó szőre a dagonyázás után. Különösen a hosszú posztó köpeny,

nadrág, csizma, sapka, kesztyű és persze a puska sem kerülhette el a nádtenger mélységes sarát.

Az már látszott, ebédidőre nem készülnek el, ezért Hörcsögi őrzető már előre hideg élelmet vételezett a szakaszának.

A fáradtság nagyon meglátszott a kopaszokon, de különösen Kajmán honvédon, amihez hozzájárult a napok óta tartó szűkösebb étkezés. Állandóan korgott a gyomra. Ilyenkor nem lenne szerencsés, ha egy lagzi ebédhez hozzájuthatna, mert halálra zabálná magát kínzó éhségében.

Ilyen veszély azonban nem fenyegette, mert a zupások a meleg kaját sem mérték bőven, a hideg kaját pedig főleg nem.

Miután mindent tisztára mostak, a puska következett, amelynek minden porcikája sáros volt. Mire ezt is kifényesítették, már a vacsora közeledett.

—Végre egy kis főtt étel! —örültek a kopaszok, de túlságosan korán örültek.

—*Mi van kopaszok? Megéheztetek a nagy „keresztelkedésben”?*—tették megjegyzéseiket a természetes zupások és röhögtek kajánul.

A vacsora, úgy ahogy volt, pocsék volt!

—*Azaz érzésem, hogy ezek a mocsos zupások csak kimosták az ebédes kondért, és a mosogatóvizet felforralták, majd feltáldták nekünk!* —mondta kedvetlenül Baló és visszaköpte az ételt a csajkájába.

—*Nézzétek már! Mi ez? Cipőfűző? Vagy talán az egér farka?* —emelte ki csajkájából a folyadék felületén úszó valamit, amit csak kóstolással lehetett volna megállapítani, ehhez azonban Sugárosinak nem támadt kedve. Így csajkájának tartalmát a moslékos hordóba öntötte.

Annyi bizonyos, hogy a fáradt honvédek mindegyikének kopogott a szeme az éhségtől. A mocsárban végzett menetelés bőségebb vacsorát

kívánná akkor is, ha az ebéd főtt étel és elegendő mennyiségben van tálalva. Így azután legtöbbjük száraz kenyér rágásához kezdett, de ez sem volt elegendő mennyiségben.

Szende honvéd válogatós gyomra erősen korgott, ezért szintén a száraz kenyér rágásához látott abban a reményben, hogy holnap talán az anyukája főztjét eheti. Erre minden reménye megvolt, mert a levelezőlapot már öt napja elküldte anyja címére.

Kajmán honvéd még egyéb más napokon sem volt megelégedve a kaja mennyiségével, a mai napon pedig főleg nem. A minőség őt nem igazán érdekelte. Nem lehet mondani, hogy válogatós természetű ember.

Egy ideig sóvárogva nézett széjjel a konyhában, ahol a természetes zupások nagy kondérokkal zörögtek, majd merész elhatározással tette fel nekik a kérdést:

—*Kell e segítség a mosogatáshoz?*

A zupások egy pillanatra meglepődtek a nagydarab kopasz felkínálkozásán, aztán nem haboztak sokáig, hanem kaptak az alkalmi segítségen, ami a mosogatáshoz mindig jól jön.

Elfogadták annál inkább, mert a konyha főnök már korábban hazament a sármelléki lakásába.

—*Kezdjed a kondérokkal, amik még ott vannak!*

—mutatott egyikük a mosogató melletti kondérokra, majd a mosogató másik oldalán egymásba rakott húszliteres lábasokra és a mellette levő óriás tepsikre.

Kajmán, egyedül is könnyedén emelgette a százliteres üres kondérokot, és egymás után elmosta mindegyiket.

Ezután a lábasok következtek, amelyeken a paprikás körgyűrű jelezte, hogy a főzésnél meddig volt az feltöltve. A zsíros körgyűrűk látványa csak fokozta az eddig sem tétlenkedő nyáleválasztását, ezért a gyomra kíméletlenül korogni kezdett.

A konyha félreeső zugában, egy hatalmas fűzfa kosár, kenyerekkel volt megrakva. A szeletelt kenyértől kezdve, fél és egész kenyerekkel telve.

Az éhes honvédnak megakadt a szeme a kosár tartalmán, és máris voltak elképzelései a lábasokra tapadt zsírréteg eltávolításával kapcsolatosan, aminek hatására folytán kínzó éhsége is csillapodik.

—*Elvehetnék abból a kenyérből?* —kérdezte a közelben tartózkodó konyhástól, aki már a kérdés előtt észrevette, amint a bélpoklos kopasz a kenyeret leplezetlen sóvárgással nézi.

—Vegyél! Csak igyekezz a mosogatással, mert nemsokára zárjuk a konyhát! —adott engedélyt a kenyér elvételéhez a terjedelmes termetű zupás.

Amint megkapta az engedélyt, majdnem egy egésznyi kenyeret kivett a kosárból. Ebből aztán ököl nagyságú darabokat tördelt. Majd tőle soha nem látott fürgeséggel, törölgette a paprikászsíros körgyűrűket, az edények faláról.

Amikor jól bekente a kenyér darabokat, mohó falatozásba kezdett, és szinte rágás nélkül nyelte le valamennyit. Szemei egy-egy darab kenyér sikeres lenyelésénél kidülledtek, mikor aztán lecsúszott a nyelőcsővén, egy-egy nagyot sóhajtott és úgy örült neki, mintha Hörcsögi őrzető parancsára, minden egyes darab kenyér lenyelésével, egy-egy imperialistát semmisítene meg.

Végül sikeresen küzdött meg az utolsó kenyérdarabbal és az utolsó lábassal is, amelyek a kinyalással már így is olyan tiszták lettek, hogy a mosásuk pusztán csak formaság volt.

Miután a konyhai munkáját befejezte, a körlet felé indult a jóllakottságától származó olyan szuszogással, mint az a gőzmozdony, amely a bevonuláskor ideröpítette.

A zupások elismeréssel tekintettek a lábasokat kinyaló kopasz után, akinek már a menés is terhére esett

a fékezetlen zabálás miatt. De nem törődött már ezzel, Kajmán honvéd, aki végre ismét degeszre tömhetette az otthon kitágított emésztőszerveit, amelyekben a szűkre méretezett honvédségi kaja eddig csak lötyögött. Úgy, mint a kisméretű parancsnoka—Hörcsögi őrzezető—lötyögött a bővebbre sikeredett komisz ruhájában.

A bajtársai számára már véget ért a szabadfoglalkozás, amire a körletbe ért. Ő azonban egy cseppet sem sajnálta, hogy szabadidejét a konyhában töltötte el mosogatással, mert a telt hasa kárpótolta mindenért. Az pedig ugyancsak tele volt, aminek eredményeképpen nagyokat böfögött és el is álmosodott, ezért már ahhoz sem volt kedve, hogy a takarodó előtti tisztálkodásra időt fordítson.

Levetett csizmáját az ágya mellé tette, és a kapcákat hanyagul rájuk csavarta. A kapcák förtelmes bűze betöltötte a hálótermet, amelyhez az egész napos mocsárjárás ugyancsak hozzájárult. Ez azonban őt már egy cseppet sem zavarta, mert a fáradtságtól, és a jóllakottságtól, mély álomba szenderült.

Hörcsögi őrzezető nesztelen léptekkel közeledett a háló felé, ahol a kopaszok, álmaikban, otthoni tájakon jártak. Ott, ahol nem volt mocsár, nem volt nádas, csak szép lányok voltak, akik a konyhában kívánságuk szerint főzték a jobbnál jobb ételeket és kínálgatták őket kedvesen csengő szavaikkal.

Az őrzezető, a folyosóról nyíló körlet ajtajához érve, akaratlanul is beleszippantott a körletből kifelé áramló levegőbe, amelyben olyan bűzt érzett, hogy az orra egyik pillanatról a másikra, a búcsúi csavargatós cukorka módjára megcsavarodott.

Azon nyomban előntette a düh, azaz begurult. Dühében ugrálni kezdett, de a megfelelő szó nem akart megformálódni agytekervényeiben. Aztán mégis elemi

erővel ordított bele a körlet, szuszogásokkal, horkolásokkal tarkított éjszakájába:

—*Ri...a...dó! Riadó!!!*

Erre a bődületes ordításra legtöbb kopasz visszaérkezett a hazai tájakról, ahol álmaikban boldogan időztek volna még tovább a szeretteik társaságában.

Némely honvéd azonban nem igyekezett az ébredéssel. Ezek között volt Kajmán honvéd, aki szabályos ütemben szívta-fújta magába-magából a levegőt, ezért az őrzető megrázta és ráordított:

—*Riadó! Nem hallja maga süket víziló?* —és már dobta is a bűzös csizmákat, jó mélyen az ágyak alá, majd tovább orditozott:

—*Sorakozó, teljes menetfelszereléssel, öt perc múlva az udvaron!*

Olyan volt a körlet, mint a felbolygatott méhkas. Mindenki kereste ruházatának darabjait, és a riadóhoz szükséges felszereléseit. Nem tellett bele öt perc, mindenki lent volt az udvaron, menetkész állapotban, és várták a további parancsokat.

Amíg vártak a harcosok a további parancsokra, addig Hörcsögi őrzető ismét berepítette a „gólyát” a körletbe—azaz mindent feldúlt, olyan rendetlenséget hagyva, aminek a helyrehozatala egy órahosszáig eltart az éjszakának kellős közepén.

Miután mindent felforgatott kedve szerint, lement az udvarra katonáihoz és elordította magát:

—*A riadónak vége! Oszolj!*

Somfai odasúgta Balónak:

—*Nem tud ez az ütődött Hörcsögi aludni, hogy még éjjel is macerál?*

—*Tudna ez, de macerálni jobban szeret, mint aludni! ---válaszolta Baló a körlet felé indulva.*

Bent a körletben irtózatossá rumlit találtak, mire rendbe tették a körletet, hajnali négy óra elmúlt.

„—Ahhoz, hogy a dolgozónép védelmére alkalmassá váljon a bevonuló újonc, sok mindent meg kell próbálnia, mert az imperialistákat, csak úgy lehet legyőzni, ha a honvéd sok fajta harcmodort meg tanul és edzett. „— emlékeztek Karvaly hadnagy okító szavaira az újoncok.

Márpedig a politikai tiszt szavai nem légből kapott üres frázisok, hanem a szemináriumokban összegyűjtött, irányt meghatározó eszmék, amiket tanácsos követni mindenkinek.

A körlet rendbetétele után ismét álomra hajtották fejüket, hogy az öt órakor elhangzó ébresztőig még szundítsanak valamennyit, mert hajnali négy óra is elmúlt már.

Amilyen rossz volt az éjszaka, olyan jól kezdődött a reggel Szende honvéd számára. Megérkezett anyukája jelentős élelmiszer mennyiséggel és hozott magával főzőedényeket, hogy legalább két hónapig táplálja fiacskáját otthoni ízekkel.

Mivel Szende honvéd kiképzése még nem ért véget, esküt sem tehetett. Eskü nélkül pedig nem mehet ki a kapun egyetlen honvéd, így ő sem. Azonban a délutáni szabadfoglalkozás ideje alatt meglátogathatta őt anyukája, aki hosszabb idei szándékozott Sármelléken maradni, ezért albérleti szobát bérelt.

A reggelizés után politikai foglalkozás következett, a kiképzés tematikája szerint. Jól jött ez a kopaszoknak, mert az előző napi mocsárjárástól izomláz gyötörte őket.

Ezt a foglalkozást Forgács százados elhárító tiszt tartotta. A százados remekül világított rá azokra a veszélyekre, amelyek az ilyen újonc katonákra leselkednek, amikor eltávozásra, vagy szabadságra mennek. Ezért nem teketóriázott sokat, hanem a legfőbb

veszély—a hazaárulás—tényét kezdte boncolgatni igen nagy körütekintéssel:

—*Eltársak! Kiképzésük már a vége felé jár!*

Eljön az ideje, amikor esküt tesznek a dolgozónép hűséges védelmére. Eskü után pedig—ha jó munkát végeznek—eltávozásra, szabadságra mehetnek.

No, elvtársak! Ilyenkor bizony egy cseppet sem veszélytelen a helyzet. Az imperialisták már mohón lesik az alkalmat, és kémeik által, látszólag semmitmondó kérdéseket tesznek fel hazafelé menetelük alkalmával, amire gyanútlanul válaszolnak, és máris be vannak szervezve. Ez bizony ilyen egyszerű!

Ekkor bizony bekövetkezett a *hazaárulás* ténye elvtársak! Ennek pedig egyenes következménye a hadbíróság.

No elvtársak, kinek hiányzik ez? Senkinek!

A kopaszok nagy része rémült tekintettel figyelte a bölcs tanácsokat osztogató Forgács századost, és gondolatban máris erős fogadalmat tettek, miszerint, *semmiféle imperialista ügynökkel nem állnak szóba.*

Voltak azonban olyanok is, akik az elmúlt éjszaka eseményei miatt bóbiskoltak, mint például Sugárosi, Kajmán, Patai honvédek, ezért nem hallhatták az elhárító tiszt veszélyekre figyelmeztető szavait és nem ijedtek meg semmiféle imperialistától, de még azok kémeitől sem.

A beszervezéstől sem kellett tartaniuk, mert a magatartásuk miatt messze voltak mindenféle kimenőtől, eltávozástól és szabadságtól.

Hörcsögi örvezető nem semmiért mondta:

„—*Jobb lesz, ha vigyáznak magukra, mert ha engemet begurítanak, maguknak annyi!* „

A kiképzés végéig Kajmán honvéd, sokszor hallotta az iménti intelmeket, púpjának magasságából, Hörcsögi dühös szitkokat okádó szájából.

Őt azonban jobban gyötörte az örökösen kínzó éhséggel megáldott gyomra, mint az örvezető intelmei

miatt esetleg feltámadó lelkiismerete. De már nem sokáig kellet hallgatnia az intelmeket, mert a lövésoktatás utáni lögyakorlattal, véget ér a hathétig tartó kiképzés és ezzel együtt Hörcsögi őrzetető is kevesebbet lesz látható.

Elérkezett a nap, amikor végre esküt tehettek a kiképzésen átesett ifjú honvédek. Kiosztották a kimenő ruhákat, hogy méltóképpen—az eskü rangjához méltóan—kimenőruhába bújjanak.

Az eskühöz felsorakozott harcosoknak Forgács százados mondott ünnepi beszédet:

—Eltársak! Nagy nap ez a mai nap!

Ezen a napon tesznek önök esküt, a dolgozónép szolgálata mellett.

Ettől a naptól kezdve fogják védelmezni a dolgozónépet, minden külső és belső ellenséggel szemben.

A „dolgozónép” szónál megnyomta hangját, hangsúlyt helyezve mondanivalójára. Somfai honvéd fülében még utána is csengett e szó:

A dol....go...zó...dolgozó...nép!

Az elhárító tiszt bölcs szavai tovább zengedeztek:

—Eltársak!

A továbbiakban legfontosabb az **éberség!**

Az imperialisták mindenhol jelen vannak a kémeik által, azért, hogy a dolgozónép vívmányait megsemmisítsék.

De önök elvtársak, éberségükkel azon lesznek, hogy ebben megakadályozzák a gyalázatos imperialistákat és a saját vérükbe, belefojtsák őket! —az elhárító tiszt ordítását visszaverték a teret körülvevő épületek falai, ezért minden intelem kétszer is hallatszott.

Amikor az elhárító ünnepi beszédét befejezte, Bartalos őrmester olvasta az eskü szövegét a felsorakozott ifjú harcosok előtt, akik minden egyes mondatot megismételtek:

---Én, *x y* honvéd, a magyar dolgozónép fia,
 esküszöm, hogy hazámhoz, a magyar dolgozónéphez hű
 leszek!

*A dolgozónépet és annak vívmányait minden külső és
 belső ellenséggel szemben megvédem, ha kell életem árán
 is! --stb, stb.*

Kajmán honvéd bödűletes erővel harsogta az eskü
 szövegét. Látszott rajta, hogy bevonulása óta alán először,
 most jó kedvében van.

Először azért, mert vége lett a sok mocsárjárással
 járó kiképzésnek, másodszor pedig azért, hogy az eskü
 ceremóniája után, ünnepi ebéd elfogyasztásában lehet
 része.

Ez az ebéd reménysége szerint felül fogja múlni a
 kiképzés alatti kosztot, minőségében és mennyiségében
 is.

A konyha felől máris reménységét igazoló illatokat
 hozott a gyengén lengedező karácsony előtti hideg szél.

A zupások minden valószínűség szerint igyekeznek
 jobb minőségű ebédet főzni, nem olyat, mint a kiképzés
 alatt, amikor a leves a mosogatóvízhez hasonlított
 leginkább.

Az eskü ünnepsége alatt nemcsak Szende
 honvédnak volt jelen a rokonsága, hanem több más
 honvédnak is.

Voltak olyanok, akinek mennyasszonya, szülei
 vettek részt az eskü ceremóniáján.

Ők természetesen, az ünnepi ebédet követően, éjfélig
 tartó kimenőt kaptak.

Kaptak kimenőt olyanok is, akiknek nem jöttek
 látogatói, de a kiképzés során tanúsított viselkedésükkel
 kiérdemelték a kimenőt. Ezekre a független honvédekra
 vadásztak az eddig pár nélkül csellengő lányok, akik,
 akár Sármelléken, akár Zalaváron, vagy Zalaapátiban
 éltek.

Némelyikük számára igencsak fontos volt társat találni, de inkább férjet, mert férjhez menni szerettek volna már legjobban.

Persze, ilyesmi ritkán sikerült, mert a leszerelő katona szerelmét nem vitte magával, hanem az újonc bevonulókra hagyta. Ezek után nem csoda, ha a hoppon maradt lányok csábosan néztek az új katonákra, abban a reményben, hogy ezek között találják meg a nagy igazít. A hűséges és örökidőkre szóló szerelmet. Persze volt olyan, akinek az álma valóra vált, de legtöbbjüknek álmaik megvalósulását egy évvel ismét halasztani kellett.

SZOLGÁLAT AZ ALAKULATNÁL

A kiképzés utáni napon—a reggeli eligazításnál—soha nem látott tisztek és tiszthelyettesek jelentek meg, hogy a kiképzésen átesett újoncok közül kiválogassák a számukra legmegfelelőbb, polgári szakmával is rendelkező újoncokat.

Egyikük az őrszázadtól, másuk a műszaki századtól, majd a gépkocsizóktól, hadtáptól, és természetesen a tűzoltóktól.

A tisztek és tiszthelyettesek úgy helyezkedtek, hogy mögójük felsorakozzanak azok az újoncok, akiket névsorolvasás után odaállítanak.

Egy főhadnagy kezdte el olvasni a neveket, akiknek az őrszázadot képviselő Bartalos őrmester mögött kellett felsorakozni.

Ezután, a műszakizó Kovács őrmester mögé sorakozó honvédokat szólították. Majd a gépkocsizók, üzemanyagosok, repülőműszakiak, mentők, hadtáp, és végül a tűzoltók következtek.

Bartás őrmester állt a tűzoltók rajának élére, hiszen ő a tűzoltók parancsnoka. Őt eddig még nem ismerhették. Mögötte sorakoztak:

Kajmán, Sugárosi, Baló, és Somfai honvédek.
Vizslai főhadnagy—sorozó orvos—nem véletlenül mondta Kajmán honvédnak: —Magából tűzoltó lesz!

Persze ő már ismerte Bartás őrmestert és tudta azt, hogy az őrmester a sorozáson a kiválasztás miatt jelent meg még abban az időben.

Az őrmestert,—amikor Kajmán honvédot kiválasztotta—nem érdekelte, hogy ez a torkos honvéd mennyi kaját pusztít el a néphadsereg konyháján. Nem érdekelte az sem, ha esetleg e miatt a zabáló gép miatt a hadtáp tönkre megy. Csak az érdekelte, hogy a tűzhöz, balesethez kivonulás esetén, legyen olyan beosztottja a helyszínen, aki ha kell, még a repülőgépet is leemeli a bajbajutott emberről. Ezt az elképzelését a nagytermetű és nagyétkű, derék Kajmán honvédban látta legreményteljesebbnek, leginkább megvalósíthatónak.

Bartás őrmester, a frissen kapott rajával, a tűzoltólaktanya felé menetelt, amely a többi nagy körlettől távolabb épült kis épület volt.

—*Marha nagyszerencsétek van kopaszok!*

Anyátokban sem volt ilyen helyetek, mint a vízpocsékolóknál {tűzoltók}! —kiabálták az őrszázad irigykedő öregkatonái a menetelő tűzoltó raj után, akiknek állandóan csak a bőséges csizmakoptatás jutott a seregben.

A menetelő raj tagjai máris jobban érezték magukat, mert ha valamit irigyelnek, az nem lehet a legrosszabb.

A tűzoltó körletben két öregkatona—Palai honvéd és Szabók honvéd—várta már türelmetlenül a kopaszokat. Részben azért, hogy a szolgálat egy részét átadhassák, de főleg azért, mert ezután a takarítástól

végleg megszabadulnak. Ez ugyanis mindig az újoncok—kopaszok—feladata volt a seregben.

Az *újonc* katona pedig addig *újonc*, amíg egy év multán bevonulnak majd a még újabb *újoncok*. Ez bizony még hosszú idő, addig a takarítást megunják, ha csak a kiképzés alatt már meg nem unták.

Bizony, a takarítás az első napokban se tűnik örömdetesnek.

A megérkező újoncokat Bartás őrmester mutatta be az öregkatonáknak. Az öregkatonákat figyelve, Somfaiéknak, rá kellett jönniük, hogy a tűzoltóknál nem osztogatják a krumpli virágot {*csillagot*}, mert az öregkatonáknak csak honvéd rendfokozata volt az egy év elmúltával.

Bartás őrmester ezután a körletet mutatta be, majd a garázsban álló két tűzoltó autót. Az egyik egy Klöckner típusú német autó, amelynek tartálya haboltó anyaggal {*tutogén*}, volt feltöltve.

A másik, egy benzines Csepel autó, amely nem olajos tüzek oltására szolgált, ezért csak vízzel volt feltöltve. Somfai mindkettőbe beült, mert a továbbiakban ő vezette az autókat.

A karácsonyi szél kíméletlenül sodorta le a havat a laktanya lapos tetejéről, és vitte magával a repülőgépek hangárjai felé, ahol aztán nagyobb kupacokban lerakta.

Azt, hogy karácsony van, csak az üdvözlőlapokból tudhatta meg a kis katona, és persze az otthonról kapott mákos rétesekből.

Most—1958-ban—nem azok az idők járnak, amikor a karácsony szót érdemes emlegetni. Így aztán a karácsony helyett *fenyőünnepet* szokás mondani, a mikulás helyett pedig télapót.

Ez persze teljesen mindegy mert, aki a dolgozónép szolgálatába szegődött, annak nincsen ideje ilyen apróságokkal törődni.

A tűzoltó raj számára teljesen mellékes volt, milyen ünnep járja ez idő tájt a civil világban. Mellékes volt az is, hogy a télapó, vagy a mikulás osztogat-e ajándékokat a kinti világban.

De még a következő karácsony gondolatával sem érdemes foglalkozni, mert a számukra még az sem létezik. Létezik viszont Bartás őrmester, aki raja számára tűzoltásból tart szakmai kiképzést.

Ha bárki azt hinné, ő ehhez nagyon ért, akkor az messze járna az igazságtól. Az is igaz, hogy közelben nincsen más olyan egyén, aki a tűzoltáshoz értene, így aztán felettesei soha sem kételkedtek abban, hogy Bartás őrmesternek a tűzoltásból esetleg egyetemi tanári végzettsége is megvan.

Alapjában véve ő egy rendes ember, akinek életfilozófiája, hogy ő élhessen, és mások is élhessenek. Az meg bocsánatos bűn, ha több tudást igyekezett mutatni, mint amennyi az ő kobakjában létezett.

Magas iskolai végzettség nélkül, csak a kapálás várt volna rá, azonban ez a tevékenység jóval több erőfeszítést igényel, amellet nem is jövedelmező annyira.

Az persze egy másik dolog, hogy ötven éves létére, a felesége még a zsenge ifjúsága korának örvendhetett, a maga huszonöt évével.

Ilyen korkülönbség ellenére *igent* mondott az őrmester feleségül kérő szavára. Nem azért mondott *igent*, mert nagyon tetszett neki a „*daliástermetű*”—százötven centiméteres—őrmester, hanem azért, mert a kapálás még annyira sem tetszett.

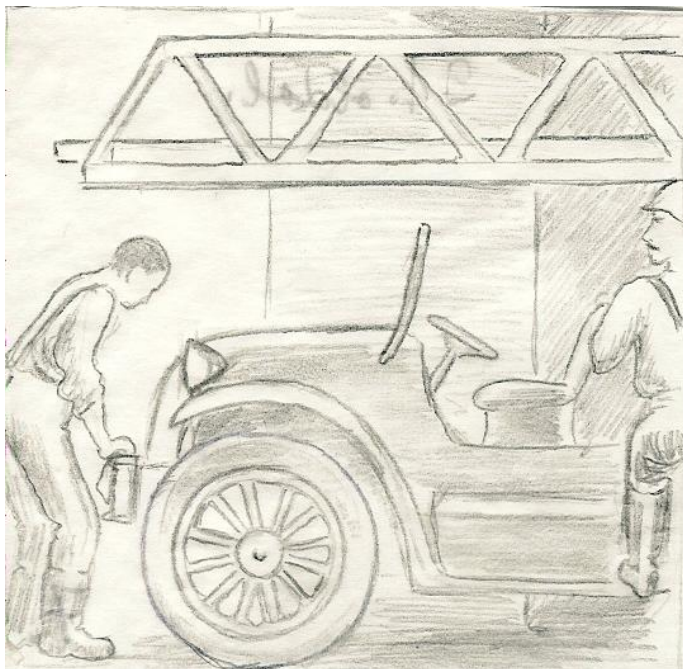
Különben, a szépség mulandó, a kapálás pedig örökös lett volna számára, ha az őrmester kérő szavára *nemet* mond. Na és, minden évben, újabbnál-újabb katonák pótolják az otthoni szűkösebb szerelemért.

Mindenesetre, Sára asszony jól választott, amikor a mezőgazdasági termelőszövetkezet helyett Bartás őrmestert választotta, hagyva másoknak a gazirtását eredményező fárasztó kapálást.

Az őrmester, a fejét hátraszegezve, méltóságteljesen lépkedett a tűzoltó egyetemi tanári katedrája felé, amely előtt a tűzoltás tudományára szomjúhozó kopaszai várták, hogy az ő fejükbe is csepegtessen valamicskét e nemes tudományból.

Büszkén nézett hétfőnyi rajára, amelyben öreg katonák szintén helyet foglaltak. Büszkesége abból fakadt, hogy a rajban található kopaszokat ő fogja majd megtanítani a tűzoltás nemes tudományára.

Ez a tudat nem kis büszkeséggel töltötte el, mert azzal tisztában volt, hogy ezeknek a buta katonáknak—

akik eddig buta civilként élték életüket— előbb, vagy utóbb, sikerül majd teletömni buta fejüket a tűzoltás nemes tudományával:

—Katonák!

Nagy feladat előtt állnak most Önök!

A dolgozónép, a szocializmus értékeit kell megvédeni attól, hogy az a tűz martalékvá váljon!

Minden egyes objektum megvédeése, hatalmas pofon az imperialistáknak, akik sóvárogva nézik a szocializmusunk lendületes fejlődését.

Ahhoz, hogy feladatukat maradéktalanul el tudják látni—tanulni kell, de sokat! Lenin elvtárs azt mondta:

Tanulni! Tanulni! Tanulni!

Nem úgy van az, ha tüzet látunk, csak locsolkodunk vaktában, mint húsvétkor a buta civilek, locsolják a kislányokat, akik erre olyan vihogásba kezdenek, mintha egyébként elszáradnának.

Bartás őrmester, a hatás kedvéért, most egy pillanatnyi szünetet tartott az oktatásában és ez alatt végighordozta tekintetét a megszeppent hallgatóságán, hogy van e közöttük olyan, akin azt látná; *nem veszi komolyan oktató szavait.*

Olyan azonban nem került közöttük, mert mindenki úgy viselkedett, mintha egyenesen beszívna magába az őrmester kincset, érő szavait.

Az öregkatonákon látott csak némi elfásulást, de mindezt annak tudta be, hogy nekik már volt idejük magukba szívni az ő okos szavait. Miután kellőképpen megszemlélte hallgatóságát, folytatta tudományának átadását tovább:

—A tűz fajtája határozza meg, mivel közeledék az ijesztően lobogó tűzhöz.

Ha Zalapátin a kendergyár ég, akkor azt vízzel kell oltani! Ha azonban egy Míg 15-ös, 17-es, 19-es, vagy 21-es sugárhajtású repülőgép ég, azt bizony már habbal kell oltani. Ezt a fajta tüzet, csak súlyosbítaná a vízzel oltás.

Az őrmesternek meg kell bocsátani, amikor a Mig repülők oltását emlegette. Hiszen szolgálati ideje alatt nem volt még arra példa, hogy azokat oltani kelljen. Már csak azért sem, mert azok többnyire robbanni szoktak, és pedig a laktanyától távolabbi térségekben. Mindettől függetlenül, a kiváló oktató és parancsnok, folytatta az okítást:

—Tudni illik egy jó tűzoltónak azt, hogy az égésnek három feltétele van:

1. éghető anyag,
2. gyulladási hőmérséklet,
3. az oxigén.

Ezek bármelyike hiányzik, nincsen égés! Éppen úgy, mintha Kajmán honvéd úgy randizik, hogy a kislány nem megy el a találkára, az a randi, nem randi.

Az őrmester ezen, szavaira, Kajmán honvéd elvörösödött, a többiek meg felröhögtek, minek eredményeképpen oldódott az oktatás eddigi feszültsége, ami jól is jött már, hiszen ennyi tudomány beszívása, megviselte a mohó hallgatóságot, különösen pedig a *kopaszokat*.

Az ebéd után gyakorlati foglalkozáson folytatódott a tűzoltásra való felkészülés, a tűzoltógarázs előtti téren. Először az őrmester adta a parancsot Palai honvéd öregkatonának, aki a tömlő tekercset egyetlen lendülettel elgurította, amely ennek eredményeképpen, hosszú kígyó módjára nyúlt el a betonon.

—No, látják! Tűz esetén, így kell a karikában tárolt tömlőt gyorsan kitekerni! —ordította Bartás őrmester a kigurítás után azért, hogy mindenki fejébe vésve tárolja az előbb látottakat.

Ezután Palai honvéd ismét összetekerte az előbb elgurított tömlőt és átadta Kajmán honvédnak a további gyakorlás céljából.

Kajmán honvéd, amint kezébe vette a tekercs tömlőt, szakszerűtlenül, de olyan erővel gurította, hogy az túl gurult a betonon és az út menti árok fenekén állt csak meg.

—*Maga marha! Elment az esze?!*

Nem kugligolyó ez, se nem kézigránát, hogy csak úgy eldobja! A dolgozó nép vagyonát nem kíméli! Milyen katona válik magából a néphadseregben, mit gondol? No én majd megmondom magának! Semmilyen!

Ne esztelenkedjen, mert úgy marad!

Úgy vágom be a kóterbe, mint a sicc! –figyelmeztette az őrmester a derék tűzoltóját, aki ész nélkül dobálja a tűzoltás becses tömlőjét, bedűhösítve ezzel derék parancsnokát.

Ekkor érkezett és haladt tova, a tűzoltó laktanya előtt, az őrszázad teljes menetfelszereléssel és kényyszerű nótázás mellett:

*Jó időben, rossz időben
Hordom kedves fegyverem.
Össze szoktunk és az óta
Egyre jobban kedvelem.
Hej te puska, puska vagy,
Nem csinos kis fruska vagy.
Mégis ép oly drága vagy nekem,
Mint a szép szerelmesem....stb.*

A menetelő őrszázadból Patás honvéd fájdalmas arccal tekintett a tűzoltókra.

Ő volt az, akit a bőséges civil orvosi igazolások ellenére, besorozott Vizslai főhadnagy. Pedig minden igazolás azt támasztotta alá, hogy a sorozásra jelentkező egyén, idegbeteg és kisé hülye.

Vizslai azonban úgy érvelt:—*a seregben nem, kell mindenkinek gondolkodni. Erre ott vannak a képzett parancsnokaik, akik ezt a feladatot készséggel átvállalják, a honvédek helyett, akik nem is oly rég, még buta civilként éltek tartalmatlan életüket.*

Ezért nem szuperálta ki, hanem a menetszázadba besorozta. Ezek után nem sok ideje maradt azon gondolkodni, hogy hülye e, vagy sem, mert azóta egyfolytában menetel.

Mire elvonult az őr század, Bartás őrmester is megnyugodott.

Ekkor, Szabók öregkatonának adta a parancsot a tűzoltó szivattyú bemutatására.

Szabók, szakszerűen, előbb kitekert tömlőt, a szivattyú csonkjához csatlakoztatta, majd különböző szelepek megnyitása után bekapcsolt egy kart, aminek hatására erős sugárban dőlt a víz a tömlő végén, amelyet Palai honvéd erősen markolt.

Az előbbihez hasonló elméleti és gyakorlati oktatás még egy hétig tartott. Ekkorra már mindenki gyakorolt annyit, amennyit egy kezdő tűzoltónak illik tudni a tűzoltás tudományáról.

A következő hét izgalmasnak ígérkezett.

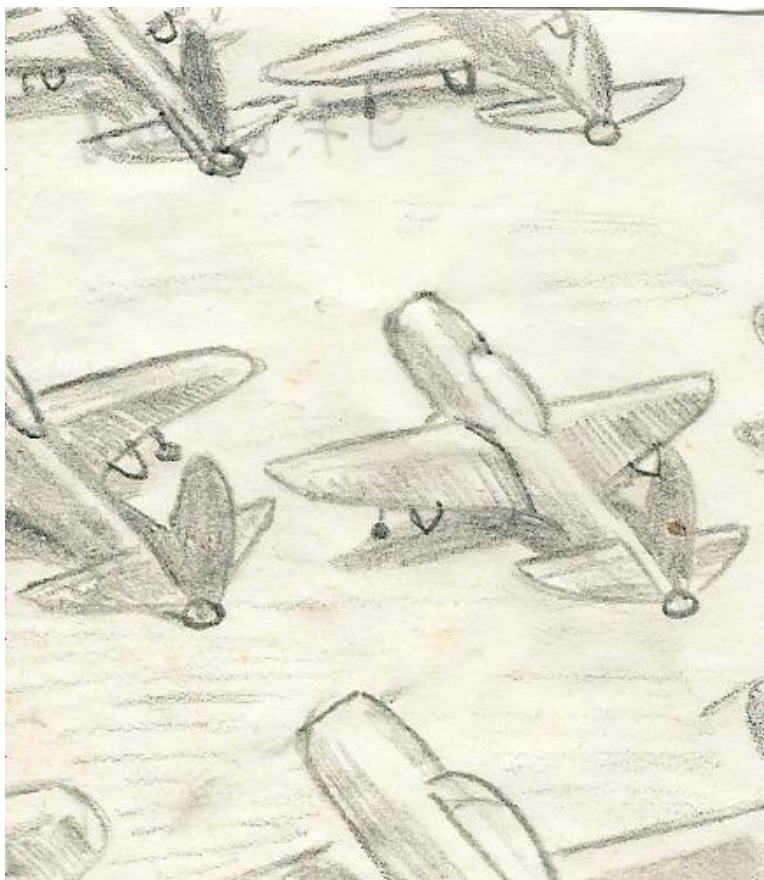
A vadászpilóták gyakorló repülése kezdődött el, amelyen a mentők mellett a tűzoltók is biztonsági szolgálatot teljesítettek a start vonal mellett.

A műszakiak, teherautókkal vontatták ki a hangárokból a Míg 15-ös, Míg 17-es sugárhajtású repülőgépeket, majd előkészítették azokat a felszállásra.

Amikor mindent rendben találtak, minden gépnek megérkezett a pilótája, aki elfoglalta helyét a repülőgép vezetőfülkéjében.

Ekkor, az akkumulátoros indító autók álltak szorosan a gépek mellé, hogy beindítsák a gépek hajtóműveit.

Ugyanis a gépek saját akkumulátor telepei, csak egyszeri indításra voltak elegendők, és ez csak a levegőben történő hajtómű leállítás esetén, vészindításra volt engedélyezett.

A tűzoltó raj: Szabók, Palai, Somfai, Sugárosi, Kajmán, és Baló honvédek.

Az újonc honvédek: Somfai, Sugárosi, és Baló, Kajmán, feszülten figyelték, mi fog történni a következő percekben, mert ilyen közelről még nem láttak harci repülőgépet.

Az akkumulátoros kocsik beindították a gépek sugárhajtóműveit, amelyek kezdetben kevésbé zajosan, majd egyre elviselhetetlenebbül, bődületes hangerővel üzemeltek.

A gépek mögött, a turbinából kirobbanó levegő, iszonyatos tolóerővel tolta volna a gépeket előre, de azoknak befékezett kerekei nem engedték a gépek elmozdulását.

A pilóták játszottak a gázzal. Ezért a gépek hol lelapultak a betonhoz, hol emelkedtek, mert kerekeik fékezve voltak. Ezért úgy néztek ki, mint a kakasviadalon támadásra induló kakasok.

Az újonc tűzoltók álmélkodva figyelték a nagy robajjal működő gépeket, amelyek—miután pilótáik kiengedték az eddig bent tartott fékeket—nekirohantak a három kilométeres beton felszálló pályának.

A sebességük egyre fokozódott, majd egy kilométeres örült rohanás után a levegőbe emelkedtek, így aztán ismét csendesebb lett a startvonal környékén.

—Szép ez a repülő élet! —jelentette ki Sugárosi— mint kezdő tűzoltó, de Szabók öreg tűzoltó, máris cáfolni kezdte:

—Majd akkor is ezt mondd, amikor két éven keresztül nézned kell őket, és folyton azon izgulsz, nehogy be kelljen avatkoznod a tűz oltása miatt! Hallgatnod kell ezt a bődületes robajt, amitől a szolgálat végére úgy érzed, hogy nem a hajtómű robban, hanem a Te fejed.

Somfai, Kajmán és Baló honvédek most még gondolatban sem adtak igazat az öregkatonának, ezért hallgattak.

A gépek már messze-messze magasan húzták a kondenzcsíkokat, ami még inkább ámulatba ejtette őket, így hát nem hittek abban, hogy ennek a látványát egyszer meglehet unni.

Annyi bizonyos, hogy Hörcsögi őrzető irányítása alatt, a mocsárban menetelés, ennél sokkal unalmasabb volt.

A gépek már közel egy órája repültek kötelékben, a repülőtér ötven-száz kilométeres körzetében. Ezért az üzemanyagjuk kezdett fogyni, így a leszálláshoz soroltak be egymás után a légtérben.

A leszállást figyelő és irányító műszaki személyzet nagyméretű, állványos távcsővel figyelte, hogy a repülőtér leszálló pályájára érkező gépek futóművei ki vannak nyitva. Ha nem lenne nyitva, akkor ezt egy rakéta fellövésével kellene jelezni a pilótának, miután az tovább repülne.

A gépek egymás után ereszkedtek le a repülőtér betoncsíkjára, minden különösebb baj nélkül. A betontérő kerekeik egy pillanatig csikorogtak, míg az eddigi nyugvó helyzetükből, a gép sebességének megfelelő sebességet el nem érték. A gép sebessége fokozatosan csökkent, majd a földet érés helyétől egy-másfél kilométernyire megállt.

—De jó lenne, ha egyszer én is repülhetnék a pilótával! —sóhajtott fel Somfai honvéd, miután az álló gépből már a pilóta is kiszállt.

—Később még repülhetsz a kétülékes iskolagépen! Csak sokat kell könyörögni a pilótáknak, mert az ilyen potyautasok rendszerint berókáznak! —mondta erre a sóhajra az öreg tűzoltó, Palai honvéd.

—Az a legjobb, ha üres gyomorral ül be a kezdő utas, mert ezek a ravasz pilóták olyan fordulókat

kanyarítanak a levegőben, hogy még a tegnapi ebédet is kidobnád, ha még benned lenne.

—No, akkor én nem akarok repülni, az már biztos! Nem azért eszem meg a kaját, hogy az ott jöjjön ki, ahol bement. —jelentette ki Kajmán tűzoltó, a bélpoklos honvéd és máris megnyalta a szája szélét, amikor a kaja szóba került.

Amikor a repülőgépek mind leszálltak a repülőtér beton csíkjára, csendesebb lett a repülőtér és környéke.

Az irányítótornyból is lejöttek a szolgálatot teljesítő katonák és elindultak a laktanya épületeibe. Így tették ezt a műszakiak, mentősök, és a derék tűzoltók.

A télfolyamán, egypárszor még volt repülési gyakorlat, de csak azért, hogy a pilóták ne essenek ki a gyakorlatból. Az igazi repülések a tavaszt várták. A tavasz pedig csalhatatlanul közeledett.

A délnyugati szél enyhe levegőt hozott Afrika felől, aminek hatására a laktanya lapos tetejéről alácsüngő fagyos hó, és jégcsapok sokasága olvadozni kezdett.

Kora tavaszi virágok nemsokára megjelentek, a repülőtér beton csíkja melletti gyepek részeken, és a laktanya épületei közötti parkokban.

Otthon még—északkeleten—tartotta magát a tél, de itt Sármelléken, más években is korábban jött a tavasz. Az otthonról érkező levelekből még a télről érkeztek hírek. Azonban mégis jó lett volna haza menni, azonban a lehetősége még messze járt.

Egy éven belül semmi remény nem volt arra, hogy a honvéd szabadságot kapjon. A dolgozónép védelme áldozatvállalást követelt a hazakíváncozó honvédektől, mert azt sohasem lehetett tudni, hogy az imperialisták mikor támadják meg a szocializmust, építő hazánkat.

Szerencsére, Karvaly hadnagy politikai tiszt, és Forgács százados elhárító tiszt ébersége miatt, erre nem

sok esélyük maradt az aknamunkát kifejtő imperialistáknak.

Ők, rendszeres oktatásban részesítették a katonákat, így a tűzoltókat is, akiknek tudatába teljesen beépült az állandósult veszélyhelyzet. Így ők állandóan készen álltak arra, hogy még idejében lelocsolják a betolakodni kívánczó imperialistákat.

Az idő szépen haladt, peregtek a napok, de nem annyira azt a derék tűzoltók szerették volna. Mondhatjuk azt, hogy az újonc katonák összeöregedtek az öregkatonákkal. Legalább is olyan lomhán mozogtak, mint ők.

Rájöttek arra: *a seregben idő az van, minden mennyiségben, ezért mindenféle kapkodás felesleges és értelmetlen.* Egyszóval, nyugodtak voltak mindenféle vélt, vagy valós támadás lehetőségétől.

Ehhez a nyugalomhoz a mindennapi tejeskávéén úszó, csillogó, nyugtató bróm adagjai is hozzájárultak. Ennek a csillogó brómnak nemcsak az volt a feladata, hogy a honvéd nyugalmasabban szolgálja a dolgozónépet, hanem a szex éhsége jelentősen csillapodjon.

Ez utóbbi azonban nem igazán járt sikerrel, mert a honvédek egyre gyakrabban kértek kimenőt a faluba, de csak ritkán kaptak.

—*A dolgozó nép szolgálata rosszabb a börtönnél!* — fakadt ki epésen Somfai az időnek lassú múlását figyelve. Az otthonról hozott mérőszalagjait szorgalmasan kurtitgatta azáltal, hogy mindennap levágott egy centit belőle, de még az elsőből is huszonegy centi volt.

Így aztán az otthonról hozott kétszáz centiméteres szalagból még három szalag, teljesen sértetlenül pihent a fiókja alján.

—*Mikor vágom én le a hétszázharmincadik centit?*— kérdezte kilátástalanul a többiektől, akik kétségbeesetten

tapasztalták, a centiméterek ugyancsak lassú fogyását. Sőt, az volt néha az érzésük—valaki visszaragassza a levágott centiket, és azért nem fogynak.

—*Legjobb lesz, ha bedobod a tűzbe valamennyi mérőszalagot, ha nem akarsz a diliházba kerülni!* – mondta Palai honvéd, öregkatona, aki már régen elfásult az időnek, a seregben történő iszonyatosan lassú múlásán.

Persze mindez annak volt köszönhető, hogy nem élvezték igazán a dolgozónép szolgálatát, mert ellenkező esetben azt tapasztalták volna, hogy az idő fénysebességgel száguld a seregben.

A tűzoltóknál nem jellemző az, hogy túlságosan leterheltek lennének. Főleg nem a seregben. Így aztán mindenki megpróbált magának elfoglaltságot találni szabadidőben.

Kajmán honvéd az ebédutáni mosogatáson vett részt a zupásoknál, mert így volt arra esélye, hogy kínzó éhségét némiképpen csillapítsa. Így aztán ismét teletömte magát mindenféle konyhai maradékkal.

Alig bírt mozogni, sőt, még pislogni is rest volt. Ezek után nem lehet csodálkozni azon, hogy a tűzoltókocsi hátsó ülésén hajtotta álmra fejét és percekben belül mennydörgésszerű horkolást hallatott. Felőle, a hangárokból, startvonalon nyugvó repülőgépeket az imperialisták akár el is égethették volna.

A garázs előtt, Szabók, Palai, Somfai, Sugárosi honvédek, és *tette* kész tűzoltók, testedzést tartottak egy óriás vaskeréken.

Ebben a pillanatban Szabók honvéd mutatta be tudományát, „x” alakban kifeszítve alakját a kerék belsejében és gurult a betonon.

Miután megállt, Somfainak adta át a nagy vaskarikát, figyelmeztetve őt:

—Feszítsd ki magad, mert különben a fejedre esel! Azután lendítsd meg a testedet, és máris gurulsz. Miután elindult veled kerék, a testsúlyod áthelyezésével irányítod a gurulás irányát.

Somfai talán már azt sem bánta volna, ha egy ideig a fejére esik. Talán attól elkábulna annyira, hogy a seregben töltött idő megrövidülne azzal is. Hazai táj után vágyódva nézte a tavaszi meleg hatására zsendülő füves parkot, amelyben néhol egy-egy sárga virág bontogatta zsenge szirmait. Majd Szabók felé fordulva mondta:

—Ne félts Te engemet! Nekem ez semmiség!—intette le az aggodalmaskodó Szabókat, és máris lendületes tempóban gurult a betonon.

A nagy forgásban feje ingázott az Ég és a Föld között, majd az óriás vaskerék hirtelen irányt változtatott és a tűzoltógarázs felé rohant megállíthatatlanul.

A következő pillanatban a vasajtó egy nagyot durrant, mire a vaskerék dűlni kezdett, de előtte még Somfai úgy pottyant ki belőle, mint a lyukas zsebéből civil életében a lyukas hűszfillérese.

Ekkor közeledett a mentőállomás felől az apró Bartás őrmester, aki már messziről észlelte a közeledő és elkerülhetetlen vihart.

Tányérsapkáját idegességében mélyen a fejébe húzta, hogy ne is lássa a közelgő pillanatok elkerülhetetlen eseményét.

De amit nem akart látni, azt meg kellett hallania, mert fűdugót nem használt.

Az első reagálása a durranás utáni percekben az volt, hogy a szájában füstölgő cigarettát beszippantotta és erősen krákogni kezdett, majd elordította magát:

—Somfai honvéd!

Én...én....esküszöm, megnyúzom magát!

Megmondtam már magának, hogy ne esztelenkedjen, mert úgy vágom be a kóterba, mint a sicc! —hebegte az őrmester dühösen.

Ekkor érkezett és fékezett Forgács százados kémelhárító tiszta kocsija a tűzoltó laktanya elé, aki a nyitott ablakon keresztül már hallotta a durranást.

Első reagálása az volt, hogy ellenséges támadás érhetett a tűzoltó laktanyát, ezért határozottan szólt az őrmesterre:

—*Jelentést kérek!* :

Bartás őrmester egy szempillantás alatt megigazította ruházatát, és két csizmáját úgy vágta össze, hogy felő volt, egyik lábával elrúgja a másikat, és ezért térdre rogyan.

Amúgy is félt feletteseitől, nem beszélve róla, ha az a tiszt felette áll mindenkinek a laktanyában.

Hiszen ez a tiszt elhárító, az imperialisták könyörtelen leleplezője, még akkor is, ha eddig senkit nem tudott leleplezni. Ő az *elhárító*, aki előtt, még az alezredesi rangban lévő repülőezred parancsnokának is rezeg az ina.

Bokájának összeverésével egy időben a jobb kezét szalutálásra {tisztelegésre} emelte és ijedtségében mekegni kezdett, de ekkorára már a derék tűzoltók szintén vigyáz állásba, merevedtek:

—Száz....száz...százados elvtársnak jelentem az egység...egységes...egységesen testedzést folytat!

Az alkoholtól most is mámoros elhárítónak nagyon imponált, hogy az őrmester úgy rezeg előtte, mint a kocsonya, ezért könyöröletesen szólt hozzá:

—*Rendben van őrmester elvtárs! Csak folytassák tovább a foglalkozást, mert a fizikai erőnlét nagyon fontos az imperialistákkal vívott harcban, még ha nem is annyira, mint az éberség!* —helyezte előtérbe beosztásának mindenek fölötti fontosságát.

—*Értettem!* —csapta össze ismét bokáját, mire az elhárító a kocsia ablakán behúzta a szesztől gőzölgő vörös fejét és a sofőrnek parancsot adott az első kocsmá megközelítésére.

Az elhárító szerette a mámort, ami az elhárítás okozta ideg feszültséget volt hivatva nála csökkenteni. Az előadásai folyamán annyiszor elmondta az imperialista veszélyt, ezért már-már lassacskán kezdett benne hinni, hogy olyan létezik. Az örökös támadástól rettegő bajára—annak csillapítására—nem tudott jobb gyógyszert találni, mint a mámor.

Alighogy Forgács százados gépkocsija tovagördült, a vigyáz állásba merevedett tűzoltók és délceg parancsnokuk, „*pihenj*”-t vezényeltek maguknak.

Bartás őrmester ijedt arca egyik pillanatról a másikra, könyörtelen dühre váltott. Már éppen formálni kezdte a helyzethez legjobban illő szavakat, amikor Kajmán honvéd robosztus alakja, nagy ásítások közepette megjelent a garázs ajtajában.

Ezek az ásítások a víziló tátikázásához hasonlítottak leginkább, így nem tudhatta, hogy a durranásra ébredező Kajmán honvéd őt akarja-e bekapni. Ugyanis az álmos szeme még nem akart nyiladozni, ugyan úgy, mint téli időben, a laktanya parkjaiban a sárga kikericssek.

Az ásítózó Kajmán nem vette észre parancsnokát, hanem tovább ásítózott. Ezt meglehet érteni, ha elgondoljuk azt, hogy a derék tűzoltó, legalább öt órája egyfolytában horkolgat a garázsban. Ettől szemhéjai úgy megduzzadtak, mint faluja patakjában zápor után a patak sáros vízfolyama.

Az erősen sugárzó napsugarak szintén gátolták abban, hogy becses parancsnokának közelségéről tudomást szerezzen. Így aztán felettesét még akkor sem vette volna észre, ha annak termete többszöröse lenne a jelenleginél.

—Mi volt az? —kérdezte Kajmán honvéd két ásítás közepette a durranó ajtóra gondolva, amely még őt is felköltötte a korábbi álmából.

Több mint valószínű, ezt a kérdést fel sem teszi, ha Bartás őrmestert időben észleli, az alig nyiladozó szemeivel és még annak dühös arcát is megpillantja.

—Maga marha! Maga víziló! Hogyan tud és mer, fényes nappal a tűzoltókocsiban dögleni, amikor Fogács százados tiszteli meg látogatásával a tűzoltó laktanyát?

Még gondolni sem merek arra, milyen következménye lehetne annak, ha netalán Forgács századosnak kedve szottyan garázst vizitelni!

A hadbíróság elé állítaná, mert az éberségi követelményeket teljesen figyelmen kívül hagyta! Magától az ellenség nemcsak a tűzoltó laktanyát, de az egész repülőezredet, teljes felszerelésével megsemmisítené!

*Úgy vágom be a kóterba, mint a sicc! —*fejezte be a derék őrmester Kajmán honvéd letolását, aki ennyi ordibálásra teljesen felébredt és a kinyílt szemeivel tudatára ébredt annak, hogy az őrmester be tud gurulni, éppen úgy, mint annak idején Hörcsögi örvezető begurult.

Legjobban azon ijedt meg, hogy az őrmester, fenytésképen, nem engedi el a zupásokhoz mosogatni. Ennél nagyobb veszteséget még az ellenségnek sem lehet kívánni, nem még neki.

Bartás őrmester miután jól kikiabálta magát, és az előtte vigyáz állásban álló honvédra még egyet rákiáltott:

--Oszolj! Maga marha! Maga víziló!

Régen vége van már a télnek! A májusi napsugarak sokmillió aranyszállal pásztázták a tűzoltó laktanyát, a repülőteret és környékét.

Ilyenkor, mintha még lassabban telne az idő a laktanya területén belül. A szabadság utáni vágy még fokozottabban jelentkezik, mint a téli zord időben.

Pedig több volt az elfoglaltság, mert a gyakorló repülések lekötötték a kiszolgáló személyzet idejét, így természetesen a tűzoltókét is. A startvonalnál szinte minden napossá vált a készenléti szolgálat, mert repülés csak a mentők, tűzoltók jelenléte mellett engedélyezett.

Ezek után azon sem lehet csodálkozni, ha a derék tűzoltók érdeklődése csökkent a repülőgépek iránt. Kezdetben mindenki figyelte a repülést, de később már csak egy, még később egyikük sem.

Eljött az ideje annak, hogy ezek a lusta tűzoltók mindannyian kártyáztak, vagy mindannyian aludtak a tűzoltókocsi tágas belsejében. Persze mindig vannak olyanok, akik másokra irigykednek azért, mert jobban megy soruk, mint nekik.

A műszaki személyzet katonái sóvár tekintetekkel figyelgették a tűzoltóautóban szunyókáló tűzoltókat. Már csak azért is, mert nekik folyamatosan dolgozniuk kellett a repülőgépek kiszolgálásánál, amiért az irigységük csak egyre fokozódott.

Hol a kerekeket kellett cserélniük, hol tankolniuk kellett, hol pedig a döglött madárarajok véres cafatjait kellett kiszedniük a sugárhajtómű zugaiból, ami meleg időben elviselhetetlenül nagyon-nagyon bűdös tud lenni.

Ha ezek közül a tevékenységek közül semmit sem kellett végezniük, akkor törölgetni kellett a repülőgépeket. Egyszóval nem aludtak, mint ezt a derék tűzoltók tették.

Ezért aztán időnként hatalmasat ütöttek a tűzoltókocsi ajtajára, ahol a derék tűzoltók buzgón szunyókáltak és bekiabáltak nekik:

—*Ég a víztorony!*

—*Hajrá vízpocsékolók!*

—*Jönnek az imperialisták!*

A bekiabálásokra riadtan ébredtek a bent szunyókálók. Kár volt rájuk a brómot pazarolni a tejeskávéban, mert a szolgálat olyan unalmas volt, hogy bróm nélkül is jól aludtak mindannyian.

Némely besűgő természetű műszakis honvéd Kovács törzsőrmester figyelmét hívta fel a szunyókáló honvédekra. Természetesen nem volt nehéz dolga, hogy tetten érje őket. Ilyen esetekben ő is az ajtók verésével kezdte, majd egy nagyot ordított:

—*Ébresztő, föl! Ki a kocsiból!*

—*A kocsi mellett sorakozó!*

Felsorakozott a tűzoltó raj: Szabók, Palai, Somfai, Sugárosi, Kajmán, és Baló honvédek. Miután felsorakoztak, Kovács törzsőrmester újabb vezényszava hallatszott:

—*Tűzoltóautón körben futás, indulj!*

Ez a futás legalább egy félóraig tartott. Ekkorára már felfrissültek az álmos tűzoltók annyira, hogy képesek voltak a repülési feladatukra összpontosítani.

Ez a feladat egyre unalmasabbnak ígérkezett.

A repülőgépek egyenként, vagy kötelékben szálltak fel, irtózatos robaj kíséretében. A sugárhajtóművek

üstökösként húzták a lángcsóvákat maguk után. A felszálló gépek között volt egy MÍG 19-es vadászgép is, amelyet egy orosz pilóta vezetett és végzett bemutató repüléseket a sármelléki repülő ezred pilótái részére.

Ez a gép, a legmodernebb gépek egyike volt, amelynek a rakétához hasonló alakja, könnyedén fűrődött az égbolt bárányszerű felhőibe.

Az ezred pilótái irigykedve nézték a levegő bárányszerű felhőibe könnyedén fűrődő gépet, amely a ritka felhők fölött repülve, már a kondenzcsíkokat húzta maga után, fent a magasban. A MÍG 15-ös, 17-es gépek, úgy külsőleg, mint műszakilag, és a megbízhatóság miatt is, messze elmaradtak ettől a típustól.

Minden bizonnyal—mindanyuk titkos álma volt, hogy egyszer majd ők is levegőbe emelkedhetnek egy ilyen típusú géppel, a sármelléki repülőtér beton pályájáról.

A magyar pilóták által használt MÍG gépek már lerepülték az idejüket, amikor azokat az oroszok oktatás céljára átadták. Ezek után nem csoda, ha sok műszaki baleset volt e géptípusokkal.

A magyar pilóták egymás után soroltak be, a Sármelléktől—Zalavárig húzódó hosszú leszállópályára, mert letelt a levegőben töltött egy óra, és az üzemanyagjuk fogytán volt.

A MÍG 19-es még egy ideig rajzolgatta a kondenzcsíkokat az égre, majd egyre lejjebb ereszkedve ráállt a repülőtér leszállópályájának légifolyosójára.

Mindenki figyelte a leszálláshoz készülődő gép csavaros mozgásait, amikor a távcsöves földi megfigyelő izgatottan felkiáltott:

—A baloldali futóműve nincsen kinyitva!

A gép olyan gyorsan közeledett, hogy már távcső nélkül is jól lehetett látni, hogy a baloldali futóműve nem nyílt ki.

Pillanatokon belül felbolygatott méhkishoz hasonlított a repülőtér. A legelső intézkedés a piros rakéta fellövésével kezdődött, amely a gépet tovább repülésre utasította.

A pilóta észlelte a fellőtt rakétát, és jelentős gázadással ismét a magasba emelkedett, a báránfelhők felé. A továbbiakban a repülőtér és a gép pilótája között izgalmas párbeszéd kezdetét vette:

—*Próbálja újra kinyitni!*

—*Próbálok, de a nyitási parancsra sem nyit ki a futómű!* —válaszolta idegesen a pilóta.

Aztán ismét földközbe irányította a gépet, és sorozatos kísérleteket tett a baloldali futómű kinyitására, amely nem engedelmeskedett a sorozatos próbálkozások ellenére sem.

Az irányítótorony és a pilóta között történő ideges párbeszéd végén, megszületett a döntés:

—*Készüljön fel a hasra szállásra!*

A mentők, tűzoltók, és a műszaki személyzet részére a legmagasabb fokozatú készség lett elrendelve.

Mindezek, járó motorral várták a gép hasra szállását, ami egy cseppet sem veszélytelen művelet, de jobb megoldás ennél pillanatnyilag nem ismeretes ilyen esetekben, ahhoz, hogy a gép biztonságosabban földet érjen.

Természetesen a gép sérülése elkerülhetetlen a talajjal történő iszonyatos súrlódás miatt, még akkor is, ha a leszállás a betonpályával párhuzamos szántóföldön történik.

A földön történő riasztás alatt a gép a levegőben körözött, a közeli falvak légterében, és a fölösleges üzemanyagától igyekezett megszabadulni, amely a földre érés pillanatában tűzveszélyt, robbanásveszélyt jelenhetett volna.

A magasban kiengedett üzemanyag finom részecskéire porlasztva érkezett a környező falvak és a zöldellő mezőgazdasági ültetvények területeire. Pár nap elmúltával nem igen tudták elképzelni e területek gazdái, hogy mitől rozsdásodtak meg az ültetvények levelei.

Miután az üzemanyag kifogyott a gép tartályaiból—csak kevés maradt—a pilóta közölte az irányító toronnyal, hogy megkezdí a hasra szállást.

Lent a földön és fent a levegőben, idegfeszítő percek következtek:

—*Ha kigyullad a gép, melegünk lesz!* —jelentette ki Palai tűzoltó öregkatona, akinek már volt része ilyen helyzetben, amikor az égés közben robbanás is bekövetkezhet. Nemcsak a gépben maradó üzemanyagra gondolt, hanem a gépre telepített egyéb fegyverekre.

—*En nem megyek még közelébe sem! Nem akarom a seregben befejezni az életemet!* —jelentette k Kajmán honvéd abban bízva, hogy csak ezt a balhét kell megüsznia valahogyan és aztán még sok jó kaja, várja az életben.

—*Azt hiszed, ezt meg teheted?*

Nem azért tettél esküt a dolgozó nép szolgálata mellett, hogy most megfutamodj!

„*Ha kell, az életem árán is*”—emlékeztette a szabotálásra készülő Kajmánt az esküjére Somfai honvéd, meg arra, hogy a hadbíróssággal gyűlik meg a baja az ilyen szabotáló bakának. A hadbírósság pedig nem kukoricázik sokat, és nyakába sóz jó pár év börtönt.

A gép magassága rohamosan csökkent.

Ötven méter, harminc méter, tíz méter, majd iszonyatos sűrűlődas hallatása után, minden elcsendesedett, csak a leszálló gép kavarta porfelhő keringett a gép körül. Majd a

szerencsésen földet érő gép körvonalai kibontakoztak egy-kétpercnyi idő eltelte múltán.

A gép nyugvó helyzetében a hasán pihent, csak a két szárny alatti póttartály lapult össze a földdel való érintkezéstől.

Mire a pilóta segítségére siető emberek odaértek a géphez, a pilóta felnyitotta a feje fölötti plexi tetőt és kiszállt a gépből.

Különösebb baja nem történt, de az elmúlt percek izgalma miatt kiszökött a vér az arcából.

—*Harasó! Harasó Továrisi!* —gratulált az egyik orosz beszélő magyar pilóta az orosz kollégájának, amiért lélekjelenlétével a nagyobb bajt elhárította.

Oldódott a leszállás előtti feszültség mentőknél, műszakiaknál és a tűzoltóknál is, mert nem kellett már robbanás veszélyes helyzetben beavatkozniuk. Sokkal nagyobb baj történhetett volna, ha a pilóta a gép orrát teszi le először, akár egy bukfenc, beláthatatlan következményekkel.

A későbbiek során lehetett tapasztalni, hogy a balesetek során, igen ritkán van szükség tűzoltói és mentői beavatkozásra.

A legkisebb gép—a MÍG 15-ös—1200 liter üzemanyaggal száll fel. Ennek felrobbanása esetén olyan pusztító robbanás keletkezhet, akár egy bombánál. A gép szétrobban darabjaira, és ha a pilótának nem sikerül katapultálnia, akkor neki is hasonló a sorsa.

Így történt ez korábban a Sármellék közelében történt géprobbanásnál.

A júniusi napsugár hétággal ontotta melegét a sármelléki repülőtérre, de a gyakorló repüléseket ez nem akadályozhatta. A harckészültség szinten tartása érdekében a repülést időjárástól függetlenül gyakorolni kellett, hiszen az imperialisták támadása—Karvaly politikai hadnagy szerint—bármikor bekövetkezhet.

A repülőtér hosszú beton csíkján a délibáb eltorzította a repülőgépek alakjait, amelyek egymásután érkeztek meg a repülési feladat végrehajtásáról.

Ekkora hőségben nem lehet csodálkozni azon, ha a derék tűzoltók ismét elbóbiskoltak, hogy legalább álmukban hűvösebb tájakon járjanak.

Ebben a békés, ártatlan szendergésben dörrent meg a tűzoltóautó ajtaja és hangzott el a riadó:

—*Riadó! Riadó!* —ordította Denevér tizedes, a lokátorosok egyik oszlopos tagja, hogy a radarernyőről eltűnt egy gép a sármellék légtérében, amely már a leszálláshoz készülődött.

Erre a nagy kiabálásra Bartás őrmester is előkerült, és máris átvette a tűzoltó raj irányítását, mint az egység parancsnoka.

—*Somfai! Indítson!*

Szirénát, vészlámpát bekapcsolni!

Indulás! —hadarta egymásután parancsait kétségbeesett arccal az őrmester.

Minden oka megvolt erre az idegességre, mert ha nem sikerül a tűzoltás, a tűzoltók hibájából, akár hadbíróság lehet érte. Ha pedig sikerül, akkor kitüntetésben részesülhet.

A közeledő szirénázó tűzoltóautó részére szélesre tárta a laktanya kapuit az ügyeletes honvéd, aki az őrmester eltorzult arcát láva, a kinyitás után *vigyáz állásba* vágta magát.

—*Gázt neki! Gázt neki!* —ordított Somfaira az őrmester annak ellenére, hogy ő már eddig is padlóig nyomta gázpedált, vagy talán még annál tovább, egészen az első lökhárítóig.

Az autó motorja recsegett, ropogott, de a táj nem suhant a kétoldali ablaka mellett.

—*Somfai! Nyomja azt a kurva gázt, mert esküszöm, kiszállok az autóból, és futva teszem meg az utat a baleset helyszínéig!*

Jegyezze meg magának, ha én érek előbb oda gyalogosan, úgy vágom be magát a kóterba, mint a sicc!

—*De őrmester elvtárs, én nyomom a gázt, mint a süket az ajtót!* —védekezett Somfai.

—*Csak ne filozofáljon, hanem nyomja, mert ha én nyomom, maga arra ráfizet!* —sipította és rálépett Somfai gázt adó lábára, amitől az felordított:

—*Jaj, őrmester elvtárs, ez fáj, nagyon fáj!*

Somfai eltorzult arcát látva, Bartás levette a lábát annak lábáról, mert meggyőződhetett, hogy segédletével sem szökött előre a lomha tűzoltóautó.

A türelmetlen őrmester mást nem tehetett, mint tehetetlen dühében a sapkájával verte a lusta autó kesztyűtartóját. De az ettől sem gyorsult fel és továbbra is csak lassan haladt előre, csak a kesztyűtartóból a csavarok hulltak alá, a dühös őrmester lábára.

Lassan azonban mégiscsak a helyszínre értek. Ekkor derült ki, hogy minden sietség hiábavaló volt, mert a gépet nem kellett menteni, és az embert sem. Mind a kettő még a levegőben szétrobbant, és a gép apró darabokban hevert a földön.

A pilóta maradványai a földön. A vékonybél darabok a környező bokrokon és fákon csüngtek alá. Erre a helyszínre valóban nem volt érdemes sietni. Itt már nem volt mit menteni, mert minden elpusztult, rémes látvánnyal várva a helyszínre érkezőket.

A rendkívüli módon lehangoló látvány után, Bartás őrmester parancsnoksága alatt visszaindultak a laktanyába és mentek a kiérkező mentősök, műszaki mentők, mert itt már nem volt szükség senkire. A helyszínt az őrszázad katonái őrizték a katonai ügyészség vizsgálatának végéig. Azt, hogy mi okozta ezt a katasztrófát, a kiskatona soha nem tudhatta meg.

*

Az élet nem áll meg: ezt így szokták mondani. A harckészültség mindenkori fenntartása, indokoltá tette az időnkénti gyakorló repüléseket, hogy a légierő szükség esetén helyt tudjon állni:

—*Ha történetesen, azoknak a mocskos imperialistáknak a támadása még nem is érzékelhető, a harckészültségnek akkor is magas fokon kell működnie!* — jelentette ki Karvaly hadnagy elszántan, a soron következő politikai előadásán. Ezek a politikai előadások minden héten rendszeresen meg lettek tartva.

—*A honvédoknak erre legalább annyira szükségük van, mint a szentes öregasszonyoknak, a vasárnapi nagymisékre, amit a klerikális reakció tart nekik! Ezért elvtársak nem repülőtéri körülmények között—füves reptéren—fognák szolgálni a harci repülőgépeink biztonságát.*

Az ezred politikai vezetése elvárja önöktől, hogy nomád körülmények között is, legyenek fegyelmezettek, a néphadsereg katonáihoz illő módon viselkedjenek.

Jól tudjuk, hogy Balatonkiliti füves repülőterét nem veszi körbe semmilyen kerítés, mégis elvárjuk az elvtársaktól, hogy ez a körülmény ne buzdítson senkit arra, hogy a szolgálati helyét engedély nélkül elhagyja.— fejezte be mondanivalóját a politikai tiszt.

Ez az előadás mindenki előtt világossá tette, hogy a repülőezred áttelepül Balatonkilitire, ahol szabadabb élet vár a dolgozónép katonáira, és végre valahára nem lesz kerítés. Mert ahol kerítés van, óhatatlan, hogy az ördög ne szuggerálja a honvédokat annak engedély nélküli elhagyására.

Ha valaki elkapja az engedély nélkül távozót, akkor azért legalább két hét kóter {fogda} jár a szabálysértőnek. Ez bizony a néphadsereg katonájának igen kellemetlen, mert kóteren kívül is kevés a kaja, azon belül pedig még inkább. Éppen ezért olyan éhes lesz az ott lakó egyén, hogy a derékszíját is megrágná, amennyiben el nem vennék tőle már a bezárás pillanatában.

Egy hatalmas felvonuláshoz hasonlít az ezred áttelepülése. Indultak a műszakizók, gépkocsizók, üzemanyagosok, mentősök, lokátorosok, órszázad és még ki tudja ki nem. A legvégén a derék tűzoltók Bartás törzsmester magas szintű irányítása mellett végezték az áttelepülésüket.

Igen! Igen, Bartás törzssőrmester és nem őrmester, mert időközben érdemei el nem ismerése mellett előléptették.

Az ezredparancsnokság véleménye szerint, lefokozást jobban megérdemelte volna, azonban az ilyesmi rossz fényt vetne az ezrednek amúgy sem magas szintű nevelési módszereire, ezért az előléptetés volt a

célravezetőbb mind a parancsnokoknak és a törzsőrmesternek is.

Ezt talán még Karvaly hadnagy politikai mindenható sem ellenezte, mert ez is az ő nagyszerű agitációs munkáját igazolta, amely szerint, Bartás törzsőrmesterre kellő mennyiségben tapadt rá.

Erre az előléptetésre, még egy magasító talpat veretett cipője alá, pótolva ezzel a növekedésében már régóta bekövetkezett változatlanságot. A százötven centiméteres magasságnál, már ez az egy centiméter is sokat számít, mert nemcsak magasságát, de a tekintélyét emeli, némely, nagy marhára megnőtt honvéd előtt, többek között, mint amilyen ez a behemót Kajmán honvéd.

Amióta egy újabb műtyürkével szaporodott vállapja, többet foglalkozott rangjelzéseinek fényesítésével.

A fényesítés befejeztével a tükör elé állt, és úgy szalutált magának. A tükörelőtti alakkal már megbékélt volna, csak az arcának ráncai mélyültek egyre jobban, tizenöt évvel idősebbnek mutatva a derék parancsnokot.

Egy ilyen önszemlélődés alkalmával váratlanul toppant be hozzá Somfai honvéd, aki felismerte a kényes pillanatot, ezért ekképpen szólt hozzá:

—A Törzsőrmester elvtársnak nagyon jól áll az új rangjelzése! Ennél jobban már csak az állna, ha még egy csillagot kapott volna.

—No! No! Csak nem szabad elégedetlenkedni! Amikor azt is kiérdemlem, parancsnokaim nem fognak késlekedni az újabb csillaggal sem. —válaszolta a derék parancsnok jókedvűen.

—Szerintem a törzs elvtárs a magas szintű tudásával már most megérdemelné azt az újabb csillagot! —jelentette ki Somfai, mire a törzs elvtárs legalább öt centit nőtt örömeiben, és szája széles mosolyra húzódott,

ez újabb dicsérő szavak hallatán, ezért bársonyos hangon szólt alattvalójához:

—No, Somfai fiam, rendben van-e minden a kocsikon az áttelepüléshez?

—Igen Törzs elvtárs! Minden készen áll az indulásra! —válaszolta Somfai honvéd és kiképzett tűzoltó, miután vigyáz állásba vágta magát úgy, hogy a csizmáján a két patkó nagyot koppant, amint összeverődött.

—No, ez nagyon helyes! Egy tűzoltó legyen mindig pontos és rendelkezzen magas szintű tudással! Az imperialistákat csak úgy lehet legyőzni, ha mindig előttük járunk egy lépéssel a tudásban. Ezért kell szorgalmasnak lenni és tanulni minden harcosnak.

Csak így tovább! Csak így tovább Somfai honvéd! — dicsérte meg a honvédot és ezzel átadott alattvalójának az előléptetéséért kapott dicséretéből egy parányit.

—*A dolgozónépet szolgálom!* —harsogta Somfai az ilyen esetekben kötelező szöveget és ismét nagyot koppantak csizmáinak patkói.

Alighogy elhangzott Somfai honvéd és tűzoltó bizonyítása, hogy ő tulajdonképpen kit is szolgál, belépett az ajtón egy huszonöt év körüli nő és a törzselvtárs vállára borult:

—*Jaj drágám, de sajnálom, hogy ebben a meleg időben kell felvonulnotok Balatonkilitire!*—fejezte ki sajnálatát a fiatal hölgy, miközben csábos pillantásokat küldött ábrándos szemeivel Somfai felé, a törzselvtársnak alacsony válla fölött.

Nem lehetett mondani, hogy kimondottan szépasszony, azonban az évei miatt még remekül feszült rajta a bőr. Nem úgy, mint a kétszer annyi évet megélt öreg törzssőrmesteren—élete párján.

A honvéd elég régen lépte már át a laktanya kapuját ahhoz, hogy máris tüzes gerjedelmet érezzen a

fiatal hölgyecske irányában, ezért a szemük összekapcsolódott, az egyetlen pillanatra beálló csendben.

Bartás törzsőrmester féltékeny természetének ez a pillanatnyi csend is gyanús lett, és a feleségével összefonódott állapotában úgy fordult, hogy ő nézzen szembe tűzoltójával.

Ekkor vette észre, hogy az, vörösebb a vörös csillagnál. Mivel pedig amúgy is igen féltékeny természet lévén, a honvéd színváltozását ifjú felesége megjelenésének tudta be, ezért ráordított Somfaira:

—*Lelépni!*

—*Értettem!*—kapta magát vigyáz állásba Somfai honvéd és haladéktalanul távozott, előbb azonban még egy rejtett pillantást küldött az iránta érdeklődő hölgy felé

*

A Balatonkilitire készülődő menetoszlopot a zupások zárták be. A hatalmas kondérok kerekeken gurultak, amelyekben máris rotyogott valami, hogy az örökösen éhes honvédek orrát az úton csiklandozza egy hátszél esetében.

Testes zupások egy nyitott teherautón ásitoztak, amelyekkel a kondérokat vontatták.

Látszott rajtuk, hogy máris unják az egész áttelepülést, mert ott kisebb lehetőségük lesz arra, hogy az élelmiszer készletet meglopják.

Egy időre szüneteltetni kellett a cserekereskedelmet, amelyet a tisztí konyhásokkal {hajózó konyha} folytattak.

Kevesebb lehetőség kínálkozott az élelmiszer beszerzők részére is arra, hogy a vételezett nyersanyagot rendszeresen megvámolják.

Így aztán a hadtápparancsnokság statisztikája azt mutatta, hogy tábori körülmények között, a sorállomány bélpoklossága nem annyira kimagasló, mint a laktanya berkein belül.

Az egy főre eső élelmiszer mennyiség csökkenését annak tudták be, hogy a honvédek öntudata sokkal inkább a harci feladatok teljesítésére irányul, mint a féktelen zabálásra.

Karvaly hadnagy politikai tiszt jólesőérzéssel nyugtázta, hogy ez az öntudatnövekedés az ő kiváló oktató munkájának köszönhető.

Persze megtettek mindent, a nevelő munkájuk hatékonyságának növelése érdekében még a füves repülőtérré érkezés előtt Az út folyamán Forgács százados elhárító tiszt terepjáró kisautója állandóan cikázott a menetoszlop eleje és vége között. Ilyen körülmények között az imperialista ügynököknek még csak reményük sem lehetett arra, hogy alattomos módon beépüljenek a menetoszlopba és ott, valami aknamunkát végezzenek a szocializmust építő dolgozónép ellen.

A mentők, főkuruzslójuk vezetésével, haladtak a menetoszlop vége felé. A főkuruzsló—Holló őrmester—olyan büszkén feszített a zöldszínű tábori mentőben, mintha az orvostudományból már a harmadik szaktizsgáján túl lenne.

Pedig az első vizsgája mércéjét több nekifutásra leverte, így aztán a többivel már nem próbálkozott. A seregben

azonban megfelelt ezzel a tudással, mert politikai fejlettségét különböző szemináriumokban állandóan tovább képezte.

Különben a gyógyítás tudományára ott van szükség, ahol igazi beteg előfordul.

A néphadsereg állományára ez nem igazán jellemző. Ha sokat zabált volna valamelyik torkos katona a hazai csomagból, akkor egy-két napos koplalással ez még rendbe hozható.

Ha a foga fájt valakinek, azt is ki tudta húzni.

Legfeljebb a rossz fogat összetévesztette a jóval, és az utóbbit húzta ki. De se baj, maradt még úgy is elegendő.

Az általános bajokra az aszpirint alkalmazta, mert az, ha már egyszer nem használt, de legalább nem ártott.

Az volt az általános véleménye: *előbb-utóbb minden honvéd meggyógyul. Amelyik meg nem, az, szimuláns, ezért a kóterban a helye és nem a kórteremben. A fogdaörök pedig a legjobb ápolók.*

A sérült testrészek sebeinek gyógyítására használt tiszta szeszt rendszeresen felhígította és megitta, azok gyógyulását pedig a páciens immunrendszerére bízta.

Ilyen módon gondoskodott arról, hogy a sorállomány immunrendszere folyamatos edzésben részesüljön. Mindezek ellenére a mentősök tiszta szesz készlete nem szaporodott, mivel azt rendszeresen kortyolgatta.

Olykor Bartás törzsőrmestert megkínálta, bizonyítva: *a mentősök, tűzoltók mindig összefognak, nemcsak a bajban.*

Természetesen Bartás törzsőrmester igyekezett meghálálni a mentős tiszt szívességét és tűzoltóival gyakorlati foglalkozás keretén belül meglocsoltatta kiskertjének lankadó növényeit a tűzoltókocsi tartályából.

*

A korareggel elinduló menetoszlop, a déli órákban érkezett meg a füves repülőtérre.

A tábori konyha vontatott kondérjaiban egész úton rotyogott a babgulyás, ezek után rá lehetett fogni, hogy az meg van főve.

Talán akkor is megfőtt volna, ha tűz nem ég alatta, mert a júliusi égboltról érkező napsugarak perzselése olyan erős volt, hogy a megérkező ezred katonái úgy lankadoztak, mint a füves repülőtér melletti kukoricások.

Ilyen melegben és szárazságban a repülőtér talaja olyan kemény volt, mint Sármelléken a beton pálya.

Ebéd után a szálláshely elkészítése, a sátorverés következett.

Természetesen az ezred érkezése előtt Hörcsögi tizedes {előléptették} szakaszával körbefogta az ideiglenes bázist, és úgy őrizte az illetéktelen betolakodók ellen. Azt a bázist, ahonnan a néphadsereg pilótái végeznek felszállásokat az imperialisták elrettentésére.

Az természetes, hogy Hörcsögi tizedes azonos, a hónapokkal, korábbi őrzővel.

Előléptetése senki által sem vitatott tény, hiszen annyit kellett ordítania a bevonuló, buta civilekre, hogy igen gyakran berekedt.

Most, nagy körültekintéssel helyezte el a bázist, őrző-védő őrszemeit, és hívta fel figyelmüket egy esetleges imperialista támadásra, ami a népi demokráciát

veszélybe sodorhatja, sőt, még a szocializmus építése is veszélybe kerülhet.

Mivel ezt egyik őrszem sem akarta, nagy éberséggel vigyázták a bázist nappal, de különösképpen éjjel. Patás honvédnak ez nem esett nehezére, hiszen idegbetegsége miatt úgysem tudott aludni.

Vízslai főhadnagy, sorozó orvos, nagy előrelátással állapította meg már sorozáskor, hogy jó őrkatona lesz belőle, mert az őrszolgálatban szokásos alvás elkerüli.

Miután a sátorverés elkészült, az egységek elfoglalták szálláshelyüket.

A tűzoltók jó jelnek tekintették, hogy a konyha közelében kapták helyüket. Különösen Kajmán honvéd bizakodott e kedves hely közelsége miatt, és máris szája szélét nyaldosta, mintha a leendő ízeket érezné rajta.

Távolabb, az üzemanyagos kocsik sorakoztak, amelyek mind telve voltak kerazinnal—a repülőgépek üzemanyagával. Ezek között buzgólkodott Sinka honvéd üzemanyagos, aki igyekezett mindig kevesebbet kiadni a kiírt mennyiségnél.

Soha nem ártott az, ha valamiből több van a raktárban, mint amennyit a papír mutatott.

Az „árú cserében” ez mindig jól jöhetett. Meg aztán a honvéd zsoldpénzt is ki kellett valamiből egészíteni

A lokátoros kocsí beállt a kifutópálya végére. Négy darab, két méter átmérőjű fényszórókkal felszerelt Csepel teherautó elfoglalta helyét, a hosszú le és felszálló pályával párhuzamosan, hogy az éjszakai fel és leszálláshoz a láthatóságot biztosítsa.

Mire leszállt az este, az alkalmi repülőtér képes volt fogadni, a Sármellékről érkező MÍG 15-ös és MÍG 17-es sugárhajtású vadászipülőket, de ezek érkezése csak a reggeli órákban volt várható.

Már elhangzott a takarodó, amikor Baló honvéd és kiképzett tűzoltó fejében egy szikra pattant és egy ötlettel állt elő:

—Nem tudom mi a véleményetek, de ebben a cudar melegben még aludni sem lehet.

Ha meg aludni nem lehet, nem érdemes a sátorban kuruttyolni. Ezért azt ajánlom, lógjunk be a faluba, egy pofa, jó hideg sörre!

—Meg vagy Te húzatva! Azt gondod, hogy ez olyan egyszerű dolog? Először is az őrsegen át kell jutni, ami nem könnyű. Ez a hülye, idegbeteg Patás is őrsegen van és amilyen lottyant agyú, még golyót röpít a fenekünkbe. —érvelt Baló ötlete ellen Sugárosi, azonban Somfai máris Baló védelmére kelt:

—Patást repülőtér másik végébe állította Hörcsögi, így őt teljesen elkerüljük!

—Igaza van Somfainak! Én láttam, amint Hörcsögi a másik irányban vezette fel azt a rajt, amelyiknek Patás a tagja volt! —szólt végre Kajmán honvéd, aki a szűkös vacsorát szívesen pótolta volna néhány pofa hideg sörrel.

—Másodszor pedig, nekem egy lyukas garasom sincs, nem még sörre valóm! —állt elő második érvével Sugárosi a sörözés ellenében.

—Mindent meg lehet próbálni, csak akarni kell! —jelentette ki ismét Somfai és folytatta tovább:

—Szervezzük be a buliba Sinka barátunkat, az üzemanyagost és egy húszliteres kanna benzinnel máris indulhatunk a hideg sörért.

Ezt az ötletet minden tűzoltó jónak tartotta, ezért Sinka honvéd sátra felé igyekeztek, hogy rávegyék őt erre a kiruccanásra.

Amikor megtalálták szabódott kisé, de miután neki is kiszáradt a szája a nagy melegben, nem kérte magát sokáig, hanem a derék tűzoltók társaságában az üzemanyag bázis felé lopakodtak az esti homályban.

Itt megtöltöttek egy húsz literes kannát repülő benzinnel és az esti szürkületben, a kerítésen át, a falu irányába lopakodtak.

Az égbolt csillagai már ragyogtak az égen. A nappali nagy meleg jelentősen csökkent, azonban egynémely pacsirta nem akarta tudomásul venni a nap múlását és még mindig ott trillázott fent a magasban.

A tábor szélét elérve, Somfai csendet intett, és úgy fülelt bele az éjszakába. Az éjszaka csendjében azonban a tücskök lendületes muzsikálásán, és a néhány pacsirta elhalkuló énekén kívül, nem hallatszott semmi más.

Miközben fülelte az éjszakai csendet, lehajolt és úgy pásztázta szemeivel a föld felszíne fölötti magasságot, hogy nem lát-e öröket, akiknek semmiképpen sem lenne tanácsos a karjaikba futni.

Még egy nyulat is észrevett volna a csillagoktól világos égbolt háttérében. Szerencsére öröket nem észlelt, ezért intett a csendes továbbhaladásra.

Hamarosan beértek a faluba és az első kocsmát mindjárt megtalálták, ahol még a cigányzene mellett javában sörözgettek a falu lakói.

A váratlanul megjelenő katonákra felfigyelt a kocsmá szegény társasága, csak Sinka honvéd maradt kívül a benzinnel tele kannával.

Somfai, egy pár halk szóval kínálta fel a Sinkánál kint maradt benzint a kocsmárosnak.

Az, kapott az alkalmi üzleten és máris megalkudtak úgy, hogy ebből a bent mulató civil társaság semmit sem észlelt.

Egy asztalnál foglaltak helyet: Baló, Somfai, Sugárosi, Kajmán, derék tűzoltók, és persze Sinka honvéd üzemanyagos, akik mindannyian úgy érezték, hogy most, itt a kocsmában kell helyt állniuk a dolgozónépért.

A kocsmáros hatalmas korsókban hideg söröket hordott fel az asztalukra. Természetesen jutott a sör mellé kolbász és kenyér is, hiszen a benzint kannával együtt kapta. Elég volt a kannát kilopni, nem még azt vissza is lopni a bázisra, ezért adták el a benzinnel együtt.

Hangos zenészó mellett iszogatott a „kerítésparancsnokság” engedélyével kimenőzőtársaság.

Ahogy ürrültek a sörös korsók, úgy jött meg a nótázási kedvük.

Kajmán, mély, öblös hangján, bánatosan vonta felelősségre saját szülő édesanyját. Már a harmadik korsó sör után ugyancsak megjött a kedve. Mindezt igyekezett egy nótában elküldeni a falujába, a zajos kocsmából, ahol mindenkinek egyre jobb lett a hangulata, ahogyan sorakoztak az asztalon a kiürített korsók:

*„Kedves édesanyám mért szültél a világra,
Inkább dobtál volna a zavaros Tiszába.
Tisza vize vitt volna a széles Dunába,
Hogy ne lettem volna senki megunt babája. „....*

A többiekre is átragadt a nótázási kedv, és vele énekelték a dalt. Aztán újabbnál-újabb dalokat énekeltek addig, amíg a kocsmáros a záróra miatt, a távozásra nem kérte fel a vendégeit.

Ők már reggelig eldalolgattak volna a hideg sör mellett, és semmiképpen sem kíváncsok voltak vissza a bázisra, ahol mindig úgy tűnik, mintha az idő megállna.

Mindenesetre az otthonról hozott mérőszalag nem akart rövidülni a napi egy centiméteres levágásokkal, és még ott volt a többi mérőszalag sértetlenül.

Még rágondolni is rossz.—örjítő—, hogy mikor jön el, azaz idő, amikor az utolsó centik a szemetes kosárba kerülnek.

Valóban, legjobb azzal nem foglalkozni, mert akkor a laktanyából nem hazakerül az ember, hanem a diliházba.

Már közeledett a repülőtér, de az engedély nélkül bázist elhagyó honvédek, a sör hatása miatt, még mindig dúdolgattak, ezért Sugárosi intette csendre a többieket:

—Ne dúdolgassatok, mert valamelyik őr meghallja, akkor aztán nekünk „*annyi!*” —idézte fel Hörcsögi korábbi intelmeit a legjózanabb tűzoltó és katona.

Erre az intelemre abbahagyták a dúdolgatást, és csendben lopakodtak a bázis irányába. Mindegyikük tisztában volt azzal, ha elkapják őket, akkor a fogda vár rájuk.

Talán éjfél elmúlt, amikor a sátortáborba értek. A sátrakból innen is, onnan is horkolás hallatszott, és valami láthatatlan égi pályán, katonák álmai repültek az otthoni tájak felé, nem kérve engedélyt a parancsnokaiktól a bázis elhagyására.

A zupások közelébe ért a mámoros csapat, amikor Kajmán honvédeknek meg kordúlt a gyomra:

—*Állj csak meg!* —bökte meg Somfai vállát a suttogás után.

Szerezzünk egy kis kaját! —mutatott a ponyvával letakart kosarakra, amelyekben mindenképpen valamilyen kaját sejtettek.

Baló, Sugárosi, Sinka honvédek ebből már semmit nem hallottak, mert már jóval elébb jártak.

—*Ne hülyéskedj már!*

Éjfél után akarsz zabálni?

—*Muszáj valamit ennem, mert irtózatosan korog a gyomrom!* —szólt, szinte könnyörgően Somfaihoz.

Somfai talán megsajnálta bélpoklos bajtársát, vagy talán a sör után ő maga is megéhezett, ezért sűgva mondta Kajmán honvédeknek, a derék tűzoltónak:

—*No, én majd belenézek azokba a kosarakba, de Te addig legyél résen és figyelj, nehogy elkapjon valaki!* — sügta és lopakodott a kosarak felé, a derengés felé billenő éjszakában.

Csak úgy, vaktában belenyúlt az egyik kosárba, a terítőt le sem emelve róla. Ez a kosár kenyérrel volt telve. Egy kenyeret kiemelt a többi közül és a közelben fülelő Kajmánnak nyújtotta:

—*Nesze itt van! Ez elég lesz?*

—*Ne butáskodj már! Nézzél már hozzá valamit, ne csak a puszta kenyeret dörmögjük!* —elégedetlenkedett Kajmán.

Erre, Somfai visszament a kosarakhoz és egy másikba nyúlt bele a sötétség leple alatt. Az első benyúlásra kolbászfélét tapintott ki ujjaival, majd kezdte húzni a kosárból kifelé, miután rájött, hogy a kosár virslivel van telerakva.

A virslik össze voltak egymással kötözve, így egyiket a másik után húzta abban a reményben, hogy majdcsak vége lesz a virsli kötélnek, de annak nem akart vége szakadni.

Végül megijedt, hogy ilyen hosszúságú virsli hiányát a zupások észreveszik majd reggel, ezért a kétméternyi virsli kötelet elszakította és a nyaka köré tekerve, Kajmán honvéd felé indult, aki már türelmetlenül várta.

Kajmán rendkívüli módon megörült a zsákmánynak, és iszonyatos mohósággal zabálni kezdett.

Tördelte a kenyeret és a virsli t igen gyors tempóban. Somfai máris aggódni kezdett, hogy neki egy falat sem jut, ezért ő is nekilátott az zabálásnak.

Természetesen nem vehette fel a versenyt a derék Kajmánnal, aki meg sem rágta, csak nyeldeste úgy, hogy egy-egy nyelésnél szeme majd kiugrott a gödréből.

Somfai ezt látva, aggódni kezdett:

—*Rágd meg azt a kaját, mert az lesz a vége, hogy kirókázod az egészset!*

A derék honvéd azonban erre az intelemre nemhogy lassabban zabált, hanem fokozta azt, miközben nagyokat nyögött.

Azonban kár volt sietnie, kár volt a többiektől tartania attól, hogy megeszik előle, mert azok már javában horkolgattak, mint a bázison mindenki más.

Még alig pirkadt a keleti égbolton, amikor Kajmán társai nyöszörgésre, és nagy nyögésekre ébredtek, amik a derék tűzoltó fekhelye felől hallatszottak. Ezek a nyögések csak fokozódtak és egyre hangosabbak lettek.

Baló, ezért azt javasolta, hogy az orvostudor—egészségügyi zseni—Holló őrmester segítségét mielőbb igénybe kellene venni, akinek az ilyesfajta nyavalyatörésekre is lenne valami aszpirinje, de Somfai gyorsan elvetette a derék tűzoltó ily módon történő talpra állítását. Ő ismerte igazán a derék katona nyavalyatörésének igazi okát.

Persze az sem biztos, hogy Holló őrmester aszpirinjei, gyógyulást hoztak volna derék honvéd belpoklosságára.

Nem is beszélve arról, hogy a gyógyító tudor esetleg rájöhet a betegség igazi okára—a nagyméretű zabálásra—akkor aztán „*annyi*” lett volna a lógós honvédoknak—Hörcsögi tizedes mondását idézve.

Bartás törzsőrmester pedig összezsikargatná magát, erről értesülve.

A tűzoltóinak viselkedése ismét bizonyítaná parancsnokai előtt, hogy az apró törzsőrmestert nem előléptetni, hanem lefokozni lett volna célszerű.

Mindezeket figyelembe véve, Somfai honvéd és tűzoltó, a nagyobb baj elkerülése érdekében, kitámogatta bajtársát a sátorból és keményen ráparancsolt:

—Most pedig azonnal bedugod az újad, és jól kirókázod magad, ha már egyszer olyan hülye voltál, hogy ennyit zabáltál!

Hányszor mondtam már Neked, amennyit a szemeddel látsz, nem mindet kell befalni!

Most aztán szenvedj! Nem sajnál úgysem senki! — hadarta szemrehányó szavait Somfai annak ellenére, hogy tisztában volt vele, amennyiben a jövőben erre ismét lehetősége lesz bélpoklos társának, újra ezt teszi.

A beteg megfogadta a bélpoklosság elleni legismertebb gyógymódot, és bedugva úját, a kötélnyi hosszúságú virslit és sört kidobta magából úgy, mint a tűzhányó hegy a lávát kilöki magából, amikor ahhoz kedve van, csak neki most nem volt semmi kedve ehhez.

Kajmán honvéd máris sajnálkozva nézett a virsli csomóra, amit teljesen feleslegesen zabált meg. Azonban kétségtelen, hogy megkönnyebbült, még ha nem is érezte magát olyan jól, mint a nagy zabálás előtt.

Sajnálkozott azon is, hogy a bázis engedély nélküli elhagyásának semmi eredménye nem lett. Ugyanis, a sör, virsli—mint eme földi ínyencségek—mind időelőtti pusztulásra lettek ítélve azáltal, hogy emésztetlenül ismét a felszínre kerültek, egy bokor szomszédságában.

Időközben már teljesen megpattant a sötétség burka a keleti égbolton. Sőt, a pirkadó ég alja azt jelezte, hogy a nap korongja hamarosan megmutatja magát a Balaton nádasai fölött. Ezért bementek a sátorba, hogy szundítsanak még egy kicsit, a rohamosan közeledő ébresztő előtt.

Ez, azonban valóban csak szundítás volt—zavaros álmokkal—amelyből Bartás törzsőrmester türelmetlen orditozása hozta őket vissza, a nagyon is valóságos, pirkadó hajnalra:

---Ébresztő! Föl! Nem hallják maguk süketek? !

Azt akarják, hogy az imperialisták a talpukat vakargassák édes álmukban? !

Így vigyáznak maguk a dolgozónépre? !

No, majd gondom lesz magukra!

—Úgy vágom be magukat a kóterba, mint a sicc!!

A törzs elvtárs, ez után az orditozás után elvonult a sátortól, a kínzó fejfájásával együtt, aminek féltékenységi álma is részese volt, amelyben az otthonhagyott fiatal feleségét látta enyelegni, daliás vitézekkel.

E keserű ébresztő után, reggeli tornára szolt a sorakozó.

Tábori körülmények között, még a tűzoltók sem úszhatták meg e szép és testépítő elfoglaltságot, amit a laktanya berkein belül nagyíven el tudtak kerülni. Csak a zupások voltak azok, akik a reggeli torna helyett reggeli készítésével foglalkoztak.

Távolabbról nézve úgy tűnt, mintha valami zavar támadt volna a kondérok körül.

Azonban semmi különösebb nem történt, csak a honvédoknak kellett tapasztalniuk, hogy a zupások a virsli megrövidítését naponta képesek fokozni. Hogy mindez a zavar miért támadt, azt csak a derék tűzoltók tudták, ők azonban mélyen hallgattattak mindenről.

A reggelizés után lázas készülődés folyt a Sármellékről érkező sugárhajtású MÍG repülőgépek fogadására. A lokátorosok tíz óra körül jelezték, hogy Sármelléken levegőbe emelkedtek a gépek. Pár perc multán már a bázis fölött köröztek, készülődve a leszálláshoz.

A tűzoltókocsi, mentőkocsi, a műszaki mentők és ezek személyzetei, nem kis izgalommal várták a leszállást, mert mégis csak primitívebb körülmények között kellett itt földet érniük, mint a sármelléki repülőtéren.

Azonban nem volt miért izgulniuk, mert a kemény talajon simán földet ért valamennyi repülőgép. Legvégén érkezett a légtérbe a két motoros—légcsavaros—gép. A katonák nyelvén „teve”, amelynek fedélzetéről ejtőernyős osztag ereszkedett alá. Miután az utolsó ejtőernyős elhagyta a gépet, az is célba vette a leszállópályát és földet ért szerencsésen.

A következő egy hét minden napja gyakorló repülésekkel telt el. A vadászgépek éles lövészet helyett, célfotózták a földi célpontokat, amelyek Karvaly hadnagy politikai tiszt szavai szerint, az *imperialistákat* jelképezték.

Természetesen, ily módon minden imperialista megsemmisítésre került anélkül, hogy a megsemmisítésük közben akár egyet is visszalőhettek volna. Ezek után minden sikeres célfotóval, egy-egy nagy pofont kaptak az imperialisták. Arról azonban nem lehetett hallani semmit, hogy a kapott pofonokat milyen fájdalommal viselték. Ilyen elrettentő pontosságú célfotók után nem lehet csodálkozni azon sem, hogy elment a kedvük a népi demokrácia megtámadásától.

Az elkövetkező napokban a vadászgépek mellet az ejtőernyősök is gyakorlatoztak.

A két motoros gép fedélzetéről ugrottak ejtőernyőikkel földi és a Balaton víz felületén kitűzött célpontokra.

Somfai és Baló, ilyen ejtőernyős ugrás esetén engedélyt kapott a repülőgépen történő helyfoglalásra. A két motoros gép úgy rázta őket, mint a lovas szekér egy rossz állapotú makadám úton. Mégis élvezték a Balaton fölötti repülést, ahol alattuk meg-megcsillant a víztükre, amint az ablakon kitekintettek.

A földet érés után Kajmán, Palai, és Szabók irigykedve nézték a levegőből érkező társaikat. Abban bíztak, hogy egyszer nekik is lesz ilyen szerencsájük, azonban a repülőgép vezetők nem szerették az ilyen potyautasokat, mivel az ő biztonságukért is nekik kellett felelniük.

Az egy hét gyakorlat, nomád körülmények között, gyorsan véget ért.

Mint Forgács százados megállapította:

„---Elvtársak! A repülőezred magas szintű képzettségről tett tanúbizonyságot!

Ezáltal ismételten bebizonyította, hogy bármelyik pillanatban képes mindenféle imperialista agresszort megsemmisíteni, amelyik a dolgozó nép és vívmányai ellen támadást kezdeményezne. „

Ezeket, a szavakat hallva, a dolgozónép teljesen megnyugodott, és minden erejével bele temetkezett a szocializmus építésébe, amely virágzásnak indult. Sőt, némelyek részére már virágzott is teljes pompájában, ezért ők már a virágjainak illatát szagolhatták. A többieknek erre még várniuk kellett.

A Sármellék repülőterére való visszaköltözés egy nap alatt lezajlott.

Nemcsak a zupások, de a tűzoltók is vártak már erre a napra. Hiszen a visszaköltözés után, a reggeli torna végrehajtásával sem törődött a továbbiakban senki. Bartás törzsőrmester sem szívesen hagyta hajnalok-hajnalán fiatal feleségét őrizetlenül a melegágyban azért, hogy a derék tűzoltóinak a reggeli tornáját ellenőrizze. A melegágyban neki is jobban esett henteregni.

Ha nem is ölelgette gyakran, legalább arra vigyázott, nehogy ezt helyette más valaki megtegye.

A laktanyában hagyott mérőszalagról egyszerre nyolc centit lehetett levágni, a visszaérkezés után. Azonban még így is túl hosszúnak bizonyult. Szerencsére már több kimenőt lehetett kapni a faluba, Balatonra, és persze Keszthelyre. Szabadságot azonban egy évben csak három napot adtak.

Egy nap a hazautazás, egy nap otthon, egy nap pedig a visszaút. Természetesen ez majdnem a semmivel egyenlő. De hát a dolgozónép érdeke ezt így kívánta, ezért ennek így kellett történnie.

A kukoricaföldeken időközben már magasra szökkent a kukorica szára. De nemcsak a kukorica nőtt meg, hanem a gyom is megnőtt közöttük.

Nem volt ez másképpen Bartás törzsőrmester földjén sem, ahol a kövér dudvák árulkodtak arról, hogy már jó ideje nem háborgatja őket senki a kapájával.

Bartás törzsőrmester nemigen szeretett kapálni, inkább a dolgozónép védelmét vállalta.

Felesége még annyira sem!

Hiszen azért ment ő a törzsőrmesterhez feleségül, hogy a termelőszövetkezetbe való belépést elkerülje, és ezzel együtt, a kapálással járó munkaegység gyűjtögetését és persze a deréktáji fájdalmakat.

A törzsőrmestert ugyancsak izgatta a háztáji kukoricásában lendületesen növekvő gyomok sokasága, ezért ennek a gondnak a megoldásán erősen gondolkodott. Természetesen, e gondnak megoldását a néphadsereg segítségével óhajtotta megoldani, ezért ekképpen szólt katonájához:

—Baló fiam! Tud-e maga kapálni? —kérdezte szokatlanul lágy hangon derék tűzoltóját.

Baló, megérezte lehetőségét annak, hogy egy ilyenfajta tudományával a laktanyából kijuthat, ezért nem késlekedett a felettesének kedvező a válasszal:

—Tudok törzsőrmester elvtárs! —válaszolta Baló, és ha azt vesszük, nem hazudott, mert kukoricát kapálni július végén nem olyan nagy tudomány.

Ilyenkor a kukorica már másfél méter is lehet, ezért azt könnyen meglehet különböztetni az alatta élősködő gyomoktól.

A kapálással meg nem kell sietni, mert idő az van bőven. A seregben meg különösképpen, hiszen az idő itt nem rohan fénysebességgel.

A kapálás megvárja az embert, mert azt ritkán lopják el, nem úgy, mint a kukorica termését.

—*No, fiam! Akkor írok én magának kimenőpapírt, vagy két-három napra, a feleségem pedig majd visz magának ebédet.* —mondta Bartás, a féltékenységének leghalványabb jelét sem adva. Ő tisztában volt azzal, hogy van a feleségének olyan erkölcsi csősze, aki minden lépését figyeli, és minden távoltöltött perccel elszámoltatja. Ez pedig felesége anyósa, még pedig az ő édesanyja.

Baló reggelizése és vacsorája pedig a laktanyában történik, így hát csak az ebéd, ami az ő pénztárcáját apassza. Dörzsölte meg elégedetten kezét, amikor ilyenképpen morfondírozott.

Az őrmester úgy okoskodott, hogy kapálja be más a kukorica földjét, és ő addig majd elkiabálgat a laktanyában maradt lusta tűzoltóival. Ha szerencséje lesz, ismét kap egy csillagot vállapjára valamelyik felettesétől, a kiabálásokért cserébe.

A kapálásért azonban csak letolás járna, ha valamelyik parancsnoka meglátná, a kukoricaföldön kapirgálni a derék tűzoltó parancsnokot.

Könnyen ráfognák, hogy *kétlaki* életet él. Egyrészt a néphadsereget sarcolja meg zsoldjával, másrészt a falu

termelőszövetkezetétől kunyerált háztáji földből is csak a hasznot húzza.

Ez bizony már a kulákságra jellemző viselkedés, ami esetleg azonnali leszereléssel járhat. Az okoskodás végén úgy döntött: kapáljon valaki más, vagy ő élni hagyja az ott termett gyomokat, és nem vállalja azt a rizikót, hogy valaki *kuláknak* bélyegezze, holmi gyomirtás miatt.

*

Másnap hajnalán csörrent a tűzoltó laktanya telefonja:

—*Ég a víztorony!* —ordított a vonal túlsó végén egy idióta, a laktanya valamelyik unalmas ügyeleti szobájából. Mielőtt még letette volna a viccelődő telefonkagylót, Baló visszaordította:

—*Ég neked a nagynénikéd alsószoknyája Te állat!* Erre aztán nagy röhögés hallatszott a vonal másik végéről, hogy a tűzoltókat ismét sikerült jóval az ébresztő előtt felkölteni.

—*Vajon ki lehet ez az állat, aki korahajnalokon a tűzoltókat molesztálja?*

Ezért kell nekünk reggelente egy órával korábban kelni, mert ilyen idiótákat is besoroztak a seregbe! —kiabálta Somfai úgy, hogy még azok is felébredtek a derék tűzoltók közül, akik eddig, édes álmukban szunyókáltak. Somfai két remekbeszabott ásítás között tett fogadalmat, hogy egyszer leleplezi a telefonbetyárokat, akik idő előtti ébresztővel molesztálják a derék tűzoltókat.

Alighogy Somfai fogadalma elhangzott, ismét megcsörrent a telefon, amit Somfai dühösen felkapott:

—*Jobb lesz, ha más szórakozást keresel magadnak, mert beverem a pofikádat Te állat!*

A vonal másik végén, Bartás törzsőrmestert annyira meglepte alattvalója dühös kirohanása, hogy egy ideig csak hebegett. Egy kis idő múltán azonban alkalmassá vált arra, hogy derék tűzoltójához ekképpen szóljon:

—*Bartás törzsőrmester vagyok!*

Meg..tud..hat..nám miféle bemutatkozás jött divatba a tűzoltó laktanyában? És meg...tud...hat..nám derék tűzoltóm becses nevét?

A „becses” szót sokat sejtetően kihangsúlyozta az apró törzsőrmester, akinek hangja, remegett az idegességtől miközben szavait dadogta.

Somfai, most érezte csak igazán, hogy becsapott a villám a tűzoltó laktanyába, amelynek ajtajában ő áll ebben a szerencsétlen pillanatban, ezért rémülten jelentkezett:

—*Törzs...törzs...őr...mes...ter elv elv társ Somfai hon...véd...jelent...kezem!*

—*Somfai honvéd! Nem tud maga illedelmesen bejelentkezni? Miféle viselkedés ez?*

Mit gondol, mi lenne most magával, ha Forgács százados elvtársnak a tűzoltókkal támadt volna kedve csevegni a telefonon keresztül?

Hadbíróság! Hadbíróság! Ott csücsülne élete végéig a kóterban, maga marha!

—De törzs...törzsőrmester elvtárs...—
magyarázkodott volna derék tűzoltó, de Bartás beléje fojtotta a szót:

—*Ne pofázzon! Ezt még megkeserüli! Majd gondom lesz magára! Úgy vágom be a kóterba, mint a sicc!*

Adja Baló honvédot!

—Értettem törzsőrmester elvtárs! —mondta, és falfehér arccal intve Balónak átadta neki a telefont.

—Törzsőrmester elvtárs, Baló honvéd jelentkezem!

—Baló fiam! Hagyjuk most a formáságokat, ne jelentkezzon nekem, ne legyen olyan hivatalos!

Kérjen hideg kaját a konyhán és jöjjön a zalavári lakásomhoz, ahol a feleségem ad egy kapát magának!

Én már nem leszek, itthon mire ideér, mert megyek a laktanyába.

Végezze a munkát becsületesen, úgy ahogyan ez a dolgozónép katonájához illik! Végeztem! —fejezte e parancsát, mire Baló honvéd katonásan válaszolt:

—Értettem törzsőrmester elvtárs!

A dolgozónépet szolgálom!

Ez után a párbeszéd—parancsmeghallgatás—után, Baló elkészült és a zupásoknál jelentkezett a hidegkajáért, majd Zalavár felé indult a kora reggeli órában.

*

Az út menti árok fenekéről még nem száradt fel az éjszakai harmat, de a júliusi nap már éreztette hatását. A Balaton nádasai felett párafelhő gomolygott, de az egyre melegedő időben az is mielőbb szertefoszlott. Így, nem sokáig gátolta Balót abban, hogy messzebbi tájakra is elláthasson.

Ahogy a távolabbi tájakat szemlélte, jutott eszébe, milyen jó lenne olyan szabadnak lenni, mint a madár.

Valójában örülnie kellett volna annak, hogy ez a nagy megtiszteltetés érte, és a dolgozónép szolgálatába állhatott, most pedig még kapálhat is érte.

Ő azonban a kerítésen belüli életet nem így értékelte. Sokkal inkább egy börtönben érezte magát, ahol akaratán kívül kell tartózkodnia. Azért vállalta a kapálást, hogy a laktanya kerítésén kívül tölthessen néhány órnyi időt.

De, így volt ezzel Somfai honvéd, és a többi honvéd társa is, akik hasonlóképpen vállaltak volna minden munkát, amit a laktanyán kívül lehet elvégezni.

E nap reggelén a szabadságérzetétől lelkesedve, érkezett meg Baló honvéd a törzsőrmester házához, ahol Bartásné egy kapával és egy üveg vízzel várta a derék tűzoltót, idős férjének alattvalóját.

Egy ideig szemlélgette, nézegette csábos szemeivel, de nem azért, hogy ez a fiatalember alkalmas lesz-e a mai napon a kapálására.

Őt, nem igazán érdekelte a kapálás, a kukorica, de még az elburjánzó gyomok, és az idős férje sem.

Sokkal inkább érdekelte valami más, amiből hiányt szenvedett. Az idősödő férje jobban hasonlított a kialudt vulkánhoz, mint a gerjedező tűzhányóhoz.

Elmustrálgatta volna még ő Baló honvédot sokáig, de háta mögött dörrent az anyós hangja:

—*No, mi lesz már? Add oda azt a kapát, meg a vizet, mert itt éri az este! A dudva, a gaz meg tovább erősödik a kukoricásban.* —kezdettt aggódni az öregasszony, Bartásné erkölcsi csősze, amikor észrevette menyének különös érdeklődését a fiatal katona irányában. Ha esetleg az összehasonlítást elvégezte az ötven éves fia és a fiatal katona között, akkor aggódását meglehet érteni. Az összehasonlítás eredménye olyan

lehetett, mint a téli befagyott Balaton jege és a nyári fényben csillogó, kellemes víztükör.

Az ifjú asszony szemeiben egy pillanat alatt gyúlt újra harag anyósa irányában. Persze, könnyű az olyan tűznek fellobbanni, amelynek parazsa régóta izzik a hamu alatt.

Nem új keletű volt ez a harag iránta, hanem az első pillanattól, amióta megismerte anyósát. Pokollá tette életét örökös gyanakvásaival, mert sejtette, hogy kétszer annyi időt fiához csak érdekből ment feleségül.

A menyecske azonban nem volt abban a helyzetben, hogy haragját tartósan kimutassa anyósa irányában, hiszen ő mégis csak vendég volt e háznál. Ezért haragos arcát átváltoztatva fordult a katona felé, és miközben a kezében tartott kapát és vizet átnyújtotta már mosolyogva, mondta:

—Sármellék és Zalavár közötti út mellett talál egy nagy jegenyefát. A jegenyefa mellett van a kukoricaföld.

Az első sora meg van jelölve zöld jegenyefa gallyal, és még attól kezdve tizenegy sor tartozik a földünkhöz. De megismeri arról is, hogy már mind a két szomszédja be van kapálva, csak a miénk nem.

Baló, félszegen vette át a feléje nyújtott kapát és az ivóvizet a fiatalasszonytól, aki csábosan mosolygott a félszeg honvédra.

Ezt a mosolyt valószínűleg a jövőbelátása táplálta, amivel az előtte félszegen álló honvéd nem volt megáldva. Ő bizony nem ismerhette e nap további forgatókönyvét, amit Bartásné már nagyon jól megírt magában, amikor megpillantotta a fiatal honvédot.

Nem volt mersze ahhoz, hogy a csábosan mosolygó asszony mosolyát hasonló mosollyal viszonzza, és akár egy parányit is visszaküldjön abból a feladójának.

Ő is félt a vizslatekintetű vénasszonytól, aki, ha fiának egyetlen célzást tenne, a feleségének visszaküldött mosolyáról, még a kimenőt is megvonná tőle. Ezért a föld felé szegezte, zavarát hűen tükröző szemeit, és hátát fordítva a csábosan mosolygó fiatalasszonynak, elindult a kukoricás föld felé, hogy a gazokat könnyörtelenül kikapálja.

Bartásnének tetszett a fiatal katona már-már szégyenlősnek nevezhető viselkedése, ezért tovább szövögette azt a hálót, amit tulajdonképpen már majdnem teljesen elkészített korábban.

Azt a hálót, amelyben a félszeg honvéd minden bizonnyal fennakad.

Ebben teljesen bizonyos volt, hiszen az ilyen hálószövögetést, az elmúlt időkben művészi szintre emelte, ezért a sikert bátran remélhette.

Talán azzal is tisztában volt, hogy a szépsége nem vetekszik „János vitéz *Iluskájának*” szépségével, de a fiatalsága és a katona szex éhsége reményt adott arra, hogy ezt a szelidtekintetű honvédot mielőbb eltudja csábítani.

Talán a közmondást ismerte: „*katona, pap, odamegy, ahol kap*”.

Amíg Bartásné szövögette a szerelmi hálót, építő gondolatait, addig a derék katona és tűzoltó egyre távolabb került tőle, és egyre közelebb került a gyomos kukoricaföldhöz.

Hol volt már az a reggeli harmat, amivel idejövetelekor még találkozott. Hol volt már a berek nádasa feletti párafelhő? A látóhatárra egyre feljebb kúszó Nap, úgy szárította fel, mint Holló őrmester a reá bízott tiszta szeszt felhőrpintgette.

A reggeli harmatban még üde, zöldellő kukoricák levelei lankadozni kezdtek, a már-már elviselhetetlen hőség hatására, oly módon, mintha Baló honvéd és derék

tűzoltó kapálgatta volna azokat ki, a mindenféle sarjadozó gyomok helyett.

Ő azonban nem tett ilyesmit a gyomokkal sem, nem még a kukoricákkal, mert éppen most ért oda, a jegenyegállal megjelölt kukoricaföldhöz.

Az első teendője volt, hogy ruháitól, csizmáitól megszabaduljon. Csak a komisz {katona} alsónadrágját hagyta magán. De talán még azt is levetette volna, ha Bartásné érkezésétől nem tartana, aki majd az ebédet hozza részére, ha eljön annak az ideje. Az, még háromórányi idővel odébb volt ekkor.

Persze, ami a törzsőrmester feleségét illeti, nemigen ijedne meg egy pucér tűzoltó látványától, legfeljebb gerjedelmét gyorsítaná meg az ilyesféle látvány.

A lengén öltözött honvéd —és egyben tűzoltó— hozzáfogott a kapáláshoz. Bent, a kukoricásban, tapasztalnia kellett, hogy sokkal melegebb idő járja, mint idefelé jövet az országúton, hiszen itt még egy enyhe szellő sem lengedez a sűrűn ültetett kukoricák miatt.

Úgy folyt róla a verejték, mint a gőzfürdőben fürdőző emberekről, csak ő a kapálás miatt izzadt.

Máris megbánta azt a kijelentését: „*tudok kukoricát kapálni*”.

Ezt a kijelentését azonban már nem lehetett visszafordítani, ezért nekifogott a kapálásnak és egy egész órán át, irtotta a sűrűn növő gyomnövényeket.

Azonban az egyre melegedő időben úgy ellankadt, mint mögötte a gyomok, ezért álomba szenderült.

Így találta őt Bartásné, ki az ebédet hozta az elalélt honvédnak.

Az első pillanatban meglepődött, amint Baló teste, hátán fekve, mozdulatlanul nyúlt el a kukoricák sűrűjében.

Már-már ájulásra gondolt, de a katona rövidnadrágjának egy bizonyos részén, erőteljes mozgásokat észlelt, ami talán egy kellemes álom hatására történhetett.

Egy-két percig még nézte a békésen alvó katonát, ám ereiben keringő forró vére, máris tűzbe hozta a ritkán kielégülő vágyait, ezért az alsónadrágon keresztül csipkedni kezdte ezen a helyen.

Baló, a csipkedésekre sem akart igazán felébredni, hanem reflexszerűen csapott kezével a csipkedések irányába, hogy a bögölyök támadását mielőbb elhárítsa.

Azonban ez a „bögöly”, öntudatlan védekezései ellenére, tovább támadott.

Végül úgy megcsípte a derék tűzoltó katonát, hogy az úgy ugrott talpára, mintha egy erőteljes „riadó” kiáltást hallana Hörcsögi tizedes becses személyétől.

Egy pillanatig bambán nézett a föléje hajló Bartásnéra, akinek szemei nem a haragtól égtek. Nem bánta most az, hogy ez a lusta, naplopó katona kapál-e, vagy sem, vagy mennyire száradnak a gyomok a kukoricásban.

Éhes szuka módjára tűzelt, és nem bánta bárki, csak oltaná már el ezt a kínzó, forró tüzet, amelyet úgy érezte, hamarosan elégeti.

Baló, rögtön mentegetődzésbe kezdett az alvása miatt:

—*Bocsásson meg, nem tudom, hogy esett meg velem ez az elalvás!*

—*Nincsen semmi baj! Nem mondom el senkinek!* — mondta Bartásné szelíden, és simogatni kezdte az álomszuszék honvéd arcát, majd ígéző szemeivel „áldozatának” bűvölően nézett szemeibe.

Ezek a szemek úgy izzottak a szenvedélytől, mint otthon a falujában a frissen leégett szalmakazal halmaza izzott.

Csak attól az izzástól kitérhetett, de a szerelmet régóta nélkülöző asszony szenvedélyes szerelmétől nem lehetett kitérnie.

Már csak azért sem, mert egy visszautasítást ez a tüzes asszony olyan sértőnek érezhet, hogy férjét—Bartás törzsőrmestert—ellene fordítaná.

Egy ilyen ravasz nőszemélynek, ezer és ezer trükkje áll készen arra, hogy a férjének a történetek ellenkezőjét mesélje be.

Nem azt mondaná az eszeveszett bosszújában, hogy ez a honvéd egy málészájú gyerek, akit nem tudott még megerőszakolni sem. Inkább mondaná azt, hogy alig tudta megvédeni ártatlanságát az erőszakoskodó honvéddal szemben, aki nem a kapálással akarta eltölteni az időt, hanem vele. Ővele, aki mindig forró szerelemmel szerette a törzsőrmestert, hiszen még a szüzességét is neki tartogatta. Amilyen együgyű ez a Bartás, mindezt minden fenntartás nélkül elhinné.

Balót, —mindezt átgondolva— valami kellemes érzés kerítette hatalmába a vágyakozó asszony simogatására, és annak szemeiben észrevette a biztatást, amely az iménti álmot beteljesülését hozta most valóság közelbe.

Ezen okoskodások közben, mint a villám vágódott agyába Bartás törzsőrmester és a hadbíróság szörnyű réme.

No, mi van? Csak nem ijedsz meg tőlem, drágaságom? —suttogta az asszony, miközben már ölelgette, a tegezés után.

—Nem! Nem. De mi lesz, ha Bartás törzsőrmester megtudja? —kérdezte riadt tekintettel, de az asszony suttogó szavaival tovább bátorította a rettegő honvédot:

—Nem tudja meg, mert nem mondjuk el neki egyiken sem! —suttogta a megrettent katona fülébe a szerelemittas asszony és leült a földre, majd egy heves mozdulattal Baló kezét elkapva, lehúzta maga mellé, ezután pedig alsónadrágját egyetlen mozdulattal lerántotta.

Ez után egy félórányi hancúrozás következett, majd mindketten úgy lankadtak el, mint a kukoricásban már korábban kikapált gyomok a szépen sorjázó kukoricák között.

Baló tért először magához a szerelmi jelenet után, majd Bartásné rángatva rémülten szólította:

—*Ébredj! Ébredj, mert későn érsz haza és gyanút fog az anyósod!*

Az asszony, anyósának emlegetésére gyorsan talpra ugrott, és kerékpárjára pattanva sebes iramban hajtott hazafelé, mint akinek a háza ég.

A falu széléig nem csökkentette a tempót.

Ott azonban megállt és egy akácfa tövisével beleszúrt a kerékpár első kerekének gumijába, aminek hatására az, egy nagy szusszanás mellett, kilehelte magából a korábban bepumpált levegőt.

Bartásné okos előrelátó asszony volt.

Az anyósa már a kapuban várta, és igen szúrós tekintetével igyekezett még a veséjébe is bele látni. Mikor azonban azt látta, hogy menyé a kerékpárját tolja defektes gumival, a korábban gerjedő haragja csillapodni látszott, és kevésbé haragosan kérdezte menyét:

—*Hol lyukadt ki a gumi?* —mutatott a lapos első kerékre.

—*Még akkor, mielőtt a kukoricaföldre értem!* —válaszolta most már nyugodtabban, mert látta, hogy anyósa előtt késése, a defektes gumival, meg lett kellőképpen magyarázva.

Ezen idő alatt Baló—derék tűzoltó és egyben honvéd—a hancúrozás nyomait igyekezett eltüntetni. Ugyanis a hancúrozás közben a kukoricák nem bírták a strapát és úgy dőltek el, mint azt ők tették, csak a kukoricáknak talpra álláshoz segítségre volt szükségük.

Tisztában volt azzal, hogy a helyszín, árulkodó lehet, ezért amennyire csak lehetett igyekezett az eredeti állapotukba azokat visszaállítani.

Miután a helyreállítással elkészült, lendületesen látott a kukoricák kapálásához, hogy a nagy lemaradását bepótolja.

Hat óra már jócskán elmúlt, amikor a laktanyába visszaérkezett. Nem is bánta ezt a késői érkezést, mert így legalább nem kellett a törzsőrmester szemébe néznie, közvetlenül az események után.

Csak a többiek érdeklődő szavaira válaszolt, akik az iránt érdeklődtek, hogy miképpen telt a napja.

Ő azonban szűkszavúan válaszolt, Bartásnéról pedig egyetlen szót sem mondott.

Másnap a törzsőrmester lágyan hangzó, dicsérő szavakat intézett a derék Baló tűzoltójához:

—*A feleségem mondta, hogy milyen szépen és lelkiismeretesen kapál.*

Baló és más honvéd is, ha személyét érintő dicsérő szavakat hallott—máskor és most is—automatikusan válaszolta az ilyen esetekben kötelező mondatot:

—*A dolgozónépet szolgálom! Közben vigyáz állásba vágta magát.*

—*Jól van! Jól van Baló fiam! Ne katonáskodjon, hiszen nincsen itt más felettese rajtam kívül.* —mondta Baló honvédnak Bartás törzsőrmester, kinek csizma patkója elviselhetetlenül csattogott a csizmák összeverése közben. A törzsőrmester vállát veregetve hozzá tette:

—*Akkor reggeli után ma is menjen a kukoricaföldre!*

—*Értettem törzsőrmester elvtárs!* —mondta és vágta össze ismét Baló két bokáját felettese előtt, a seregben kapott kiképzés eredményeképpen, az előbbi figyelmeztetés ellenére.

A reggeli után elindult ismét a kukoricaföldre, hogy az előzőnap eseménynek lehetőséget adjon a megismétlődésére.

Az pedig megismétlődött újra, csak már sokkal gyorsabban, ezért Bartásnének nem kellett kiszűrnia a kerékpár gumiját ahhoz, hogy ez által, alibihez jusson a késése miatt.

Persze a mindennapos defekt már az anyósnak is gyanús lett volna.

A harmadik nap reggelén azonban Bartás törzsőrmester mégis úgy döntött, Baló maradjon a laktanyában, és Somfai kapáljon helyette, nehogy felesége összeszűrje Balóval az *összeszűrhetőt*. Nem gondolta, hogy feleségének ilyesmihez nem két nap, hanem egyetlen óra is elegendő.

Egyébként pedig jól jött Bartásnének ez a csere, mert a változatosságot mindig is imádta.

Somfai „*lerohanása*” még gyorsabban ment, mint a Baló honvédé, mert őt ébren találta és így könnyebben találta ki azt a szándékát, hogy a szerelemre éhes asszony magáévá akarja tenni.

Somfai pedig nem szabódott sokáig—megértette az idők szavát—és igyekezett ott szolgálni a dolgozónépet, ahol erre lehetőség kínálkozott.

Mikor aztán este visszaérkezett a laktanyába, Baló honvéd jogosan kérdezhetette tőle:

—*Be lett-e kapálva a kukorica?*

—*Be!* —válaszolta szűkszavúan.

—*És más? Más be lett-e?*

Erre aztán mind a ketten jót kacagtak, mert tudták mi az a **más**, amit még az imperialista kémek sem tudhattak.

A továbbiakban ez volt az ő hadititkuk, amit leszerelésükig senkinek nem mertek elmondani.

Miután a kukoricaföld be lett kapálva kellemes és kellemetlen fáradságok árán, azt már egy ideig nem kellett kapálgatni.

A gyomok pedig nem akartak nőni olyan gyorsan az aszályos időjárásban, amennyire azt a két honvéd és Bartásné szerette volna.

Ezek után Bartásnéen volt a sor, hogy leleményességével még a gyomok lassú növekedése alatt is, szerezzen magának egy-egy boldog órát. Őt pedig nem kellett féltetni, hiszen az ilyesmiben nagy tapasztalatokra tett szert az elmúlt évek során.

*

A seregben gyakran támad olyan érzése a dolgozónép katonájának, miszerint megállt az idő.

Vagy azért, mert az óra mutatói berozsdásodtak, vagy pedig azért, mert olyan eseménytelen az idő, hogy az már őrjítően unalmas.

Mindig kint lenni a repüléseken, és bődületes zajok kíséretében figyelni, vajon melyik gépnek támad kedve kigyulladni, vagy netalán szétrobbanni. Egyszóval, minden olyan változatlan, eseménytelen. Sokszor olyan unalmas, hogy azon mindenképpen illik változtatni valamit.

Baló, Szabók, Somfai, Kajmán és Palai honvédek—derék tűzoltók—azon törték fejüket, miképpen tehetnék

változatosabbá a seregben töltött napjaikat, miáltal az óramutatói gyorsabban pörögnének:

—*Hallottátok már? Zalaapátiban szombaton bál lesz!* —fordult kérdésével bajtársai felé Somfai honvéd, arcukat kémlelve, hogy miképpen reagálnak erre az eseményre.

—*Mit érsz Te azzal, ha ott bál lesz, nekünk meg itt kell kuksolnunk bent a laktanyában? Mert kimenőt biztos tutira állítom, hogy nem kapsz!* —válaszolt Baló és bozontos fejét szomorúan lógatta.

—*Ki beszél itt kimenő kéréséről? Jó nekünk a „kerítésparancsnokság” engedélye is.*

—*Igazam van-e bajtársak?* —fordult helyeslésért a többiek felé Somfai honvéd.

—*De még mennyire, hogy jó!* —lelkесedett Kajmán honvéd bajtársa ötletén, hiszen a legutóbbi „lógás” alkalmával is jókat lehetett zabálni.

Palai és Szabók honvédokat, szintén lelkesedésbe hozta ez az ötlet, de mivel pénz nem volt azt javasolták Sinka honvéd üzemanyagost be kell vonni ebbe a kiruccanásba ismételten.

Miután a derék Sinka honvéd a bálról értesült, egy pillanatig sem habozott *igent* mondani.

Így történhetett meg az, hogy a szombat esti szürkületben a derék tűzoltók, Sinka honvéd társaságában, negyven liter benzinnel kezükben, Zalaapáti irányába lopakodtak a kerítésen át.

Vége volt már a nyári nagy melegnek. A fák levelei, az eddigi zöld szín helyett az ős tarka színeiben pompáztak. Ez a tarkaság, kellemes színárnyalataival és elviselhető melegével, jelezte az őszejövetelét.

Zalaapátiban is az őszt ünnepelték, és ennek tiszteletére rendezték a szüreti bált, ahol sok széplány és fiatalasszony perdül táncra, ha táncra kéri valaki.

A táncra kérők már közel jártak a falu kultúrházához, de a belépőjegy megváltásához szükséges pénz még nem volt a zsebükben.

Ezért a benzint kellett előbb fél áron eladni a falu lakói között. Olyan ember pedig mindig akad, aki jobban szeret fél áron vásárolni, mint teljes áron. Ez a rossz emberi tulajdonság már régóta létezik, és talán még fog is létezni egy darabig.

Miután megszabadultak a benzintől—kannákkal együtt—megváltották a belépőjegyet és bementek a bálterembe, ahol a zenekar már javában játszott a talpalávalót és táncoltak a párok a zene ritmusára.

A lányok egy része, partner hiányában, egymással táncolt, és a belépő katonák felé csábos mosollyal tekintgettek, remélve azt, hogy valamelyik katona oldalán mégiscsak kellemesebb lehetne a tánc.

A lányukat bálba kísérő szülők arcán kigyúlt egy halvány remény, hogy a lányukat majd csak felkéri egy legény, és nem egymással lötyögnek a kultúrház kövezetén.

Az bizony igaz, hogy nem ők voltak a falu legszebb lányai. A legszebbeket már táncra kérték a falu legényei, mert hát nekik is volt ízlésük és különbséget tudtak tenni, a széplány és nem széplány között.

Azonban a katonáknak is volt ízlésük, ezért a helybéli legényektől sorban kérték le a széplányokat.

Természetesen a falu legényei résen voltak, mert a barátaik segítségével ismét visszakérték a szép lányokat, akik virultak a boldogságtól, amiért ennyire kapósak lettek.

Várható volt, hogy ennek az oda-visszaérésnek nézeteltérés lesz a vége.

Kajmán honvéd máris ingerült lett. Szemei vérben forogtak, arcizmai meg-megrándultak egy-egy visszakérés esetén.

Somfai nyugtalanul figyelte a derék honvéd—és egyben tűzoltó—bajtársát, aki láthatóan egyre türelmetlenebbé vált a lekérések miatt, ezért halkán figyelmeztette:

—*Nehogy valami balhéba kezdj, mert akkor nekünk annyi!*

Miközben ezt mondta, a zsebére vert, amiből bajtársa érthette, hogy abban sem neki, de a többieknek sem található semmilyen kilépési engedély.

Kajmán, erre a figyelmeztetésre csillapodni látszott, és igyekezett egy újabb lányt táncra kérni, de a civil legény nem adta át a lekért lányt, hanem tovább táncoltatta.

Erre Kajmán rögvest elvörösödött, majd mielőtt bárki megakadályozhatta volna, olyat lökött a civil legényen, hogy az, hasra esett, és a táncolók lábai között csúszott vagy három métert a terem kövezetén.

Ebben a pillanatban olyan lett táncterem, mint a nyüzsgő hangyaboly. A zenekar abbahagyta zenélést. Az asszonyok, lányok sikongattak, mert tudták, kezdődik a verekedés, a civil legények és a katonák között.

A katonák azonnal kört alkottak oly módon, hogy a hátukkal a kör közepe felé álltak. Ezután a széles bőrből készült, nagycsatos derékszíjaikat lecsatolták, és várták a civil legények támadását minden irányból—hiszen ők sokan voltak.

A támadásra nem kellett sokáig várniuk. Minden irányból felgyürközött ingujjakkal és bőszült ordításokkal közeledtek a katonák gyűrűje felé.

Azonban a katonák sem voltak restek, szíjaik csatos végével mérték ütéseiket a támadók fejére, hátára, kezére válogatás nélkül, és a kört fel nem bontva, húzódtak a kijárat felé.

Már majdnem elérték a kijáratot, amikor katonai készség rontott be az ajtón, vállukon keresztbe tett

dobtárós golyószórókkal, kezükben pedig ütésre emelt gumibot, miközben a parancsnokuk elordította magát:

—*Állj! Ne mozduljon senki!*

Erre, mintegy varázsszóra, mindenki megállt.

A civilek azért, mert úgy gondolták, hogy a katonai készséggel szemben semmi esélyük nem lehet.

Az öt katona pedig azért állt meg, mert tisztában voltak vele, a járőrök megjelenésének igazoltatás lesz a vége.

Kilépő engedélyük pedig nincsen!

Somfai, Kajmán, Baló, Sugárosi és Sinka honvédek letaglózva álltak, mert tudták, ezzel az igazoltatással egy hét fogda {kóter} már biztosítva van részükre.

—*Kérem a kimaradási engedélyeket!* —szólt a katonákhoz a készség parancsnoka, de azok nem mozdultak.

—*Na, mi lesz már? Elő azokkal a kilépőkkel!* —szólt keményebben a parancsnok.

—*Törzsőrmester elvtársnak jelentem, hogy kimaradási engedély, ...az....nekünk ....nincsen!* —szólt Somfai honvéd olyan halkan és megbánással, hogy bárkinek megesett volna a szíve, a szegény, összetörten, reszketve álló tűzoltókon, csak a törzs elvtársnak nem.

—*Hogy micsoda? Hogy-hogy nincsen? !* —kérdezte a törzs olyan hihetetlen arccal, mint aki még soha sem tapasztalt ilyen fegyelmeztelenséget a dolgozónép katonájától.

A dolgozónép katonájának pedig nemcsak az a feladata, hogy az imperialisták támadásaitól megvédje a dolgozónépet, és a népi demokrácia vívmányait, hanem a dolgozó lányokat is felkérje néha napján egy táncra.

Azonban a dühös arcú törzs elvtárs nem méltányolta a derék katonák és egyben tűzoltók buzgalmát, ezért a derékszíjaikat már nem engedte fel csatolni derekukra, hanem elvette tőlük.

Derékszíj nélkül pedig nem katona a katona, hanem csak fogdatöltelék, akit zárt nevelési módszerekkel ismét méltóvá kell arra tenni, hogy a dolgozónépet tovább szolgálhassa.

A következő percekben, a falu legényei kárörvendő kuncogásaikkal adtak kifejezést örömüknek, amiért a vetélytársaiktól ily könnyen megszabadulhattak. A tűzoltókat ugyanis géppisztolyos kísérettel és hátratett kézzel kísérte a készültség a sármelléki repülő ezred fogdájába.

Bartás törzsőrmester minden színt játszott, amikor tudomására jutott derék tűzoltóinak ez a kiruccanása.

Az első gondolata az volt, hogy a nemrégiben átvett előléptetésének búcsút mondhat. Erre aztán olyan riadalom lett úrrá rajta, hogy a kommunista—marxista nézetei ellenére, titokban szórta magára a kereszteket, és tett fogadalmat az Égieknek, amennyiben ezt a lefokozást mégiscsak megúszhatná.

Szent Antalnak több „hiszek egy” és „miatyánk” imádság mellé anyagi adományokat helyezett kilátásba, amennyiben közben jár lefokozásának megakadályozásában.

Mindenesetre aggodalma nem volt alaptalan, mert az ezredparancsnok azonnali kihallgatásra rendelte a kocsonya módjára remegő törzsőrmestert:

—Miféle alakulat ez a tűzoltó egység?

Miféle fegyelem uralkodik abban a körletben?

Mi lett volna akkor, ha valamelyik imperialista ügynöknek, kedve szottyant volna ezen idő alatt tüzet csíholni, a dolgozónép repülőgépei között?

Ilyenkor ki oltaná el a tüzet?

Talán a hülye civiltűzoltókat hívnánk be a laktanya területére, az imperialisták által meggyújtott tüzet

ellocsoltatni? Ezek aztán széjjelhordanák a hadititkokat, amerre csak járnak!

És mindezt miért? !

Azért, mert a törzsőrmester elvtárs derék tűzoltóinak bálozni szottyant kedvük!! —ontotta magából a súlyos kérdéseit az ezredparancsnok gépiesen, mintha a remegő törzsőrmester egyre is képes lenne válaszolni. Az, azonban már csodának tudható be, hogy a parancsnok súlyos kérdéseire, a törzsőrmester vállapjáról egyetlen csillag sem hullott alá a porba.

—Fogdába velük! Mars, kifelé! —ordította végül az ezredparancsnok úgy, mintha a derék tűzoltók még nem ott hűsölnének. A „*Mars kifelé!*” azonban a törzsőrmester becses személyének lett címezve, aki ebből értett, ezért úgy ugrott ki az irodából, mintha egy feldühödött vaddisznó elől menekülne.

Menekülése közben majdnem fellökte az irodába befelé igyekvő Forgács százados elhárító tisztet, akitől azon nyomban dadogva kért bocsánatot:

—Bo...bo...bocsánat százados elvtárs!

—Máskor jobban vigyázzon, ha felettesével találkozik! —utasította rendre az elhárító tiszt a dadogó alattvalóját.

—Értettem százados elvtárs! —koppantotta össze két cipőjét, és maradt mozdulatlan, mire az elhárító tiszt kiáltotta:

—Lelépní! Lelépní, maga idióta!

A törzs elvtárs pislogott egy pillanatig és távozott. Kisé megkönnyebbülve távozott, mert a nehezén már túl volt, a rendfokozatai helyükön maradtak.

Hálásan tekintett az Ég felé, mert úgy gondolta, a lefokozást már elkerüli, amiért Szent Antalnak még fogadalmával tartozik.

Erre a gondolatra ismét megszeppent és sóhajtott:

—*Csak Karvaly hadnagy*—politikai tiszt—meg ne sejtse gondolataimat, hogy én a klerikális reakcióval is tartom a kapcsolatot! —suttogta magában miközben tovább osont a tűzoltó laktanya felé, ahol már az őrszázad néhány katonája teljesített ideiglenes szolgálatot, hogy a tűzoltók laktanyája ne legyen őrizetlen arra az egy hétre sem, amíg ők a kóterban ücsörögnek.

Természetesen, tüzet oltani nem tudnak, ezért úgy szólt a parancs, tűz esetén a közeli fogdában ücsörgő tűzoltókat ki kell vezényelni, a tűzoltás idejére.

A derék tűzoltók nem bánták volna, ha naponta legalább egy tűz lenne. Tűz azonban nem lett, sőt, még repülési ügyelet sem lett elrendelve.

Ezek után nem lehet csodálkozni azon, hogy ez az egy hét többnek tűnt, mint az eddig eltelt egy év a seregben.

A csökkentett kaja mennyisége mindenkinek rosszul esett, különösen pedig Kajmán honvédnak.

Éjszakánként rémálmok gyötörték, hogy a zupások kondérjait, Hörcsögi tizedes és Bartás törzsőrmester nagy kenyér darabokkal törölgetik, majd a paprikászsíros kenyereket vigyorogva falatozzák előtte, és neki egy morzsányit sem hajlandók adni.

Ilyen könnyörtelen álom után jött a hajnali, négy órai ébresztő.

Leopárd főhadnagy, az éppen ügyeletes fogdaparancsnok, három vödör vizet öntetett be fogda celláiba. Ehhez, természetesen, egy tenyérynyi feltörlő rongyot is kaptak, a dolgozónéphez hűtlen tűzoltók, hogy azzal töröljék fel a cellákat.

Leopárd főhadnagy válogatott módszereivel híressé vált arról, hogy a *fogva tartottak* cellabeli életét megtudta, keseríteni úgy, hogy oda többé nem kíváncszott senki sem vissza. Az eltelt egy hét után nem is támadt senkinek kedve tovább maradni.

*

A baj nem jár egyedül. A sármelléki repülő ezrednél is így van ez.

Még alig szabadultak ki a tűzoltók a kóterből, amikor Bartás törzsőrmester rontott be a tűzoltó laktanyába, e szavakat kiáltva:

—Azonnali ezredparancsnoki kihallgatás az ezred állománya részére!

Patás honvéd —az őrszázad katonája —kijelölt őrhelyét fegyverestől elhagyta, és a készültség Zalaapátiban fogta el!—hadarta a törzsőrmester, és úgy látszott, mintha még örülne is ennek a rendkívüli eseménynek. Ez talán azt bizonyítaná parancsnokai előtt, hogy lám nemcsak a tűzoltókkal van gond.

A konyha előtti téren, már sokan várakoztak a példát statuáló ezredparancsnoki kihallgatásra, amikor a derék tűzoltók, Bartás parancsnokukkal az élen, megérkeztek.

Öt perc sem telt el, amikor az ezredparancsnok szólt az állományához ilyen a szavakkal:

—*Elvtársak! Súlyos fegyelemsértés történt ismét a repülőezrednél! Ez tette indokoltá azt, hogy ezt a*

rendkívüli kihallgatást az ezred állománya előtt, most és azonnal végrehajtsam.

Ez a honvéd—mutatott a mellette reszkető Patás honvédra—őrhelyét fegyveresen elhagyva, Zalaapátiban kötött ki.

Talán még az óta is nyugat felé menetelne, ha a készség nem fogja el.

Azért fogjuk őt most Önök előtt kihallgatni, hogy egy-két dezertőr hajlamú harcos, tanuljon ebből a szomorú esetből. —mondta és máris Patás honvéd felé fordulva szólt hozzá:

—Patás honvéd! Mondja most el bajtársai előtt, hogy mi késztette erre a súlyos cselekményre?

Patás honvéd dadogni kezdett:

---É...én...nem...akar...tam...de...zer.tálni!

Az úgy történt, hogy Hörcsögi tizedes felvezetett az őrhelyemre, és amikor odaértünk azt mondta: „**lépés indulj!**” Ez után ő már el is ment onnan, hogy a többi öröket is felvezesse helyükre.

Én, ezek után nem tehettem mást, mint elindultam. Máskor, amikor elértem azt a pontot, ahol az őrségem alatt ácsorognom kellett, Hörcsögi tizedes azt mondta: őrség állj!

Mivel ő most e nélkül ment tovább, nem mertem megállni, és kerítésen át tovább ballagtam Zalaapáti irányába. Hiszen egy jó katona mindent parancsra tesz, még a megállást is.

Az ezreden általános derűtség kezdett kibontakozni, Patás honvéd e magyarázata alapján. Azonban az ezredparancsnok nem találta olyan viccesnek a derék honvéd alibijét, ezért böszülten ordított rá:

—Mondja, maga hülye, vagy csak tetteti magát, hogy ezzel a mesével áll elő, bohócnak nézve parancsnokait?

—Alezredes elvtársnak jelentem, én már a sorozáson is mondtam, hogy idegileg gyenge vagyok, nem tudok jól aludni, de azt mondták ez az őrségben előnyömre, válik.

Az ezredparancsnok másodpercek alatt gurult be annyira, hogy hebegve fordult Forgács százados elhárító tiszt felé, kutakodó, az idegességtől dadogó szavaival:

Ki...volt...az...a...hü...lye...aki...ilyen ..idiótát beso...ro..zott a se..reg..be!?

Forgács százados, a mindent tudó elhárító, e kérdést nem tudta megválaszolni, de helyette Patás honvéd kérdezetlenül is azonnal válaszolt:

—*Je..len..tem a mező.köves..di kiegészítő parancsnokságon Vizslai főhadnagy elvtárs volt az, aki engemet ide sorozott be!. Én egyáltalán nem akartam bevonulni, hiszen az ideggyengeségemet, akkor mindenféle civil orvosi igazolásokkal kellőképpen alátámasztottam, de ő mindezt figyelmen kívül hagyta. —* hadarta egyfolytában Patás honvéd, akinek nemcsak a hangja jött meg, hanem a bátorsága is, mert úgy érezte, végre van egy hely, ahol panaszra meghallgatásra talál. Panaszainak áradatát zúditotta volna még tovább a dühös ezredparancsnok felé, azonban az rákiáltott:

—*Kuss! Nem pofázik engedély nélkül!*

Mikor hajlandó végre megtanulni, hogy engedély nélkül nem pofázik és nem menetel a kerítésen túlra? — mondta az alezredes idegességében remegve, majd szidta azt a kiegészítő parancsnokságot, amely ilyen idiótát küldött a repülőezred kötelékébe.

Nem volt mit tennie, mint az ezred jelenlevő állományának tartott eligazítását feloszlatni és intézkedni, arról, hogy ezt a hülye Patást az őrszolgálatból a konyhába vezényeljék végérvényesen, így a seregnél még hátralévő ideje a mosogatással teljen majd el. Ami azt illeti, nem járt rosszabbul az áthelyezéssel.

A tűzoltók fogdában eltöltött ideje után, az őrszázad és a műszakiak katonái, gyakran kiabáltak be a tűzoltó laktanyába:

—*Hajrá vízpocsékolók!*

Jó volt-e a kóterban?

Az ehhez hasonló kárörvendő bekiabálások után, tenni kellett valamit, hogy a jövőt illetően elmenjen a kedvük a tűzoltók bosszantásától.

Somfai kitalálta, hogy a két helyen záródó kerti csap kinti csapját nyitva hagyja, a belsőt pedig elzárja. A slagot egy oszlophoz kötve úgy irányította, hogy az épület előtt elhaladókra irányuljon a vízsugara.

Legközelebb, amikor a nagyszájú Papagáj örvezető bekiabálta a tűzoltókat, becsmélő szavait, a belső csap gyorsan kinyitódott, miáltal Papagáj örvezetőnek zivatari esőben lett része.

A továbbiakban ő már nem kiabált, nem akart ismételten fürdőzésben részesülni.

*

Elmúlt a szeptember hava is. Elköltöztek a költöző madarak, és a hideg északi szelek egyre gyakrabban fűjtak. A hideg szél, sodorta magával a lehulló száraz faleveleket, amelyek a laktanya védett zezugaiban mindenfelé lerakódtak.

Az idő múlása és a tél közeledése általában elszomorító. Mégis, a laktanya lakóinak most az idő

múlása a remény megcsillanása, mert az öregkatonák leszerelése elkezdődött.

Otthonról nagy csomagokban érkeztek a civil ruhák, és igen közel járt az a nap, amikor a dolgozónépet nem kell nekik tovább szolgálni.

Szabók, Palai, öregkatonák megkapták otthonról a civil ruhás csomagjaikat.

Somfai, Sugárosi, Baló honvédek levágták az otthonról hozott mérőszalagok felét, de még a másik fele várta a naponta egy centivel való rövidülését.

Irigykedve nézték a két tűzoltó társukat, akiket *rövidesen* már semmilyen tűz és repülés sem érdekelt.

Ez a „*rövidesen*” három nap multával elérkezett.

Parancskihirdetésen olvasták fel a leszerelő katonák névsorát, amelyek között Szabók és Palai neve is elhangzott.

Arcuk sugárzott a boldogságtól, amelyről kiderült, mégiscsak jobb lesz már nem szolgálni a dolgozónépet, hanem helyette a szocializmust építgetni a kerítésen kívül.

Szabók, megjegyezte:

—Legyetek éberek, nehogy az imperialisták megakadályozzanak bennünket a szocializmus építésében!

Kajmán, Sugárosi, Somfai, és Baló —a négy maradni kényszerülő tűzoltó—szomorúan tekintettek a civil ruhában távozó, hajdani bajtársaik után. A távozók, egyetlen pillantásukkal sem méltatták Forgács százados elhárító tisztet, amikor elhaladtak mellette minden tisztelgés nélkül.

—Ha én egyszer megélem a leszerelésem napját, még le is köpöm Forgács elhárítót! —hangzott el Baló szájából ez a merész kijelentés, de Somfai máris lefekte hirtelen támadt haragját:

—Nem teszel Te semmit! Örülsz, ha mögöttes hagyhatod a laktanyát! Örülsz, ha nem látod ezeket az esetlen feletteseidet, akik bármikor a lábukhoz rendelhetnek lapos kűszásban, mint a gazdi teszi a kuttyájával.

Csak ilyenkor jön rá az ember arra, hogy egy-két nyálasszájú alak milyen jól járt, amikor a sereget el tudta kerülni.

Olyan módos, vagy olyan beosztásban lödörgő szüleik vannak a civil életben, akik el tudták intézni, hogy drága csemetéjüknek ne kelljen szolgálni a dolgozónépet.

Igazat kell adnom az otthoni szomszédoknak, aki azt szokta mondani:

—„Az emberfiának nem mindegy, hogy ki pottyantotta ki erre a világra!

És az sem, hogy ezt hol és mikor tette. „

Csak ezek fontosak az ember életében, amik meghatározzák az egész életét úgy, hogy ellene nem lehet tenni semmit és felesleges is, mert úgysem sikerül.

Különben sem ugrálhatsz, mert tíz napig még katonának számítasz, és bármit követsz el, „úgy vágnak be a kóterba, mint a sicc”—idézte Bartás törzsőrmester unalomig hallott fenyegetéseit.

—Akkor majd tíz nap multával küldök egy névtelen, mocskolódo levelet ennek az idiótának, hadd menjen fel a pumpája tehetetlen dühében.

—Nem teszed Te még azt sem! Örülsz, hogy végre-
valahára civil ruhába bújhatsz, és úgy hagyod el a laktanyát, mint a forgószél közepében kavargó porszem. Igyekszel minél előbb, és minél távolabb kerülni ettől az idióta feletteseidtől, akik bármilyen hülye parancsot adtak, azt végre kellett hajtaniod!

—Lehet, hogy igazad van. —adta meg magát Baló a sorsnak, csendes megnyugvással.

*

Az öregkatonák leszerelésével ismét csendesebb lette a laktanya egy rövid időre.

Aztán, egy pár nap elteltével, civil ruhába öltözött, szelíd, ártatlan bárányok jelentek meg a laktanya kapujában—az újabb *kopaszok*.

Hörcsögi tizedes becsmérelő, ijesztgető szavai kíséretében vonultak a laktanya épületei felé.

A ködös, őszi napon szitált az eső. Már ez elég lett volna ahhoz, hogy bárkinek hangulata lejjebb legyen a béka fenekénél.

Ezt azonban Hörcsögi tizedes egyénisége még borúsabbá tette.

Az utolsó kiképzés óta eltelt egy év alatt felgyülemlett liliputi termetében a gyűlölet és a kínzási vágy.

Gyomorbántalmai is megszorodtak, hogy nem volt nem volt kire dühöngenie.

Igaz ugyan, hogy az első éves katonákra is sokat lehet kiabálni, de nem annyit, amennyit egy izgága tizedes dühös természete megkívánna.

Most azonban, hogy megjöttek ezek a civil kopaszok, eljött a nagy lehetőségek ideje és újra kedvére ordíbalhat annyit, amennyit csak akar.

Ezzel nem késlekedett, hanem ráordított a legközelebbi báránkjára, aki a dühös ordítás hallatán nem gondolhatott mást, mint azt, hogy nincsen szerencséje, mert a farkasok közé került:

—*Kapkodja a lábát édes fiacskám!*

Ha még nem vette volna észre, már megérkezett a seregbe!

Nem anyukája ölében tentikél, a bölcsődal dúdolgatását hallgatva, mint egy csecsemő, akinek a szájában, tejcskében áztatott cumi van!

—*Jobb lesz, ha vigyáz magára, mert ha engemet begurít, magának annyi!*

—*Hallod ezt a hülyét? Úgy ordibál, hogy már régen nem a seregben lenne a helye, hanem az elmegyógyintézetben!* —jegyezte meg Sugárosi, miközben visszaemlékezett a tavalyi ősre, amikor még ő volt a kis szende bárány—azaz a *kopasz katona*.

—A Seregben szükség van ilyen hülyékre is, mint Hörcsögi. Valakinek el kell végezni a mocskos munkát, és nem árt, ha ennek az embernek hiányzik egy kereke. Normális ember nem képes állati módon viselkedni. A kiképzés végére megkapja a harmadik krumpli virágot is {csillagot}, ami jól jön neki, mert bent akar maradni önkéntes továbbszolgálónak. —jegyezte meg Somfai.

—Jobban is teszi, mert a civil életben éhen halna a munkája után! Nem ért ez semmihez. Se iskolája, se szakmája. —kapcsolódott be a beszélgetésbe Baló.

Természetesen, ők örültek az újoncok érkezésének, mert átadhatták a felmosórongyokat, és a takarítás összes kellékeit a *kopasszá* vált bevonulóknak.

Ugyanis a kopaszok megérkezésével ők már öregkatonák lettek, akik nem takarítanak tovább, és parancsnokaik sem ordítoznak annyit rájuk, mert van lehetőségük másokra—a kopaszokra—ordibálni.

Az egy év eltelt idő, némi tiszteletet hozott az öreg tűzoltóknak.

Igaz, sokan irigykedtek rájuk, amiért nem kellett megszakadniuk szolgálat közben

Ha netalán gyakrabban kellett repülési ügyeletet adni, az sem volt megerőltető, mert a tűzoltókocsi nagy és kényelmes ülésén jókat lehetett kártyázni, olvasni, esetleg szunyókálni.

A kopaszok kiképzésének végéig négyen maradtak. Ők biztosították a repülési ügyeletet és az általános tűzvédelmi ügyeletet, ezért gyakrabban ücsörögtek a tűzoltókocsi ülésén.

A tűzoltók mellett ott volt még a mentősök, a pilóták *{a seregen hajózóknak is nevezték őket}* és a repülést kiszolgáló személyzet egészségének védelmében.

Isten mentsen meg bárkit attól, hogy bajában Holló őrmester—egészségügyi zseni—szolgáltatását igénybe vegye. Az egy év előtti állapothoz képest, csak a tiszta szesz adagja növekedett nála, a tudás nem.

Ezek után a legkisebb sérüléssel is ajánlatos volt őt messzire elkerülni, mert a legegyszerűbb gyógyszereket is úgy összekeverte, hogy még véletlenül sem a megfelelő alkalmazta kuruzslásához.

Tulajdonképpen semmi hasznát sem lehetett venni, de hát ő volt az ezred alapszervezeti párttitkára ezért őt leváltani nem lehetett.

Már egyszerű gyomorrontás esetén is Keszthely felé száguldott a mentő, ahol igazi ellátást kaphatott a beteg.

Becsületére legyen mondva, az akarata megvolt a gyógyítás irányában. Így történhetett meg az, hogy Bartás törzsőrmestert meg akarta műteni vakbélre, az egyik tivornyázása, gyomorrontása alkalmával. Még szerencse, hogy volt közelben egy okosabb ember, aki azt tanácsolta Bartásnak: *dugja be az ujját a szájába*. Erre a mozdulatra kirókázta magát, és állapotában rohamos javulás állt be, a vakbele pedig megmenekült.

*

A MIG repülőgépeknek nem ő volt a gyógyítója, és ezért sebesen szeltek a levegő óceánját. Húzták maguk után a lassan szertefoszló kondenzcsíkokat.

Somfai honvéd vágyakozva nézte a kék ég boltozatán párhuzamosan futó kondenzcsíkokat rajzoló ezüstsínű gépmadarakat.

Régi vágya volt, hogy egyszer utasként ő is benne üljön egy ilyen gépbe, mint utas. A pilótáknak azonban nem szabad utast felvinni a balesetveszélye miatt. Azonban estenként mégis megszegették a tilalmat, ha valaki kitartóan ostromolta őket kérésével.

A pilóták legtöbbje igazi iskolázott úriember volt, akik rendfokozataik miatt nem hordták olyan magasan az orrukat, mint némely repülést kiszolgáló tiszt, akinek elsősorban a politikai képzettsége volt magas szintű.

Persze, olyanokra is szüksége volt a dolgozónép katonájának, akik ismerték a fejlődés irányát, és időben felismerték a népsorai közé befurakodó imperialistákat.

A pilóták közül kiemelkedett Jámbor őrnagy szerénységével, akinek repülőmérnöki képzettsége és első osztályú repülőgép vezetői engedélye volt.

Somfai, már egy hónapja kiszemelte őt arra, hogy megkéri, vigye őt fel gépével a felhők közé a kétülékes MÍG 15-ös sugárhajtású gépével.

Jámbor őrnagy most a levegő óceánján rajzolgatta gépével a kondenzcsíkokat.

Amikor leszállt, Somfai ismét vigyáz állásba kapta magát előtte:

—Őrnagy elvtárs kérek engedélyt kérdezni!

—Tessék fiam! Kérdezzen!

—*Őrnagy elvtárs tisztelettel kérdezem ismételten, hogy mikor lenne arra lehetőség, hogy a gépével felvigyen engemet a levegőbe?* —kérdezte és a hangja úgy rezgett az izgatottságtól, mint a nyárfa levele.

Az őrnagy mosolyogva hallgatta az előtte kocsonyaként rezgő honvédot, majd barátságosan a vállára ütve szólt hozzá:

—*Maga fiam nem vesztegeti az idejét, hogy a célját elérje!*

No, ha már ennyire szeretne repülni, a holnap délelőtti repülésen felviszem!

—*Értettem őrnagy elvtárs! Holnap délelőtt!* —szinte kiáltotta az őrnagynak Somfai, majd engedélyt kért a távozásra.

—*Távozhat!* —mondta az őrnagy, mire a honvéd egy szabályos „hátraarcot” produkált és futva távozott.

Az őrnagy már úgy kiáltott utána:

—*De ne reggelizzen!*

—*Értettem!* —kiáltott vissza az egy pillanatra megálló katona, és továbbfutott a tűzoltókocsi felé. Baló és Sugárosi irigykedve hallgatták a sugárzó arccal visszaérkező társukat, aki örömeiben dadogva újságolta a holnapi repülését.

—*Nehogy kiköpd a gyomrodat a levegőben! Jámbor őrnagy híressé vált a zuhanórepüléseiről, amint egy-egy hirtelen kanyar után zuhanásba viszi át a gépét.*

Legjobb, ha már a vacsorádat is Kajmán-nak adod. —így próbálta elriasztani a repüléstől, ő azonban mindezek ellenére, kitartott szándéka mellett, de azért a vacsoráját Kajmán-nak adta.

Kajmán-nak máris sugárzott az arca a boldogságtól a dupla vacsora hallatán. Ami őt illeti, nem bánta volna, ha Somfai bajtársa ez után gyakrabban repül.

Somfai reggel izgatottan ébredt. Már az éjszakai álma is a repülés volt, amelyben sokkal előnyösebb pozícióban láthatta magát a gép kabinjában, mert annak botkormányát az ő kezei mozgatták.

Ébresztő után az eget kémlelte, amelyen az őszi idő ellenére egyetlen felhő sem volt. A korábbi napok borús időjárása elmúlt és ez kisé megnyugtatta.

Nemsokára a Nap felbukkant a látóhatár szélén, és meggyengült sugaraival pásztázta a repülőteret és környékét.

Soha ilyen jó hangulatban még ne indult szolgálatba a tűzoltókocsival az irányítótorony mellé, amelynek közeléből gurultak a gépmadarak a startvonalra.

Nemsokára megérkezett Jámbor őrnagy, kinek gépét a műszakiak készítették a repülésre.

Somfai tisztelegve, vigyáz állásba állva kapta magát a pilóta előtt:

—*Őrnagy elvtárs, Somfai honvéd jelentkezem!*

—*Pihenj!*—mondta a feszesen álló honvédnak és intett a személyzetnek, hogy egy ejtőernyőt és egy oxigénmaszkot kapcsoljanak Somfaira.

Miután ez megtörtént, beültek a MÍG 15-ös fülkéjébe, amelynél már az akkumulátoros indító kocsi rákapcsolódott, a sugárhajtású repülőgép hálózatára, hogy bármely pillanatban elindítsa a repülőgép turbináját.

A fejük fölötti plexi tető kattant egyet, majd a pilóta intett az indító kocsinak, hogy jöhet az energia az indításhoz. A gép turbinája fokozatos gyorsulással szívta be a levegőt, majd hátul hatalmas tolóerőt képezve nyomta azt ki magából.

A gép mögött kisebb tájfun keletkezett, amelyben az őszi lehulló falevelek szédületes kavarodással emelkedtek a magasba.

Az akkumulátoros indító kocsit fűgőn távozott a gép közeléből, mert előfordult már olyan, hogy a késlekedően távozó indító kocsit, a forduló gép turbinájából kitóduló levegő felborította.

Jámbor őrnagy irtóztatós robaj kíséretében felpörgette a gép hajtóművét, amely a lefékezett kerekei miatt még nem mozdult, a nagy tolóerő ellenére sem.

Ezért aztán úgy festett az egész jelenet, mint egy dühös japán kakas, amely hol leguggol, hol pedig fel áll, és bármely pillanatban nekiiramodhat, csak a pilótának kell a féket kiengednie.

Ez után a hajtómű próba után a pilóta kiengedte a féket.

Erre aztán a karcsú ezüst madár, mintegy táltos, nekiiramodott a végeláthatatlan beton felszállópályának, és egyre nagyobb sebességgel rohant a két utasával, Sármellék és Zalavár közötti pályán.

Egy ideig még fokozta a sebességét, majd a levegőbe emelkedett, egyre feljebb és feljebb.

Somfai a gyorsulás hatására úgy betapadt a gép ülésébe, mintha láthatatlan erős kezek nyomták volna oda.

Ekkora sebességet még soha nem tapasztalt, mert nem ült még sohasem sugárhajtású vadászrepülőgépben.

Alig múlt el két perc, a gép már a foltokban úszó bárányfelhők fölé emelkedett, nyolc-kilencezer méter magasságba.

Lent a földön, összezsugorodtak a falvak, városok, melyeknek házai alig látható apró pontokká váltak.

A Balaton víztükre keskeny csíkként csillogott alattuk, melynek felületén a nagyobb hajók apró pontként úszkáltak.

Az égbolt sokkal kékebbnek látszott innen, mint lent a földről látható.

Párpercnyi gyönyörködés után Somfaira szokatlanul kemény megpróbáltatások vártak. A gép, egyik pillanatról a másikra, zuhanórepülésbe kezdett, minek hatására a gyomrát a szájában érezte és a bekötött testét csak a biztonsági öv, tartotta az ülésben, amely iszonyú nyomást gyakorolt vállaira. Ezerméternyi zuhanás után a gép orra ismét vízszintesre állt, majd hirtelen egy balra csavar következett, miután a gép a hátán repült tovább.

A kék égbolt egy pillanat alatt tűnt el és helyére házak, mezőgazdasági épületek költöztek fejük fölé.

A Balaton is, valami nagy varázsló trükkjének hatására, fejük fölé került, és ott csillogott tovább ezüstös víztükrével.

Aztán—egy újabb varázslatra—ismét az égbolt kéksége került fejük fölé, a levegő végtelen óceánjával.

Ezek a hirtelen fordulatok, húszpercnyi időn keresztül folytatódtak. Somfainak ugyancsak kavargott a gyomra. Most értette meg igazán, Jámbor őrnagy miért ajánlotta neki a reggeli kihagyását.

De még azt is helyesen cselekedte, hogy vacsoráját is Kajmának adta, mert ezekben a csavaros repülési helyzetekben, kínos helyzetbe kerülhetett volna, az elfogyasztott ételek miatt.

A gép leszálláshoz készülődött. Amíg Somfai szenvedett, a pilóta teljesítette a gyakorlati feladatát—elkészítette néhány földi célpont fotóját—amiből a parancsnokai, meg fogják állapítani, miképpen végezte el az „*ellenséges*” célpontok megsemmisítését, mennyi imperialista semmisült meg ezúttal.

Ugyanis gyakorlatozás közben a dolgozónép házaira—objektumaira—nem szabad fedélzeti gépágyúval tüzet nyitni, csak célfotóval szabad azt lefényképezni.

A fokozatosan lejjebb ereszkedő gép átrepült az irányítótorny fölött, ahonnan már rádióval irányították leszállását.

Egy hatalmas kört leírva, ráállt a számára kijelölt leszállópályára, majd fokozatosan lejjebb ereszkedve, kinyitott futóműveivel elérte a leszállópálya betoncsíkját.

Gumikerekei nyikorogtak, füstöltek a betonon, mire aztán azok felpörögtek annyira, hogy az megfelelt a leszálló gép sebességének, majd néhány apró ugrálás után, megállt a hosszú betonpálya végén.

Ezután megfordult és a hajtóművének tolóerejével visszagurult az irányítótorony mellé.

Somfai eltorzult arccal szállt ki a gép üléséből. Arcának színe, fehér és sárgás színek keveréke volt. Arca megszokott pirosságának, most nyomát sem lehetett látni.

Néhány bizonytalan lépés után az őrnagyhoz lépett, hogy megköszönje ezt a sok kellemetlenséggel is járó csodálatos repülést, amelynek átértékelése még a későbbiekre várt.

Most, társaihoz ment, akik máris kérdéseik özönét zúdították rá, de neki ezekre alig volt válaszolni kedve.

Kajmán honvéd tette fel az első kérdést, mintha neki lenne legnagyobb kedve ahhoz, hogy Somfai repülését megismételje.

Ő azonban még a reggelijéről sem mondott volna le, nem még a vacsorájáról.

—*No, milyen volt repülni?*

—*Hát a repülés az érdekes volt, de a gyomrom az erősen korog!* —jelentette ki Somfai és ezzel a korgással bajtársai, hallhatták, hogy a gyomra követeli a magáét.

Szerencsére az ebéd ideje már közelített és a nem messze levő konyha irányából a babfőzelék illatát hozta magával a lengedező őszi szél.

Erre a kellemes szél fuvallatra, Kajmán honvéd levegőbe emelte az ilyenfajta illatokra igen érzékeny orrát, és ezt gondolta magában:

—*Ezeket az illatokat semmilyen repülésért nem adnám oda!*

Az éhes embereknek másképpen méri az óra a percekét, de azért mégiscsak eljött az ebéd ideje.

Persze a zupások, most is fukar módon bántak az ebéd adagjaival. Különösen a főzelékhez adagolt fasírozott adagok voltak megszégyenítően kicsinek. A honvédeknek ismét rá kellett döbbenniük, hogy még a legkisebb fasírozottat is, újra és újra tovább lehet kicsinyíteni. Ezek után nem lehet csodálkozni azon, hogy a korgó gyomor, alig csillapodott valamennyit.

Kajmán és Somfai alig hallható szitkokat küldtek a fasírozottas kondért húzó zupások után, akiknek eszük ágában sem volt az, hogy a megmaradt ételt repetaként az éhes katonáknak odaadják.

Szinte tüntetően húzták visszafelé az ínycsiklandó falatokat az éhes bakák asztalsorai mellett, hogy aztán este a haverjaikkal, és néhány tiszthelyetttel, majd féktelenül zabáljanak.

Kajmán és Somfai szeme rátapadt a tepsikre, majd összenéztek, és anélkül, hogy egy szót mondanának egymásnak, eltökélték, megismétlik a füves repülőtéren {Balatonkiliti} történt kajabeszerezési akciót.

A többi tűzoltó—Baló, Sugárosi honvédek—szintén sóvárogva nézték a konyha felé gördülő fasírozottakat, és morogni kezdtek:

—*Ezek a piszkos zupások nem adnának belőle még egy darabot!*

Egészen biztos, hogy az este dorbézolni akarnak, és ahhoz kell nekik a jó kaja! —jegyezte meg Baló epésen. Annyi bizonyos, hogy kialakult egy dorbézoló banda, amely a honvédek rovására az esti óráktól bulizni szokott, sokszor a hajnali órákig.

Természetesen, ezek között ott kellett lennie: Hörcsögi tizedesnek, Holló őrmesternek, Bartalos őrmesternek és a derék Bartás törzsőrmesternek, akik

még a dorbézolásokkal is a dolgozónépet kívánták szolgálni, és az imperialisták erejét gyengíteni.

*

A késő őszi idő miatt korán kezdett el szürkülni. Korábban jött az este. A leszálló köd segítségével még inkább sötétbe burkolódzott a konyha épülete, ahol már a vacsora ideje elmúlt egyórányi idővel előbb.

A konyha épülete körül csak néhány villanylámpa pislákkolt, amelynek fényét úgy nyelte el az őszi estének ködje, mint Kajmán honvéd elnyelte az ebédhez kiosztott mikroszkopikus méretű fasírtot.

Ebben a sötétségben osontak Kajmán és Somfai honvédek és derék tűzoltók, a konyha épülete felé, hátukra lapuló üres hátizsákokkal. E hátizsákokat utoljára, a füves repülőtéri gyakorlat alkalmával volt módjukban megszellőztetni.

A konyha épületét, a fás-bokros része felől közelítették meg, mert ez a része volt a legveszélytelenebb, és ide nyíltak a tároló helység ablakai is.

A nyitott ablakon kiáramló illatok hatására Kajmán alig tudott uralkodni magán, és a nyitott ablakon

keresztül máris be akart ugrani a sötét helyiségbe. Igaz, jól ismerte a konyha belsejét—hiszen sokszor mosogatott ott—mégis könnyelműség lett volna, csak úgy vaktában berontani, ezért Somfai óvatosságra intette:

—*Csak lassan a testtel bajtárs, mert valamelyik kondérba ugrasz, akkor aztán olyan zajt csapsz, hogy a konyha másik oldalán mosogató zupások lefülelnek! Márpedig nekem elegendő van a kóterből!* —suttogta Somfai Kajmán hatalmas méretű, lángos nagyságú füleibe, figyelmeztetve őt a fogdában eltöltött sivár napokra, aminek szomorú emlékei elevenen éltek bennük.

Erre, Kajmán óvatosabb lett, és az ablakon behajolva kitérte füleit teljes nagyságában, de semmi veszélyt nem észlelt.

Csak a távolabbi helyiségből hallatszott a kondérok mosogatásával járó zaj.

Belépett az ablakon, és rögtön követte őt Somfai. Óvatosan tapogattak a sötét helyiségben, amikor az orrát is segítségül hívó Kajmán felszisszent:

—*Itt van! Itt van! Itt vannak a tepsik!*

A hátizsákjának szíjából kibújva, az egyik óriásméretű tepsiből, pakolni kezdte a fasírozottakat. Somfai szintén nem késlekedett, és ő is pakolta a kellemes illatú élelmiszereket. Ezután a kenyeres kosarat találták meg, amiből szintén raktak a hátizsákjaikba néhány téglalakú kenyeret. Mikor ezzel megvoltak, a hátizsákot vállukra kapták és az ablak felé igyekeztek.

Viszonylag minden simán ment volna, ha az ablak irányába forduló Kajmán hátizsákja nem akad meg az egyik tepsi sarkába.

A tepsi, irtózatos robajjal csattant a konyha kövezetén, és a leesés után szörnyű csörömpölést okozó utórezgésbe kezdett, ami még akkor is hallatszott, amikor a derék tűzoltók az épülettől már húszméternyi távolságban rohantak eszüket veszítve. .

Az ijedtségtől erejük megsokszorozódott, amikor rohantak egyre távolabb a konyha épületétől, a tűzoltó laktanya felé.

A rohanás közben visszapillantva látták, hogy fény gyullad abban a helyiségben, ahonnan megrakottan menekültek.

Amint elérték a tűzoltó laktanyát, Somfai a tetőre feljáró vaslétra felé rántgatta az értetlenül néző Kajmánt. Miután felértek a lapos tetőre, és lepakolták hátizsákjaikat a kémény mögé, ekkor csak ennyit mondott az értetlenül bámuló Kajmánának:

—*Itt talán nem keresik!* —és máris igyekeztek le a tetőről a körletbe Balóhoz, Sugárosihoz, majd izgatottan mondták:

—*Ha kérdezik, mondjátok, már régóta itt vagyunk!*

A többiek—társaik—izgatottságukból megértették, valami olyan történhetett, aminek köter lehet a vége.

De ilyen, és ehhez hasonló dolgokon nem volt idejük gondolkodni, mert egy veszettül csaholó csürhe rohant be a tűzoltó laktanyába, amelynek élén Bartalos törzsőrmester és Hörcsögi tizedes vicsorgatták harapásokra készülő agyaraikat.

Holló őrmester és Bartás törzsőrmester követte őket, a testes zupásokkal nyomukban.

Ami azt illeti, dühösségüket meglehet érteni, a tepsik kiürültek, kaja nélkül pedig nem lehet dorbézolni.

—*Jött e be valaki az utóbbi percekben?* —kérdezte Bartalos őrmester ingerülten, azonnali választ várva.

—*Ide nem jött senki!* —válaszolta Somfai erőltetett nyugalommal, de hangján enyhe rezgés volt érezhető. A többiek hasonlóképpen intettek nemet a csóváltató fejükkel.

Bartalos őrmester azonban nem érezte elég meggyőzőnek a derék tűzoltók válaszát, ezért különítményével sorra feltúrta az ágyakat, és mindent a körletben, de nem talált semmit, majd a fejéhez kapott:

—*Hát persze! A tűzoltókocsik!* —ordította úgy, mintha a korszakalkotó, emberiséget megváltó felfedezése jutott volna most egyszerre az eszébe.

Erre a felkiáltásra, Bartás törzsőrmester, hős tűzoltóparancsnok ina még jobban rezegni kezdett úgy, mint alattvalóinak minden porcikája. Ezért máris úgy nézett vállapjára, mintha utoljára látná rendfokozatának apró csillagait így együttesen.

Eközben a dühös különítmény behatolt a garázsba és a tűzoltókocsikat igyekezett ízekre szedni, de semmit sem találtak.

Ezután, Hörcsögi tizedes csapott a homlokára:

—*Gyerünk a műszakiakhoz!* —ordította a vadászszenvedélyétől ittasan és máris rohant, a dühös különítmény követte őt a műszaki század körlete felé.

Ezzel a derék tűzoltók feje fölül elmúlt a vihar, ami ha nem így végződik, akkor mindenképpen fogdával sújtotta volna őket.

Miután a műszaki század ellenőrzése is megtörtént, elcsendesedett a laktanya.

A tolvajokat kereső csürrhének be kellett látnia, hogy ezúttal az orgia, kaja hiány miatt, elmarad. A tűzoltók pedig lehozták a tetőn elrejtett élelmet, és miután a gyomorremegésük elmúlt, nekiláttak a lakmározásnak.

Az apróra gyúrt fasírtokat még rágni sem kellett, ezért még Baló honvéd is jobban haladt az evéssel, mint nyáron a kukoricakapálással.

Kajmán honvéd pedig, túltett minden eddigi zabálásán, úgy a gyorsaságban, mint a mennyiségben.

Végül el kellett tőle venni az élelmet, mert félő volt, hogy Holló őrmester—orvos tudort—kell segítségül hívni a rossz emésztése miatt. Akkor pedig—Hörcsögi tizedes szavaival élve—a tűzoltóknak „*annyi!*”, azaz kóter legalább egy hétre, csökkentett kaja mennyiséggel bezárva.

Másnap, Bartás törzsőrmester, mézes-mázos, lágy hanggal közelített Somfaihoz:

—No Somfaikám, mondja meg nekem őszintén, maguk dézsmálták meg a konyhát az éjjel?

Nekem meg mondhatja nyugodtan, mert úgysem csinállok belőle semmilyen ügyet, hiszen rám sem vetne jó fényt, ha ilyen cselekmény magukra bizonyítódna.

—*Ugyan Törzs elvtárs...,hogy is tételezhet fel illet rólunk, akik elköteleztük magunkat a dolgozónép védelme mellett? Hogy juthatna nekünk ilyesmi az eszünkbe?*

Egész este Kádár elvtárs beszédét hallgattuk a rádióban, ahogy ez egy jó hazafihoz illik. Kádár elvtárs olyan lebilincselően beszélt a fogaitat vicsorgató imperialistákról, hogy el sem tudtunk volna mozdulni a néprádió mellől, még ha akartunk volna is. — sopánkodott Somfai.

A törzsőrmesternek rá kellett jönnie, hogy ebből a harcosból semmit sem tud kiszedni, ezért tovább somfordált és távozása közben vissza-visszanézett úgy, mint akit védekező katonája nem kellőképpen győzött meg.

Végül is igaz, hogy a dorbézolás elmaradt a kaja hiány miatt. Azonban ennek volt jó oldala is, mert a törzs elvtárs ittassága miatt nem fáradt el, hanem pihenten érkezett haza.

Hosszú idő után, felesége kívánságát teljesíteni tudta, amire az utóbbi időben már igen ritkán volt példa, mivel ittas állapotában a fal felé fordulva, mindig elaludt.

Ilyenkor Bartásné dühösen hallgatta horkolgtató párját és megfordult a fejében, hogy férje pisztolyával véget vet ennek a reménytelen váagnak, de talán a konyhakéssel is ledőlhethné korhely, disznó férjét.

Azonban bátorsága nem volt meg hozzá, és így csak vágyakozott arra, hogy majd jön egy honvéd, aki kárpótolja az ilyesféle koplalásaiért.

*

Bartás törzsőrmester kidomborított mellkassal nyitott be reggel a tűzoltó laktanyába, és úgy tűnt, mintha az eddigi százötven centiméteres magassága, öt centivel gyarapodott volna az elmúlt éjszaka folyamán.

Nem lehetett kétséges, hogy féktelen jókedvének, az elmúlt éjszakán történt sikeres szerelmeskedés az oka. Természetesen a nála oly ritka esemény miatt, ezt meg is érdemelte, ezért jókedvvel szólította meg derék tűzoltóit:

—*Nos fiúk, minden rendben van?*

—*Törzsőrmester elvtársnak jelentem, minden rendben van!* —jelentette a hozzá legközelebb álló Sugárosi, miután összezsáptta a bokáját úgy, hogy a patkó majdnem lerepült csizmájáról. Még szerencse, hogy az előtte való napokban lett megpatkolva.

—*No jól van, jól van! Ne csapdossa olyan hangosan össze csizmáit!*—mérsékelte a szalutálás nagyságát a jókedvű törzsőrmester.

—*A szabályzat így írja elő Törzs elvtárs!* —kelt Sugárosi védelmére a fülelő Somfai honvéd.

—*Ne esztelenkedjen már azzal a szabállyal, mert úgy marad!* —csipkelődött a törzsőrmester jókedvében, ami nála olyan ritka eseménynek számított,

mint Kajmán honvédnál a jóllakottság érzése. Jókedvében egy jó hírrel állt elő:

—*Pár napon belül két fővel gyarapodik a tűzoltó laktanya. Ugyanis az alapkiképzés hamarosan befejeződik.*

—*Hurrá! Hurrá!* —kiáltottak fel a tűzoltók örömeükben.

Ennek az örömnek részben az volt az oka, hogy végre-valahára nem kell már takarítaniuk, mert itt lesznek arra a *kopaszok*.

Részben pedig annak örültek, hogy talán szabadságra, eltávozásra majd jobban elengedik őket, mert ezen túl, már ők lesznek az öregkatonák.

Régóta vártak már erre a hírre. Bár igaz, ezt már sejteni lehetett, amire Hörcsögi tizedes egyre halkuló rekedt hangjából is rájöhettek.

Ez a rekedt hang a kiképzés végét legbiztosabban jelezte.

Hörcsögi pedig remélhette, újabb krumplivirággal jutalmazza erős rekedtségét felettesei, és így már három csillagot, fényesíthet reggelente fogpasztával.

Így lesz ő belőle hamarosan szakaszvezető.

Egyik nap arra ébredtek a derék tűzoltók, hogy csípős szél keres magának utat, a háló rosszul záródó ablakain keresztül és kellemetlen hideget fúj a testüket takaró pokrócok alá.

Kint, a levegőben a fákról régen lehullott falevelek kavarnak és imitt-amott fehér hópelyhecskék, pillangóként röpködnek a laktanya épületei között.

Lassacskán a hópelyhek egyre szaporodtak, hogy fehér lepellel takarják be, a száraz falevelektől tarkított utakat, járdákat, ligeteket a laktanya területén.

—*Itt van a tél! A második és egyben utolsó telünk a seregben!.* —emelte meg hangsúlyát az *utolsó* szónak Baló honvéd, az öregkatona.

—*Az utolsó!* —kiáltott fel Kajmán örömmel és sokat sejtetően, mint aki máris a civil életre gondol, ahol sokat lehet majd zabálni. Akkor, amikor csak akar, és annyit amennyihez éppen kedve szottyan.

Akkor kelhet fel, amikor hasára sűt a Nap, senki nem kiabál ébresztőt, reggeli tornát hajnalok-hajnalán. Nem zupások mérik a kaja adagját. Nem kell szabadságot kérni, csak építgetni a szocializmust, ami elvisz majd a teljes Kánaánba, ahol minden földi jó bőségesen megadatik. De addig még sok-sok napnak kell eltelnie az ilyen Hörcsögi felettesekkel.

Bizony, Hörcsögi bármilyen hülyeséget mond, azt helyeselni kell, és mindenre ezt mondani:

—*Értettem! Értettem! Értettem!*

No ez, azaz állapot, amivel már minden tűzoltónak tele van a hócipője, meg más is. De nemcsak nekik, hanem a sorállomány összes katonájának.

Éppen ezért egyre nagyobb utálattal néztek a tiszthelyettesekre, akik játszották a fejüket, és molesztálták az öregkatonákat, ha volt rá okuk, ha nem.

Kajmán, Somfai, Sugárosi és Baló honvédek kimért léptekkel és korgó gyomrokkal igyekeztek a konyha felé, amikor Hörcsögi szakaszvezető—százötven centiméteres—változatlanul tartós alacsonyságával, előbukkant a konyha sarka mögül és feszülten figyelte a vele szemben érkező tűzoltókat.

Mindig is ellenszenvvel viseltetett a tűzoltók irányában, akiknek, véleménye szerint, jól megy soruk, akkor is, ha a reptéri startvonal mellett ügyelnek, és akkor is, ha laktanyában tartanak tűzvédelmi ügyeletet. Ezért, ahol csak lehetett, ott molesztálta őket.

Amikor mellé értek a derék tűzoltók, elkiáltotta magát:

—*Tűzoltók! Állj!*

Miután Kajmán robosztus alakja felkeltette figyelmét, rámutatott és ráordított:

—*Katona! Hozzám!*

Kajmán honvéd, pillanatnyi habozás után, odalépett az aprótermetű szakaszvezetőhöz, és a tőle elvárható legszabályosabb tisztelgéssel jelentkezett:

—*Szakaszvezető elvtárs, Kajmán honvéd jelentkezem!*

—*Miféle ruházat ez? Hogy néz ki a csizmája? Amióta a suszter elkészítette, még nem volt kipucolva!*

—*Jobb lesz, ha vigyáz magára, mert ha engemet begurít, magának annyi!* —ordította és máris úgy nézett ki, mint akinél már jobban nem is lehet begurulni, mert Kajmán gimnasztorkájának {kabát} gombjait tépdeste lefelé egyenként, miközben egyfolytában üvöltözött:

—*Hogyan állnak ezek a gombok?*

Egy sarki kurva lityáján különbül állnak, mint a maga gimnasztorkáján!

Kajmán, kékült, zöldült tehetetlen dühében és közel állt ahhoz, hogy a tisztelgésre emelt remegő lapát kezével, lekenjen egy pofont, az emberi mivoltából kivetkőzött szakaszvezetőnek. A hadbírótság réme azonban pallosként lebegett feje fölött, ezért nem mozdult és hallgatott.

Hörcsögi, miután az utolsó gombjától is megszabadította a derék tűzoltót, rámutatott a földön heverő gombokra és ordította:

—*Vacsora után jelentkezik nálam, hogy a gombok fel vannak varrva! Értette?*

—*Értettem szakaszvezető elvtárs!* —válaszolta elfojtott haragja miatti remegő hangon, mire Hörcsögi a szokásos atyai intelmeit ordította Kajmán honvéd lokátor nagyságú füleibe:

—*Jobb lesz, ha vigyáz magára, mert, ha engemet begurít, magának annyi!*

Ezután Hörcsögi elviharzott a szesztől pirosodó orrával.

Kajmán pedig teljes lehangoltsága kíséretében összeszedegette a földön heverő gombjait, majd vicsorgó fogai közül, kígyó módjára sziszegte Hörcsögi után:

—*No megállj Te mocskos Hörcsögi, ezt még megkeserülöd, annyi szent!*

Leszerelésem után visszajövök erre a környékre, és Isten engem úgy segítjen, belekönyökölök abba az idegbajos

gyomrodba! —miután ezt mondta társai felé fordulva, mondta:

—Látjátok!? Ilyen idióták a mi parancsnokaink! Ezek dumálnak nekünk hazaszeretetről, dolgozónép védelméről, a közalgő kommunizmusról, mint a legtdkőleatesebb Kánaánról, ahol már minden földi jó megillet mindenkit.

Elbírjátok Ti azt képzelnl, hogy ezek az alakok, minket is oda engednének a hűsos fazék mellé?

Bizony bajtársaim, az ilyen férgek még a fazéknak a közelébe sem engednének!

Higgyétek el, semmit sem kívánok jobban, mint azt, hogy jönnének már azok a mocskos imperialisták és az ilyen alakoknak, széjjellőnék a feneküket.—sziszegte dűhősen, magából kikelve, miközben a kezében tartott gombokat olyan erővel szorongatta, mintha az idióta parancsnokainak fejait préselné egyetlen csomóba.

—Neked elment az eszed Pajtás, amikor az imperialisták jövetelét óhajtod!

Nekik akkor sem lenne semmi bajuk, mert minket küldenének a harcolók első soraiba, hogy az imperialisták rőpkődő golyóit testünkkel felfogjuk előlők.

Elbírod Te azt képzelnl, hogy Karvaly hadnagy politikai tiszt, olyan bátran szidná az imperialistákat akkor is, mint most a politikai foglalkozáson?

Vagy, Forgács százados elhárító, nem bújna be akár az ürgelyukba is az imperialisták elől?

De elbújna Bartalos, Bartás, Leopárd és az összes nagy dumájú parancsnokod! Éppen ezét ne kívánd azt, hogy az imperialisták ide jőjjenek, mert Mi —a kis emberek—látnánk annak kárát! —bölcselkedésével próbálta Somfai az óhajától eltéríteni a dűhős Kajmánt, aki a kezében tartott gombokat változatlan erővel szorongatta.

Erre Kajmán kisé lehiggadt. A vacsora kezdetén azonban úgy tűnt, mintha neki is idegbajos lenne a gyomra, mert csak turkálta az ételt.

A szokásos falánksága azonban gyorsan felülkerekedett, és ezután még bőségesen repetázott is.

A vacsora után megnyugodott, és hozzáfogott a letépett gombok felvarrásához.

Miután felvarrta, megkereste Hörcsögi szakaszvezetőt, aki a kantinban már javában sörözgetett és bemutatta neki a felvarrt gombjait:

—*No, látja! Így kellett volna felvarrnia korábban is!*—kiáltott rá Kajmán honvédra úgy, hogy a frissen felvarrt gombokat egyetlen pillantásra sem méltatta.

—*Lelépní!* —mondta epésen és a távozó katona után, kiáltotta:

—*Jobb lesz, ha vigyáz magára, mert ha engemet begurít, magának annyi!*

Miután Kajmán honvédot leléptette, erős csuklásba, kezdett a sok ital miatt, de az is lehet, Kajmán emlegette őt az összes felmenő és lemenő rokonaival együtt, pokol fenekére kívánva mindenkit, aki ilyen Hörcsögi férgeket hozott erre a bűdös világra.

Holló őrmester nem nézhette tétlenül, amint ivócimborája másodpercenkénti szaporasággal csuklik, ezért egy nyaktájékra célzott hirtelen ütéssel próbált véget vetni a kínzó csuklásának.

Az imbolygó alakjából sarjadzó energiája azonban célt tévesztett, és egy nagy pofon formájában csattant a törpe szakaszvezető orcáján. Annak csuklása, egy csapásra megszűnt.

—*Szabad ezt tenni a dolgozónép szakaszvezetőjével?* —síránkozott Hörcsögi, és tapogatni kezdte az iménti pofon helyét, ahol eddig csak a

néhanapján sajgó foga, máris lüktetni kezdett, és szemei szikrákat szórtak.

—*Bocsáss meg nekem barátom, elcsúszott a kezem!*

Isten lássa lelkem, azaz a párt, hogy nem állt szándékomban jó barátomnak ekkora pofont adni! Ilyen pofont csak az imperialisták érdemelnek! —jelentette ki Holló őrmester barátjának, és hogy mennyire megbánta tettét, újabb üvegsört kért mindkettőjüknek.

Erre aztán a dolgozónép elkötelezett szolgája megbocsátott, és kortyolgatni kezdte az italt, amitől azt remélte, tovább erősödik majd annyira, hogy az imperialisták még jobban rettegnek, a dolgozónép olyan erős fiától, mint ő.

Kajmán honvéd és tűzoltó ez idő alatt visszaérkezett a tűzoltólaktanyába.

Nem volt már annyira dühös, mint a gombtépés idején. Részben azért, mert a hasa tele volt, részben pedig azért, mert a seregben töltött több mint egy év alatt, volt ideje megszokni az ilyen túlkapásokat. Az otthonról hozott mérőszalagok centijeit, ha nem is káprázatos gyorsasággal, de napról-napra fogytak.

A nagyobbik—és nehezebb részén—már túl voltak. Biztató volt az is, hogy két szende honvéddal, két félénk nyuszival—kopaszokkal—szaporodott a tűzoltók létszáma.

Nem kellett már takarítaniuk az öregkatonáknak, és a fentről kapott letolásokat tovább lehetett passzolni a kopaszoknak.

Ez bizony, nagyon jó dolog! Nagyon jó tudni azt, hogy létezik más is, hogy nem ő a legalsó, hanem vannak, léteznek olyanok, akik még lentebb vannak.

Így aztán Kajmán, ha nem is volt annyira dühös, megérkezésekor belerügött a szemetes kosárba úgy, hogy annak tartalma szétrepült a körletben:

—*Mi ez a kupleráj?*

Szemét hever mindenhol!

Tíz perc múlva káprázatos rendet akarok látni!

„Jobb lesz, ha vigyáznak magukra, mert ha engemet begurítanak, maguknak annyi!”

—idézte Hörcsögi sokszor hallott fenyegetéseit. Eerre aztán a kopaszok lendületes takarításba kezdtek.

Somfai, aki eddig némán figyelte, hogy Kajmán milyen látványosan tanult feletteseitől, intett neki, menjen utána, mert mondanivalója van számára. Nem bírta elviselni, hogy felettesei viselkedését próbálja tovább adni a feldühödött Kajmán.

Amikor kiértek a körletből, szembe fordult vele, és úgy mondta szemei közé a kopaszokkal, az imént tanúsított viselkedéséről a véleményét:

—Kajmán barátom! Ez nem volt egy szép dolog Tőled!

Nem érdemelték meg a letolást. Ők nem tehetnek arról, hogy Hörcsögit az anyja ilyen féregnek nevelte. Arról sem tehetnek, hogy a Teremtő ilyen genetikailag torzult alakot hagyott világra jönni, mint ez a Hörcsögi.

—De olyan jól esett továbbadni a letolást! Szinte megkönnyebbülten miután felrúgtam a szemetes kosarat.
—mondta Kajmán bocsánatkérő hangon, amiből érezni lehetett, a jövőben csak akkor tol ki a kopaszokkal, ha arra rászolgáltatnak.

Somfait megnyugtatta ez a hangnem, miután bementek a körletbe, ahol a kopaszok már befejezték a takarítást, és ijedten néztek a belépő öregkatonákra, de azok most nem rúgták fel a szemetes kosarat.

A téli ködök szinte egymást kergették a Balaton nádasai fölött. Alig oszlott fel az egyik, jött a másik. Ez a lassan gyengülő hidegnek a végét jelezte.

És persze az idő múlását, mert az öregkatonáknak ez volt az utolsó telük a seregben.

A tiszthelyettesek, békésebb hangnemben szólították meg az öregkatonákat.

Talán már a leszerelés járt eszükben, és igyekeztek kellemesebb emlékeket hagyni magukról az utolsó évüket töltő öregkatonákban.

Így volt ezzel Bartás törzsőrmester is, aki igyekezett kedvükben járni az öregkatonáknak, ezét örömtől sugárzó arccal nyitott be a tűzoltólaktanyába:

—Az ezredparancsnok két embernek jutalmul kimenőt adott vasárnapra! Ezzel elismerte azt, hogy a tűzoltók nagyban hozzájárultak a repülések sikeres végrehajtásához. —mondta örömmel és máris a vállapját, vizsgálgatta, nem e férne el rajta még egy csillag.

Ez a vizsgálat azonban teljesen fölöslegesen történt, mert felettesei már semmit sem szándékoztak vállapjára rakni. Az előléptetését hosszabb időre jegelték.

Sőt, inkább a lefokozása következett volna be, ha az ivócimborája, Holló őrmester, az ezred párttitkára, védőszárnyaival nem védi a derék törzsőrmestert.

Természetesen a kimenő jól jött még akkor is, ha ezért a tűzoltók nem végeztek különösebben jó munkát. Persze, elég baj az már, ha a tűzoltóknak jó munkát kell végezni.

A két kilépő engedélyt elég nehéz négy öregkatona között elosztani, ezért Bartás törzsőrmester úgy döntött, hogy most Baló és Somfai mehet kimenőre. Aztán, a következő alkalommal, Sugárosi és Kajmán következik.

A maradni kényszerülőknek félre állt a szájuk.

Jobban szerették volna, ha most kerül rájuk a sor, mert a jövőben nem lehet bízni, különösen a tűzoltóknál nem.

Bármikor történhet valami balhé, ha pedig történhet, akkor meg is történik. Márpedig a legkisebb fegyelemsértés elég ahhoz, hogy több hónapra letiltsák a derék tűzoltók kimenőit.

Kajmán, hogy idegességét levezesse, Demjén kopasz honvéd, új tűzoltóval, kezdettel csipkelődni:

—*Hallom, nő vagy! Hogyan lehettél ekkora ökör, hogy a sereg előtt megnőszültél?* —kérdezte a kopasz honvédot, aki már elkezdte a tegezést, azonban a tiszteletadás miatt azt a pár lépést igyekezett betartani.

—*Mi bajod van Neked azzal, ha én nő vagyok?*

—*Nekem semmi, de Neked még lehet!*

Édes pajtás, nem tudom, hogy bírja ki az ifiasszony, ha csak, akkor fekszik férfi mellé, amikor innen meglátogatod.

Mert az, tuti biztos, itt örülhetsz annak, ha egy évben egyszer haza engednek szabadságra!

Márpedig ez egy egészséges nőszemélynek kevés! Ha pedig kevés, akkor könnyen lépre lehet csalni. Mert tudd meg pajtás, vannak ám legények, akik szeretnek ilyen árvácska asszonyok körül legyeskedni.

Addig-addig udvarolgatnak, míg meginognak a magukra hagyott fiatalasszonyok és elfelejtik, hogy valakinek, valaha hűséget esküdtek.

Demjén honvéd láthatóan megremegett, mint akit egy kis áramütés ért, és az utcabeli vagány legények jutottak eszébe, akik Pestre járnak dolgozni, a hét végén pedig hazajárnak, hogy a nőket otthon is hajkurásszák.

Kajmán nem engedett neki sok időt a töprengésre, mert máris folytatta:

—*Tudod pajtás az én falumban is volt egy olyan eset, amikor összeházasodtak még a bevonulás előtt, mert nagyon szerették egymást. A fiatalasszony híres volt*

hűségéről, azonban férjét olyan ritkán engedték haza szabadságra, hogy ő is elfeledkezett a hűségről.

Egyszer aztán az ifiasszony hizni kezdett.

Anyukája kérdésére azt válaszolta, hogy mindez a jó étvágya miatt van. De őt nem tudta félrevezetni, mert az anyukája ilyen dolgokban igen jártas volt, mert sok legényt és sok lányt összeboronált már életében.

Szerencsére az anyát nem ejtették a fejére, ezért elment a veje alakulatához és ott, lefizette a parancsnokát, hogy engedje haza a vejét szabadságra, mert különben nagy probléma lesz a családban.

Miután az ifjú férjet hazaengedték szabadságra, az asszonyka még jobban gömbölyödni kezdett, mivel ezek után már nem szorította el magát különböző szorító kötésekkel annyira, mint azt eddig tette.

Mikor megszületett a gyerek, azt pletykálták az öregasszonyok, hogy nagyon korán jött meg a gyerek—ki tudja ki az apja?

De hát másnak is született már korábban a gyereke. Az ifjú férj pedig szentül hitte, ő a gyerek apja. Akkor meg különösen megörült, amikor a keresztelőre is hazaengedték.

Ebből is lehet egy tanulságot levonni:

„—Nem az a fontos mi az igazság, hanem az, hogy mit hiszünk el!”—fejezte be Kajmán a példabeszédét éppen idejében, mert Demjén honvéd már kékült-zöldült a kínjában.

Baló sajnálta meg Demjént és sietett segítségére:

—Oda se figyelj, mit mond ez a zabáló gép! Ezt a mesét, csak a háromszoros vacsoraadag miatt álmodta kínjában.

Demjén honvéd hálásan tekintett Balóra, aki szavaival úgy megnyugtatta, hogy ő is mesének tartotta Kajmán példabeszédét, mert szerinte ilyen asszonyok nincsenek, az ő felesége pedig semmiképpen sem olyan asszony.

Jobban is tette, hogy Balónak hitt inkább, mert ez nyugtatta meg őt legjobban.

Hogy valójában milyen dolgok történhetnek meg, azt senki sem tudná előre megmondani.

Balónak erre a közbelépésére, Kajmán békén hagyta Demjén honvédot, akibe már-már beleköltözött a féltékenység gonosz ördöge és közel állt ahhoz, hogy egy eltávozásért könyörögjön Bartás törzsőrmesternél. No persze, ez a szándéka úgy sem járt volna sikerrel.

Az viszont igaz, hogy túlságosan reménytelen dolog egy kopasznak—pár hónappal mögötte—ilyen kéréssel kihallgatásra jelentkeznie, azért, hogy szabadságért esedezzen.

*

Kellemesen melegével pásztázta Sármellék környékét a tavaszi napsugár. A laktanya területén itt — ott, kidugták fejüket a kora tavaszi virágok, csalhatatlan jelül annak, hogy a morcos, csúnya télnek immár vége van.

Egy ilyen napsütötte vasárnapon indult el kimenőre Baló és Somfai honvéd és öreg tűzoltó, a zsebükben egy-egy kilépővel, hogy a dolgozónépet közelebből is megtekintsék, miképpen építi a szocializmust. Megnézzék, megérdemlik-e azt, hogy önzetlenül vigyázzák békéjüket, néhány forintos zsoldjuk ellenében.

A szocializmus építésétől azonban jobban érdekelték őket a dolgozónép lányai, asszonyai.

Persze azaz igazság, hogy ők nem támasztottak magas követelményeket, ami a szépséget és a csinosítást illeti. Megfelelt, ha dadogott, megfelelt, ha bandzsított, sőt még akkor is, ha láthatóbb hibát fedeztek fel a kiszemelt leányszón.

Hiába válogattak volna, mert a valamirevaló lányok csak komolyabb szándékú legényekkel álltak szóba.

Somfairól és Balóról mindent fel lehetett tételezni, csak a komolyabb szándékot nem.

Ilyen igénytelenséggel nyitottak be a sármelléki kultúrházba, ahol a zenekar már koradélután, javában játszotta a *talpalávalót*.

Már kialakultak a táncoló párok. Az a pár legény és leány—akik nem táncoltak—valószínű annak volt köszönhető, hogy nem bírták egymást elviselni, vagyis, egyáltalán nem tetszettek egymásnak.

Amikor a két katona benyitott a bálterembe, a táncos nélkül maradt lányok a legszebb mosolyukat küldték feléjük.

Csak egy morcosabb kinézetű lány nem akart mosolyogni, mikor azonban az anyukája könyökét a két lapockája között megérezte, ő is vigyorogni kezdett.

A két tűzoltó tanácstalanul nézett egymásra, amikor a táncosra váró lányokat megszemlélték.

Egyáltalán nem voltak elragadtatva a látványtól, azonban nem kapnak olyan gyakran kimenőt, hogy ennek a kimenőnek az órái, eseménytelenül peregjenek le a semmibe.

Ezért, nem teketóriáztak sokat, hanem először Baló, majd Somfai állt meg egy fejbiccentéssel egy-egy bazsalygó lány előtt, és táncra kérték őket.

Miután Somfai bemutatkozott, a lány is megszólalt:

—*Én meg Ilonka vagyok!* —mondta és máris igyekezett két kezét a legény vállaira tenni, mielőtt az, hátraarcot vezényelne magának.

Sajnos, ebben már volt tapasztalata a korábbi évekből, amióta sikertelen próbálkozásait elszenvedte a honvédekkel szemben.

Sokszor fogadta már meg: —*Katonával nem fogok össze!* „A helybeli legények pedig átnéztek rajta.

Somfai azon igyekezett, kiderítse, mikor nézi őt a lány. Ezt azonban nem sikerült, mert annyira kancsal volt, hogy képtelenség lett volna megállapítania, az adott pillanatban valójában hová néz.

Miután erről a szándékáról végleg lemondott, beszélgetésbe kezdett:

—*Nem is tudtam, hogy ilyen szép lányok vannak Sármelléken! Amikor beléptünk a bálterembe, olyan zavarba jöttünk, ennyi széplány közül melyiket merjük táncra kérni.*

Ilonka ezekre, a szép szavakra szinte úgy virult ki, mint a virágok a laktanya parkjaiban kikeletkor.

Csípője máris remegni kezdett, Somfai erősen szorító kezei között.

Somfai pedig most egészen biztos lehetett abban, hogy a lány pontosan őrá néz. Ezek után könnyen megállapíthatta, hogy mindössze negyvenfoknyi eltérés van Ilonka nézésénél, a látszat és a valóság között.

Ennek megállapítása azért volt fontos, hogy a jövőben felismerje, mikor nézi őt a lány, és mikor néz mást. Úgy gondolta, ez a legkevesebb, amivel az udvarlás során tisztában kell lennie.

—*Mondd! Akit felkérsz táncolni, mindenkinek ilyen szépet mondasz?*

—*Hát csak akkor, ha szép a lány!*

E szavakra a lány még inkább izgalomba jött, és a csendes mosolya kacagásba váltott, mintha kimondottan

neki címezték volna az iménti szavakat, és máris kíváncsiskodni kezdett:

—*Otthon is ilyen szépeket szoktál mondani a lányoknak?*

—*Csak ha széplánnyal beszélek!*

—*Ugye, van már mennyasszonyod?*

—*Nincsen nekem! Még nem találtam meg az igazit!*

E szavak hallatán a lány fejében máris reményekkel teli gondolatok kavargtak, ennek a kezdődő kapcsolatnak a jövőjét illetően, ezért tovább kérdezett:

—*Honnan vonultál be a seregbe?*

—*A Föld másik oldaláról!*

—*Én komolyan kérdeztem.*

—*Olyan messze van az innen, hogy nem érdemes emlegetni sem.*

—*Azért, ha nem hadititok, megmondhatnád.*

—*Nem titok az. Egy, a Bükk alján található kis faluból, Mezőkövesd mellől, ahol a dombokat tavasszal virágba öltöztetik a cseresznyefák!*

—*Na jó, ha nem akarod, ne mondd. Beszéljünk másról.*

Somfai, szívesen beszélt volna már másról, nemcsak azért, mert Forgács százados elhárító szavai jutottak eszébe, a minden irány támadó imperialisták kémeiről, hanem azért is, mert az ilyen, régóta férjhez menéssel vajúdó lányok, könnyen csőbe húzhatják a gyanútlan katonát. Ilyesmiről ő már sok mindent hallott.

Ezek a lányok, ugyancsak ráhajtanak a férjhez menésre.

Ő pedig mindent akart ettől a lánytól, csak házasságot nem.

Nem bánta volna már, ha valaki lekérné táncpartnerét, azonban ezt a lányt nem kapkodták a legények egymás kezéből. Így várni kellett arra, amíg a zenekar pihenő szünetet tart.

A zenekar azonban még egy zeneszámba kezdett, a közelgő szünetig:

*--„Nem adlak másnak,
Nekem rendelt az élet.
Ha kell, harcolok érted,
Ha lenne még, köztünk
Bármikor is ellentét
Sorsunk összehoz.....,stb.*

Erre a zeneszámra, még makacsabbul kapaszkodott táncosába a lány, hiába figyelmeztette őt korábban a közelben álló anyukája, hogy nem kell mindjárt elolvadni a legény karjaiban. Az illendőség azt kívánja, keresse magát, és udvaroltasson előbb magának, nehogy olcsó prédának tekintsék őt a könnyű szerelemre vadászó legények.

Nem szabad, hogy egy lány olyan legyen, mikor a legény arra kéri: *álljon meg, akkor leül, ha meg arra kéri: üljön le, akkor lefekszik.*

No de, könnyű annak tanácsot osztogatni, aki már régóta férjnél van. Nehéz viszont ezt a tanácsot betartani annak, aki évek óta pártában marad, minden igyekezete ellenére.

Ezért az ilyen, és ehhez hasonló tanácsokat úgy engedte el fülei mellett Ilonka, mint Somfai honvéd, Karvaly hadnagy elvtárs—politikai tiszt—imperialista veszélyekre figyelmeztető szavait.

A tangó zene andalító ütemére, szinte belebújt a legénybe, hogy éreztesse vele testének minden melegét és forróságát, amely régóta hevíti testét.

Annyira átadta magát a táncnak, hogy a zenekar leállítását nem vette észre és tovább is a tánc ritmusában, mozogtak lábai.

Miután végül leállt, kipirulva szólt a legényhez:

—Gyere! Sétáljunk egyet kint az utcán! —nézett rá esendően és vonszolta magával a legényt kifelé.

A közelben örökdő anyukája erre a látványra úgy pattant fel székeről, mintha egy kibiztosított gránát robbanása segítené a talpra állásban, miközben dühös sziszegésbe kezdett fogai közül, önmagához beszélve:

—Ez a lány, valóban olyan, mint a krumplis zsák a földön—rögtön elfekszik—eldül. Ezét nekem kell vigyáznom rá, nehogy valaki *olyat* tegyen vele. —háborgott magában még egy pillanatig, majd a sétára indulók után szólt emeltebb hangon:

—*Ilonka! Ilonka! Gyertek vissza, mert megfáztok, kivagytok, melegedve!*

A lány azonban nem akarta meghallani ezeket, az intő szavakat. Tisztában volt azzal, anyukája nem a náthától félti, hanem még attól is nagyobb bajtól, és az azt követő szégyentől—ahogyan ezt már korábban többször is mondta neki.

„—*Mindig csak vigyázni magára, nehogy **baja** legyen!*” —duzzogott a lány magában, és igyekezett az intőszavakat meg nem hallani, de anyukája most már kiabálta:

—*Hát nem hallottad mit mondtam?*

Ezt már nem lehetett meg nem hallani, éppen ezért kedvetlenül indultak vissza a bálterembe, ahol Somfai megköszönte a táncot és tett ígéretet arra, hogy ennek a táncnak még folytatása lesz.

Szavát természetesen betartotta, mert a lánynak kerékpárja is volt, amit a későbbiek folyamán kölcsönkért és kapott egy-egy balatoni, és keszthelyi kiruccanáshoz.

Természetesen, a továbbiakban, Ilonkára sem tudott vigyázni mindig anyukája, és ez is egy nyomós érv volt amellet, hogy katonának egy ilyen kapcsolat csak jó lehet, a hátra lévő szolgálati idő alatt, egészen a leszerelésig.

A lány sejtette, ez legény sem kéri feleségül, azonban így is elfogadta őt, és nem csikart ki tőle ígéreteket, a jövőt illetően.

*

A rekkenő hőség úgy ölelte körül a laktanyát, mintha oda többé nem akarná beengedni a hideget.

A hosszú, beton felszállópálya fölött, olyan délibábos levegő lebegett, hogy a MÍG harci gépek, mint megannyi angyal lebegtek a pálya felett anélkül, hogy kerekeik egyetlen pillanatra a beton pályát elhagynák.

A hőfokmérő higanyszála megközelítette a negyven fokot, ezért az ezredparancsnok úgy döntött, a nappali repülési gyakorlatot éjszakára helyezi át.

Bartás törzsőrmester a reggeli eligazításon tűzoltóival közölte a parancsot:

—Attól, hogy nappali hőmérséklet ilyen magasra szökött, a gyakorlatok nem állhatnak le. A harckészültséget állandóan fokozni kell, hogy **odaát**—mutatott nyugat felé—az imperialisták ne legyenek nyugodtak, hanem reszkessenek a néphadsereg erejétől. Csak így tudjuk őket elriasztani attól, hogy a szocializmust, építő hazánkat, a dolgozó magyar népet, alias hordáikkal megtámadják!

A jövőben éjszakai repülések lesznek, éppen ezért elvárom tűzoltóimtól, hogy még fokozottabban, még nagyobb odafigyeléssel végezzék a repülési ügyelet rájuk vonatkozó feladatait.

Azt remélem, mondanom sem kell, hogy szundikálásról szó sem lehet, az éjszakai repülési ügyelet alatt!

Akit ilyesmin rajtakapok, úgy vágom be a kóterba, mint a sicc!

Természetesen, nem kap kimaradási engedélyt még akkor sem, ha beleöszül!

Hiába jön olyan dumával: most lesz az eljegyzésem, vagy a feleségem már megöli magát bánatában. Nem és nem fogom hazaengedni akkor sem!

A legkisebb panaszt sem szeretném meghallani tűzoltóimra!

Nem fordulhat az elő, hogy Kovács törzsőrmesternek kell felkölteni az álomszuszék, lusta tűzoltóimat!

Bartás törzsőrmester teljesen bepirosodott ennyi intelem és fenyegetés hatására. Nem látott és nem hallott semmit sem dühében.

Apró termete miatt nem láthatott természetes tűzoltói mögé, ahonnan Forgács százados—elhárító—alakja egyetlen pillanat alatt bukkant fel a derék tűzoltók eligazítása közben.

Amint az igen fontos felettesét észlelte, vigyáz állásba merevedett, majd vigyáz menetben, közelítette meg, a magas beosztású tisztet:

—Százados elvtárs, kérek engedélyt je...je...len...teni!

Az elhárító tisztnek láthatóan jól esett a törzsőrmester hebegése, mert ebből leszűrhetette azt, hogy nemcsak az imperialisták reszketnek becses személyétől, hanem a beosztottjai is.

Éppen ezért volt olyan kegyes, hogy azon nyomban engedélyt adott hebegő alattvalójának a jelentéséhez:

—*Jelentsen!*

—Százados elvtársnak jelentem, a tűzoltók eligazítását tartom! Külön kiemelve az éjszakai repülések fontosságát, különös tekintettel az imperialisták soha nem szűnő aknamunkájára!

A” *nem szűnő aknamunkát*” különös hangsúllyal és hévvel mondta, hiszen ezt Forgács századostól tanulta, ha pedig valamit tőle tanult az, fontosabb tartalommal bírt még a szentírásnál is.

Forgács századosnak jól esett visszahallani a politikai foglalkozásokon unalomig hallott szavait, ezért egy enyhe mosolyt buggyantott az egyébként mindig savanyú szája szegletében, és barátságosan szólt a még mindig remegő alattvalójához:

—*Pihenj! Csak így tovább, Törzsőrmester elvtárs! Nagyon jól teszi, ha a beosztottjaiban ébren tartja az imperialisták elleni örökös harcot!*

Alighogy *pihenj*-re ernyesztette a megfeszült izmait, e dicsérő szavak hallatán ismét vigyáz állásba merevedett és elkiáltotta magát:

—*A dolgozónépet szolgálom!*

—*Jól van! Jól van! Ne vigye túlzásba, és főleg ne kiabáljon annyira, mert megsüketülök!* —csillapította a nagyfontosságú elhárító tiszt Bartást, aki valóban olyan hangerővel kiáltotta az iménti szavakat, mintha közelben lévő MÍG repülőgép turbinájának dörejeit kellene túlkiabálnia, de közelben egyetlen repülőgép turbinája sem dübörgött.

Az elhárító tiszt azonban nem haraggal mondta e szavakat, mert a becses személyének szóló jelentésből tapasztalhatta, hogy az ő munkája igen fontos és nélkülözhetetlen a sereg életében, ahol a dolgozónép szolgálata a legfontosabb teendő.

Pedig nem sok minden volt órá bízva. Először is, elhárította a reggelijét, ebédjét, vacsoráját a hajózó

konyhán, és vacsora után néhány üvegsört a tiszti kantinban. Természetesen, mindezt ingyen és bérmentve.

Az is természetes, hogy ehhez kiemelt fizetés dukált, mert mégiscsak a dolgozónépet szolgálta ő. Csak nem ingyen, mint a sorállomány.

Forgács százados, miután megszemlélte a tűzoltók eligazítását, olyan gyorsan szívódott fel a laktanya berkeiben, mint ahogyan érkezett. Újabb egységet keresett meg, és buzdított az imperialisták elleni harcra.

Bartás törzsőrmesternek —az elhárító távozása után— elernyedtek az eddig feszes vigyáz állásba merevedő izmai, és tűzoltóinak *pihenj*-t vezényelt. Éppen idejében, mert Kajmán honvédnak sajogni kezdtek a lábai, és közel állt ahhoz, hogy saját magának ad önkényesen pihenőt.

Somfai látta, hogy Bartás az iménti dicséret hatására már elfelejtette azt, hogy az elhárító érkezéséig ő tulajdonképpen dühös volt, ezért hízelgően szólt hozzá:

—Ahogyan én láttam a Forgács százados arcát, nagyon meg van elégedve a törzs elvtárssal. Könnyen lehet, hogy ennek a dicséretnek előléptetés lesz a vége.

A törzsőrmester alig tudta csukva tartani száját e hízelgő szavak hallatán, végül nevetve szólt Somfaira:

—Ne esztelenkedjen már Somfai, mert úgy marad!

Egy jó katona nem azért végez jó munkát, hogy máris előléptessék.

Azért, mert a dolgozónép önzetlen szolgálata ezt úgy kívánja.

---De a törzs elvtárs sokkal több munkát végez, mint ahogy azt a dolgozónép elvárja.

Ezért ezt jutalmazni kell! Némely tiszthelyettes csak úgy lödörög, lötyög a laktanyában.

E helyett a törzs elvtárs teljes mellbedobással küzd a népert--a dolgozónépert. Ezért, nyilván a törzs elvtársnak a dicséret mellé előléptetés is dukál.

A törmester egy párpillanatig bambán nézett Somfaira, mert arra gondolt, hogy ez a katona talán kimenőt akar. Azonban ezt a felvetését elvetette, mert ő most volt kimaradáson, és egy ideig úgy sem mehet.

Hogy véget vessen ennek a társalgásnak, határozott karlendítés kíséretében szólt Somfaihoz:

—No jó. Azt, hogy előléptetnek-e, vagy sem, a feletteseim döntik el teljes egészében, ezért ezt most befejezzük, és gyakorlati foglalkozásba kezdünk!

Ennek lényege a tömlő kigurításának és összetekerésének gyakorlása.

E szavak után, Bartás vezényelte a kigurítást, majd az összetekerést.

Ez a gyakorlati foglalkozás egész délelőtt tartott.

A tűzoltó laktanya előtti, napsütötte betonon, az ötven fokot is megközelítette a hőmérő higany szála.

Baló, Kajmán, Somfai, Sugárosi, és a két kopasz—Demjén és Hordós honvédoknak, annyira vizes lett az ingük, nadrágjuk, mintha tömlőkben víz is lenne, pedig csak száraz tömlőkkel gyakoroltak.

Kajmán honvédot úgy megviselte a sok tömlőtekergetés, hogy megjegyzéssel élt a jó hangulatban vezényelő törzssőrmester felé:

—Törzssőrmester elvtárs! Már nemcsak a tömlők szédülnek, hanem mi is!

Olyan gyakran vannak ezek a tömlők mozgatva, hogy nincsen az a dolgos pók, amelyiknek lenne annyi ideje, hogy egy tisztességes hálót kifeszítsen a tömlők között.

Hónapok óta nincsen tűz, és a tömlők mégis ripityára kopnak, a sok tekergetésben.

Pedig ezek a tömlők a dolgozónép vagyónát képezik.

Annak ellenére, hogy Bartásznak nem volt rossz kedve, Kajmánnak erre a megjegyzésére epésen válaszolt:

—Az, hogy a tömlők milyen gyakran vannak tekergetve, én határozom meg! Az ilyen nagyszájú katonák, még ennyi gyakorlati foglalkozás után sem képesek elsajátítani a tűzoltás nemes tudományát!

Az ilyen katonáktól nincsen biztonságban a dolgozónép vagyona!

Tartsa meg magának a véleményét!

Ezt még megkeserüli!

Úgy vágom be a kóterba, mint a sicc! —fejezte be a nagyszájú Kajmán honvéd letolását, aki lehajtott fővel, megadóan hallgatott, mert semmi kedve nem volt kóterba vonulni.

Ezzel az incidenssel Kajmánnak ismét elment a kedve.

Még, vacsora után is dühösen ismételte:

—Egy pár hónap csak és leköpöm Bartást és Hörcsögít is, annyi szent!

Erre esküszöm, nem ússzák meg szárazon, csak vegyem fel magamra a civil szerelést. Egyiket, egyik kezemmel, másikat másik kezemmel fogom meg, és úgy verem össze fejüket, mint a zenész a cintányérokat.

Természetesen a belüket is kitaposom, nehogy ilyen nyomorult férgek életben maradjanak, mert ezek aztán megfertőzik az emberiséget, annyi szent!

—Jól van már, jól van! Ne háborogj, mert csak magadat hergeled fel!

Ezt a pár hónapot már ki kell bírnod.

Nesze, itt egy mákos rétes, most kaptam otthonról csomagot. —csillapította Sugárosi és átnyújtotta falánk bajtársának a rétest, aki máris habzsolni kezdte.

Egy nagydarab mákos rétes, mindenkit képes megnyugtatni, így a derék Kajmánt szintén csillapította, de ha egy méterrel hosszabb lett volna, még jobban megnyugtatja.

No, de hát mindennek vége van, a mákos rétesnek pedig különösen vége szokott lenni.

Kajmán, miután megkóstolta hazai ízeket, még jobban vágyott már a civil ruhára.

Pedig a civil ruháig, még sokszor kell repülési ügyeletet tartani, kint a startvonalnál.

Azzal, hogy a repülési gyakorlatok nappalról-éjszakára lettek áthelyezve, nem lett könnyebb.

Igaz, nem volt olyan hőség, mint nappal, de a Balaton környéki nádasoknak ugyancsak népes szúnyog rajai, már napnyugta előtt támadásba lendültek.

A tűzoltókocsi ablakait ugyan fel lehetett volna húzni, de azt a nyári meleg nem tette lehetővé.

A szúnyogriasztásra kapott kenőcs nem ért semmit sem. Sőt, úgy tűnt, mintha azok még jobban támadnák a testek bekenett részeit.

Kajmán, Somfai, és Demjén honvédek tartották most a repülési ügyeletet.

Egy ideig csapkodták a támadó szúnyogokat, de ha százat leütöttek, jött helyette ezer még éhesebb. A nádasok szúnyog rajai kitűnően derítették fel az emberi testeket.

Talán eredményesebben, mint Forgács százados elhárító az imperialista kémeket.

Amikor már belefáradtak a szúnyogok irtásába, rágyújtottak egy-egy bagóra, de a vérszívók ettől sem riadtak meg.

—*Még ez a mocskos Bartás azt mondja, ne aludjunk, ne szunyókáljunk! Ennek a vadállatnak fogalma sincsen, milyen harcot folytatunk mi a szúnyogok ellen, az éjszakai repülések ideje alatt.*

Nem hiszitek el, mekkora kedvem lenne őt, meg Hörcsögít pucérra vetköztetni és, ahhoz a fához kötve látni, hogy reggelre szétmarcangolnák őket, ezek az éhes repülő tetűk. —mutatott Kajmán egy terebélyes hársfa irányába.

—Hagyd már őket a francba! Miért kell őket állandóan emlegetni? Ha a bal füledbe mondanak valamit, akkor azt a jobbfüleden keresztül engedd ki a nagyvilágba. Már lassan augusztus van! Az a két-három hónap, ami még hátra van, már semmi sem. —próbálta figyelmét másfelé terelni Somfai.

—Hát akkor én mit szólnak, amikor még tizenöt hónapom, tuti biztos hátra van! —mondta Demjén honvéd olyan szomorúan, hogy Kajmán megsajnálta. Pedig kedve lett volna ezt mondani:”*—Pajtás, az még olyan sok idő, hogy még reményed sem lehet az asszonyod hű várakozására*”.

Kedve lett volna, de mégsem tette, mert sejtette, Demjén honvédba már régóta beleköltözött a féltékenység gonosz ördöge. Ezért nyugtalanok napjai. Főleg akkor, ha otthonról ritkábban jön a levél.

Amíg ez a beszéd tartott a tűzoltókocsiban, Susogó honvéd, a műszakiak lehallgató, fülelő kémkedője, gyakran tekintgetett a tűzoltók irányába, ily módon ellenőrizve őket, neme alszanak.

A tűzoltók már régóta sejtették, ki köpte be őket korábban, amikor Kovács törzsőrmester büntetőtornába részesítette őket.

Beköpött ő másokat is. Azért kapott gyakran kimaradást és szabadságot, amit másoknak igen szűken adtak.

Somfai vette észre, amikor Susogó honvéd a gúnár nyakát nyújtogatva, füleit hegyezgetve, lépked feléjük.

—Psz! Maradjatok csendben! Susogó közeledik lopakodva. Tegyük úgy, mintha aludnánk!

Erre, mind a hárman alvást színlelő pózba helyezkedtek. Somfai ráhajtotta fejét a kormányra, szabályos alvást színlelve, ütemesen szívta-fújta a levegőt. A hitelesség kedvéért néha még horkantgatott is egyet-kettőt.

Demjén honvéd, a hosszú hátsó ülésen elnyújtotta a sok üléstől zsibbadó tagjait. Bárki azt gondolhatta, álmaiban már hazai tájakon jár, talán a ritkán látott feleségét ölelgeti.

Kajmán honvéd, a vezető melletti ülésen,—Somfai mellett—színlelte az alvást olyan tökéletesen, hogy ez bárkit megtévesztene. Hatalmas tüdejével szívta, és préselte a levegőt, miközben iszonyatos hangerejű horkolást hallatott.

Susogó honvéd ezt a képet látta, ezeket, a hangokat hallhatta, amikor a tűzoltókocsi közelébe ért.

Elégedetten dörzsölgette össze kezeit, és már a közelgő jutalom kimaradásra összpontosított.

Hogy biztosra meggyőződjön arról, minden tűzoltó alszik-e, a lehajtott ablakon készülődött behajolni a kocsi belsejébe.

Pontos, és megbízható képet akart adni Kovács törzsőrmesternek, aki majd a tettenérést ismét elvégzi, amiért az álomszuszék tűzoltóknak egy párnapos kóter jár.

A felső testrészét meghajtva, gúnár nyakát megnyújtva, próbált behajolni a kocsi belsejébe, amikor Kajmán honvéd kezének erős szorítását érezhette csuklóján. A szorítás után úgy csusszant be a kocsi belsejébe, mintha ott egy hatalmas vákuum keletkezett volna. Vákuum azonban nem volt, csak a Kajmán keze. Olyan váratlan volt ez számára, hogy az első pillanatban a besúgó Susogó honvéd megnémult a meglepetéstől, de aztán mégis segítségért kiáltott.

A kiáltásával egy időben, három MÍG 15-ös gép indította hajtóművét, iszonyatos dübörgés mellett, a

felszálláshoz készülődve. Így aztán Susogónak még csak reménye sem volt arra, hogy a segélykiáltásait bárki is meghallja.

Még az induló gépek dőreje is a tűzoltóknak kedvezett.

Kajmán, lenyomta Susogó fejét az ülésbe, ahol a segélykérő hangja elhalkult.

Somfai pedig a derékszíját csatolta le és mért ütéseket a tűzoltóautó foglyának feszülő hátsó felére.

Mikor ő megunt az ütlegetést, Demjén honvédnak adta át a derékszíját, aki nem sajnálta erejét a spionra pazarolni

Susogó, nyöszörgött és szipogott kínjában. Kajmán végül elengedte az ülésre leszorított testet, és kilökte a kocsiból.

Esés közben beletalpalt Susogó sajgó fenekébe, aki erre a rúgásra, hasra esett, majd gyorsan felugrott és sántán rohant elfelé.

Kajmán kiáltott utána:

—Ha szaglászni akarsz, legjobb lesz, ha a tűzoltóknak még a környékét is kerülöd!

Ha pedig neked erről az esetről eljár a pofád, neked annyi!

Susogó honvéd vissza sem nézett, úgy elrohant.

A tűzoltók pedig egy nagyot röhögtek a menekülő besúgó láttán, aki a továbbiakban nem szaglászott már utánuk és a sérelmeit sem merte elmondani senkinek.

—Nem lenne rózsás a helyzetünk, ha ez a spion beköpné bennünket. —mondta Kajmán.

—Ez után a verés után nem meri megtenni, mert jobban fél ez a veréstől, mint mi a hadbírótságtól! — jelentette ki Somfai, majd folytatta:

—Az ilyen gátlástalan féreggel csak így lehet eredményt elérni. Hiába próbálnád szépszóval jó útra terelni, úgysem sikerülne.

Nem értené meg azt, hogy milyen gusztustalan dolog, amikor valaki mások beköppésével, akarja magát behízelegni feletteseihez.

Emlékszem, kint a civil életben—a munkahelyemen—volt egy ilyen féreg, akit azért tartottak, hogy figyelje a munkatársai hangulatát, és írjon részletes hangulatjelentést az üzemi dolgozók véleményéről. Írja meg mi a véleménye a népi demokráciáról és egyebekről.

Sokszor, ő maga provokálta ki a véleményeket így módon:

—„Nézd csak Somfaikám! Nekünk nem jut órabéremelésre! Bezzeg Döbrögi művezetőnek ládaszámra viszik a sört az irodájába, és egész éjjel tart a nagy buli, ahol Mancika titkárnő, nemcsak a kávéját kínálgatja!”

—Mit mondhattam én erre? :

—„Az csak látszat, hogy bulira készülnek! Valójában a szabotálókát próbálják kiszűrni az üzemből. Megbeszélik, milyen módszerekkel lehetne őket megismerni a leghatékonyabban. „

A besűgő azonban nem elégedett meg a véleményemmel, mert ilyen vélemény miatt nem lehet a prémiumot elvonni.

Ráadásul a hangulatjelentésébe is pozitív helyzetbe tüntetett volna fel engemet, ezért másik témába kezdett:

„—Ugye Somfaikám, a KISZ titkárunk egyáltalán nem ért a munkájához? „

Erre az újabb provokációra mit szólhattam volna?

A gépkocsi önindítót, amit javítottam—„véletlenül” a lábára löktem, mire eltörött a lábúja.

Az üzemvezető—aki a baleseti jegyzőkönyvet felvette—jól letolta, amiért az én szerelőpadom mellett ólálkodott, ahelyett, hogy dolgozott volna. Ez az új üzemvezető nem szívlelte a spicliket és tudta róla, hogy a művezetőnek a besűgőja.

Ezzel azt akartam mondani: férgek mindenhol vannak, ahol olyan a „táptalaj,” hogy megteremhetnek, és jobban megélnék a besúgásból, mint a munkából, mert a munkájuk nem ér egy bakafingot sem.

*—A bakafing pedig valóban nem sokat ér, úgy takarodó után. —*hagyta helyben Somfai beszédét Kajmán honvéd, aki gyakran durrantgatott, ezért nagy szakértője volt az ilyesféle gázoknak, majd folytatta bölcselkedését:

Ezek a férgek, az emberiség létezésével egyidősek. Az Isten is azért teremtette őket, hogy legyen valami kellemetlen dolog is ebben a cudar jó világban.

Alig mondta el Kajmán is az értékebecslő véleményét, amikor piros rakéta fűródott a csillagos égboltba.

Nem tudták mire vélni, miért fejeződik be korábban az éjszakai repülés, márpedig a rakéta fellövése most ezt jelentette.

Az irányítótorony rádión keresztül visszarendelte a légtérben gyakorlati feladatokat végrehajtó MÍG gépeket.

A közeli meteorológiai állomás gyors vihar kitörését jelezte a térségben.

Az ilyen viharok kitörése nem ritka a Balaton térségében. A gyorsan közeledő vihar, gyorsan is távozik. A távozás előtt azonban felborít egy pár hajót a vízen, főleg, ha nappal jön. A startvonal mellett parkoló gépekről letépi a ponyvát, és ha valamelyik gép kereke nincsen lefékezve, neki gurítsa a másik gépnek.

Ebből bizony komolykárok keletkezhetnek, és előfordulhat olyan, hogy a mulasztást elkövető személyzet, a hadbírószágon köt ki.

Egymásután érkeztek a leszállópálya légifolyosójára a gépek, és szálltak le a beton pályán minden baj nélkül. Az egyik leszállni készülő gép azonban piros rakétát kapott.

Az irányítótorony távcsöves megfigyelője érzékelte, hogy az egyik futómű nem nyílt ki rendesen, pedig a pilóta műszerfali kontrol lámpája, nyitott futóművet jelzett.

A rakéta észlelésekor a pilóta újra gázt adott, minek hatására a gép iszonyatos hangerővel feldübörgött, és hatalmas fénycsóvát kibocsátó hajtóművével elhúzott a repülőtér feletti sötét éjszakába, mint egy üstökös.

Majd, többszöri próbálkozás után végre minden hajtóműve kinyílt és végül sikeresen landolt a repülőtér betonján.

Fellélegzett mindenki az izgalmas percek után, és talán a vihar is csak erre várt, mert orkánszerű szél kíséretében, sűrű villámlások és dörgések mellett, jéggel tarkított záporosó kezdett el zuhogni, ahogyan csak bírt.

Egy félóra elmúltával újra kiderült az Ég, mire a csillagok még fényesebben ragyogtak, mint az előtt.

Az éjszakai repülés azonban nem folytatódott tovább. Nem volt ez baj, mert így a derék tűzoltók szabadon álomra hajthatták fejüket.

*

Délután szabadfoglalkozással telt az idő, ami jól jött, hiszen éjjel ismét folytatódott a repülés. Ezen a

szabadfoglalkozáson, főleg a leszerelés előtt álló öreg tűzoltók, a MÍG gépek makettjait készítették plexiből.

Kajmán, a MÍG 15-sök után, már a 17-es, 19-es, gépek makettjeit csiszolgatta nagy türelemmel.

—*Nem unod még ezt a bődületes sok csiszolást?* — kérdezte Sugárosi.

—*Hát unom annyi szent, azonban Bartásnak és Hörcsöginek kicsiszolnék ilyen plexiből egy iker koporsót!* —jelentette ki olyan határozottan, hogyha erre igény lett volna, éjjel-nappal egyfolytában csiszolná.

De erre nem volt igény, mert az emlegetett parancsnokok kiváló egészségnek örvendtek, annak ellenére, hogy egyfolytában szolgálták a dolgozónépet a nappali órákban, éjszakánként pedig a kantinban dorbézoltak.

Bartás törzsőrmesteren, most is a másnaposság kórképe látszott, amikor benyitott a körletbe, és bambán figyelte a repülőket, csiszoló Kajmánt:

—*Nem csodálkoznék azon, ha a gépek ablakait betörné azért, hogy a francos modelleket csiszolhassa!*

Attól tartok, adott esetben, a baleset helyszínére érve, nem az életet mentené, hanem a plexit szedné össze először.

—*Ettől nem kell tartania törzsőrmester elvtárs!*

Persze, van itt a seregben egy-két alak, akiket nem nézek annyiba, mint a törött plexit, mert a plexiből még lehet valamit formálni, de az előbbiek csak nagy terhek a dolgozónép nyakán!

Ahogyan a leszerelés ideje közeledett, Kajmán egyre gyakrabban formálta meg az igazsághoz közel álló szavait. Ez pedig nem volt veszélytelen, mert fenn állt annak a veszélye, hogy szolgálati idejét megtoldják. Esetleg, pótpolitikai képzés céljából, ahol az ideológiát még tovább súlykolják a fejébe, ha már egyszer eddig nem sok ragadt rá az eddigi politikai foglalkozásokon.

Bartás, a másnapossága ellenére, felfigyelt erre a véleményére:

—*Miféle alakokról beszél maga?*

Kajmán, érezte, hogy szókimondóbb volt a kelleténél, ezért ködösítésbe kezdett:

—*Mindenhol vannak olyanok, akik a dolgozónép szekerén nem a hajtóerőt, hanem a féket képviselik!*

Emlékszem, kint a civil életben —ahol dolgoztam az üzemben, volt egy alak, aki csak a bélyegeket nyálazta be a tagsági könyvekbe.

Mégis jobban keresett, mint mi, akik mindig túlteljesítettük a normát a szerelésben.

Ő lett a kiváló dolgozó, és ő kapta a magas prémiumot.

—*Ne példálóddzon nekem a civil életből!*

Ez itt a sereg, a néphadsereg, ahol a nemzetközi imperialisták miatt, felettesei minden nap hőstetteket hajtanak végre, csak azért, hogy a dolgozónép békében építhesse a szocializmust. A maga feletteseire hárul az a komoly feladat, hogy az ilyen nehézfeldolgozású civilekből—mint maga—önfeláldozó harcost formáljunk, aki ha kell, életét áldozza a dolgozónépért.

Természetesen ez a maga esetében reménytelen vállalkozás, mert csak a kincstári ruhát, az élelmet pusztítja el és azt is feleslegesen!

—*Ha ez így van, akkor szereltessenek le előbb, hogy ne pusztítsam feleslegesen a kincstár vagyonát!*

—*Csak szeretné! Ez nem fog bekövetkezni, de az igen, hogy a szolgálati ideje megnövekedik, mert az ideológiai fejlettsége meg sem közelíti a testi fejlettségét, amit természetesen a néphadsereg konyhájának köszönhet!*

Jobb lesz, ha jövőben a száját a telhetetlen bendője tömésére használja, mert úgy vágom be a kóterba, mint a sicc!

Lelépni! —fejezte be Bartás a derék Kajmán letolását, és ezt követően dühösen lépett ki a tűzoltólaktanyából.

—No, ezt jól megrendezted!

Miért kellett a szádat állandóan jártatni?

Azt akarod, hogy három hónappal tovább szolgálj a dolgozónépet?

Azt akarod, a karácsonyt, a szilvesztert a laktanyában, vagy a kóterban töltsed? Vagy azt akarod, hogy hadbíróságra kerülj a nagy pofád miatt? Ott aztán a nyakadba sóznak akár egy-két évet is! —sorolta Somfai dühös kérdéseit, a leszerelés előtt álló, egyre türelmetlenebbül viselkedő bajtársának.

Kajmán csak lapított. Érezte, igaza van bajtársának, mert sehol sem szabad az őszinte véleményt kinyilvánítani, a seregben pedig főleg nem.

—Ezt az egy hónapot kibírom, ha addig Bartás a lábamat tapossa is! Ezt pajtás ünnepélyesen megfogadom! —emelte fel jobb kezét a hitelesség kedvéért az öreg harcos.

—Ennél okosabbat nem tehetsz! —hagyta helyben az ígéretét bajtársa, látva azt, hogy Kajmán uralkodik majd a száján.

Elmúltak a meleg nyári napok. A színesedő leveleket hűvösebb szelek sodorták le a fák ágairól, hogy a szélvédett szegletekbe, zugokba lerakják.

A Balaton is néptelenné vált. A fürdőzők nyomát elfújta a szél. A part menti nádasok élővilága megfogyatkozott, mintha soha nem lett volna itt a madarak milliónyi serege, az elmúlt nyár folyamán.

Ez a kép általában lehangoló, de nem a leszerelésre váró öregkatonáknak. Két év, mégis csak hosszú idő ahhoz, hogy boldogan szolgálja valaki a dolgozónépet, és természetesen ingyenesen. Ez alatt a két év alatt sok mindenre kell rámondani:

—*Értettem!*

Le kell szokni arról is, hogy saját véleménye, gondolata legyen az emberi lénynek.

De minek lenne az ide bevonulónak saját gondolata, amikor mások gondolkodnak helyette. Az itt szolgálónak csak annyi feladata van, hogy mások gondolatát—parancsát—ellenszegülés nélkül végrehajtsa, és mindenre azt szajkózza:—*Értettem!*

Baló, Sugárosi, Kajmán, és Somfai honvédek, feszesen álltak a reggeli parancs kihirdetésén, amikor is sejtették, fülüknek kedvesen csengő szavakat hallhatnak.

Bartás törzsőrmester állt előttük, kezében papírt szorongatva, majd annak tartalmát olvasni kezdte:

---„*A sármelléki repülő ezred ezredparancsnokának napiparancsa!*”

Ebből egy részlet, ami a négy tűzoltónak igen szépen hangzik:

„*A sorállomány azon tagjai, akik 1958 év november elsején vonultak be a néphadseregbe, levélben kérhetik hozzátartozóiktól civil ruhájuk elküldését címükre!* „stb..stb..

„*Sármellék. 1960. október 05-e.*

Ezredparancsnok! „

Hurrá! Hurrá! Kiabálták az öregkatonák, és dobálták „ködvágó” sapkájukat a levegőbe.

*—Viselkedjenek fegyelmezetten, mert ellenkező esetben elintézem, hogy a maguk ruhája, még egy pár hónapig az otthoni szekrényekben porosodjon! —*jelentette k Bartás, de hangjának fenyegető színezete meg sem közelítette a korábbi szintet.

*—Törzsőrmester elvtárs! Ne tessék már velünk ilyet tenni. Akkor hogyan tudunk otthonról üdvözlőlapot küldeni a törzs elvtársnak karácsonyra? Pedig karácsony táján olyan szép üdvözlő lapokat lehet küldeni, hogy már csak ezért is megéri minket leszereltetni. —*viccelődött Somfai az előbbi örömhír hatására, és természetesen a Bartásnak küldött üdvözlőlapokra gondolt.

A törzs elvtárs tapasztalatból tudta, neki a leszerelt katonák még soha nem küldtek üdvözlő lapot karácsony idején, sem máskor.

Persze Hörcsögi sem kapott és nem is számíthatott arra, hogy netalán ezután majd kapni fog egyszer.

Bartás mégis biztatóan válaszolt:

—Viselkedjenek rendesen, ahogyan az a dolgozónép katonájához illik, akkor esetleg lesz alkalmuk arra, hogy üdvözlőlapot küldjenek nekem!

A leszerelés előtt álló katonák azonban máris bizonyosak voltak abban, tőlük semmilyen üdvözlőlap nem fog érkezni a rossz emlékeket idéző tiszthelyetteseknek.

A sármelléki lányok legtöbbje is arra számított, hogy három hét multával, új udvarló után kell nézniük.

A régieket úgy elveszítik, mint ősszel a fák a leveleiket, hogy aztán tavasszal újak váltsák fel a régieket.

A lányok azonban nem akartak tavaszig várni, ezért fiatalabb katonák felé kacsintgattak abban a

reményben, hogy közöttük már meg fogják találni az örökké tartó igazi, nagyszerelmet.

A leszerelők pedig, egyre gyakrabban küldték haza, az egyre szerelmesebben csengő leveleiket, hogy mire hazaérnek, várja őket otthon a nagy szerelem.

Így, Kajmán honvéd is elküldte haza a szerelmes levelét:

Drága Ilonkám!

Kívánom, hogy levelem egészségesen és kivrulva találjon! Mindig is Téged szerettelek. Nagyon közel van, már azaz idő, amikor ezt füledbe sugdoshatom. Nem akarok mást feleségül venni, csak Téged! Az sem baj, ha nem főzöl olyan jól, csak az a lényeg, sokat főzzél nekem, mert az étvágyam nem romlott el a seregben. Sőt, még javult is! Éppen ezért ajándékba ne fogadjál el főzőedényeket tíz liter alatt, mert azokban kevesebbet lehet főzni. Márpedig azt nem akarom, hogy naponta háromszor is kelljen főznöd.

Jó lesz, ha a kemencéteket megjavítassátok, mert abban lehet egyszerre több tepszi túrós-mákos rétest sütni, amit én változatlanul nagyon szeretek.

A réteseket talán még jobban szeretem, mint bármikor. Itt a seregben, ezek a mocskos zupások, soha nem sütöttek nekünk finom réteseket.

Ha bármi egyéb süteményt sütöttek, az olyan kevés volt, mint a néphadseregben a fizetésünk {zsoldunk}. Azt pedig elhiheted kevés volt. Amikor fogaim megőrölték az általuk sütött süteményt, benne maradtak a fogaim lyukaiban. Az ízeztet éreztem ugyan, de abból a kevés adagból semmi sem jutott a gyomromba.

Ezért azt mondom, legjobb lenne a kemencéteket nemcsak megjavítani, de meg is nagyobbítani, hogy annak nagysága, igazodjon a meg növekedett étvágyam nagyságához.

Mondd meg anyukádnak, nem vagyok válogatós. Mindent meg eszek, ami sülvé, főve van! De megeszem akkor is, ha nyers, csak sok legyen.

Üzenem anyukádnak—az én jövőendőbeli anyósomnak—, hogy hamarosan találkozunk, ezért legyen e-felől nyugodt.

Csókol mindenkit a Te hűséges, odaadó szerelmed: Pista!

Kelt, Sármellék. 1960. október hó 10-ik napján.

Kajmán honvéd, miután sorait leírta, egy borítékba süllyesztette, és a lenyálazás után leragasztotta, majd a laktanyán belüli leveles ládába csúsztatta.

Ekkor, meg volt magával elégedve. Levelével sikerült megnyugtatni szerelmét és leendő anyósát, arról, hogy a seregben nem romlott el az étvágya, és továbbra sem romlik el az otthon főzött étel, az otthoni edényekben.

Ezt, biztosra megígérhette, mert a seregben nem tíz literes edényekben főznek, mégsem engedte, hogy a nagy kondérokban bármilyen étel elromoljon. Egy hét multával megérkezett a válaszlevél. Miután kibontotta, nem akart hinni a szemének, az olvasottak miatt:

Tisztelt Pista! {már nem kedves}.

Tudatom Veled, leveledet megkaptam, amelyben írod, hogy az étvágyad egy cseppet sem romlott el.

Az igazság az, hogy ez már sem engemet, sem anyámat, egy cseppet sem érdek, mert én már gyűrűs mennyasszony lettem, amióta nem találkoztunk.

Nem gondolhattad komolyan, hogy én majd ennyi ideig várok Rád?

Anyám azt mondta, ezzel a T. Gyurival, sokkal jobban járok, mint Veled, mert harmadát sem eszik, mint Te.

Szerinte, Te megennéd a hasznót, és nem haladnánk az életben semmire. Így, építkezni sem tudnánk, még akkor sem, ha száz életünk lenne. Ezek után azt teszel, amit akarsz! Nem tartok igényt a szerelmedre!

Tisztelettel Ilonka.

Kajmán, miután elolvasta a levelet, értetlenül nézett a semmibe.

Nem akarta elhinni, hogy amit Demjén honvédnak jószolt, az, vele fog megtörténni. Ebből az a tanulság: *bizonyos dolgokkal nem érdemes még viccelni sem, mert nem Demjén lesz az, aki asszony nélkül marad, hanem ő.*

Az is igaz, hogy mennyasszonyának tekintette Ilonkát, de gyűrűjük még nem volt.

Talán, ha gyakrabban hazaengedik, ez a mocskos Gyuri nem tudta volna lecsapni kezéről.

—Megállj Te piszkos Bartás és piszkos Hörcsögi! — sziszegte fogai közül és az előtte álló szemetesvödörbe olyat rúgott, hogy az a körlet másik sarkába gurult.

Szentül hitte, hogy minden bajnak ők az okozói, és ezért még meglakolnak.

Minden dühös ember talál végül vigasztalást, mert bízik abban, miszerint eljön, azaz idő, amikor az általa vélt bűnösök meglakolnak.

Kajmán, erősen hitt ebben, és ettől kisé megnyugodott.

Nyugtalan-ságot csak az okozott, hogy az utolsó napok rendkívül nehezen múltak. De ezt minden leszerelés előtt álló katona tapasztalhatta.

Nem volt már türelme senkinek sem arra, hogy a valamikor magával hozott mérőszalagok centijeit naponta vagdalgassa. Legtöbbször már régóta a szemetes kosárba dobták, hogy ne emlékeztesse őket az iszonyatosan lassan múló időre.

Az idő azonban, nem múlt lassabban és gyorsabban, mint bármikor az idő kerekének elindítása óta. Az órák, egyformán mérték, ketyegték az időt mindenkor.

Akinek rosszabbul ment a sora, érezte azt, valaki belekapaszkodik az óra mutatóiba azért, hogy az idő lassabban teljen a kelleténél. Akinek pedig jól ment, érezte azt, hogy az idő fénysebességgel száguldozik, azért, hogy az a *kicsi jó mielőbb elmúljon*.

Mégiscsak, elérkezett az idő, amikor az egész repülőezred részére tartott reggeli parancs kihirdetésén, elhangzott a régóta várt parancs:

—Eltársak! A holnap reggeli parancs ki hirdetésre, minden öregkatona civil ruhában jelenjen meg!

Hogy ez, valójában mit jelent?

Ezt csak az tudja igazán, aki volt öregkatona és éveket várt a leszerelésre.

—Hallottad? —bökte oldalba Kajmán a Somfait, aki akaratlanul felnyögött, amint túltáplált bajtársa öklét a veséje tájékán érezte.

—Hát hogyne hallottam volna?

Nem politikai foglalkozás ez, ahol Karvaly hadnagy szavai álomba ringatnak! —súgta oda az örömtől repeső bajtársának, akinek ilyen fontos hírek hallatán, még az örökösen kinzó éhsége is csillapodni látszott.

A parancskihirdetés után a tűzoltó laktanyába visszaérkező katonák az örömtől repestek.

Bartás törzsőrmester sem szólt már semmit. Nem adott parancsot, és nem fenyegetett semmilyen kóterba

zárással, mert katonáit a következő nap folyamán, végképpen törölheti a tűzoltói állományából.

Demjén és Hordós honvédek, lógó orral figyelték az örömtől repeső öregkatonákat.

—*De jó már nektek! Nem kell szabadságot, kimaradást kérni!* —mondta Demjén honvéd olyan lehangoltan, hogy Somfai és Sugárosi szinte egyszerre mondták:

—*Ne búsuljatok! Mi sem hittük volna, hogy egyszer eljön ez az idő, mégis eljött!*

Baló, szintén beállt a vigasztalók sorába:

—*Úgy elszalad a hátra lévő évetek, hogy észre sem veszitek.*

Átadjuk nektek a sármelléki, zalavári lányokat, mert velük aztán rohan az idő! Ezt nekem pajtás elhíhated.

—*Egy év az nagyon sok idő!*

Még egy hónap is sok ezen a helyen! —jelentette ki Hordós honvéd.

Ez alatt Demjén honvéd nagy tüsszentésekbe kezdett, biznyságul arra, hogy igazat mondott Hordós.

Ezek a párbeszédék késő éjszakáig tartottak, a leszerelő és a maradni kényszerülő katonák között, akik a közösen eltöltött időkre emlékeztek.

Jóval elmúlt éjfél, mikor elaludtak, mégis már ébresztő előtt felkeltek, hogy mielőbb civil ruhába öltözhessenek.

Öltözködéskor kellett tapasztalniuk azt, vagy a ruha lett kisebb, vagy ők vastagodtak meg az elmúlt két év alatt. Inkább az utóbbi feltevés bizonyult helyesnek.

Nem hasonlítottak már ők a két évvel korábbi szende kiskatonákhoz, sem termetben, sem belső mivoltukban. A két év, *a sereg*, nem múlt el nyomtalanul, hiszen igazi felnőtt emberekké váltak.

—*Nahát! Hogy nézel ki pajtás?* —mutogattak egymásra úgy, mint akik, egyik pillanatról a másikra kicserélődtek.

Pedig az előző naphoz képest, csak a ruha változott meg, az ember nem!

—*Nahát! Tudtam, hogy a legkisebb ruhámat küldi el az anyám.* —morgolódott Baló, miután úgy állt ágya mellett, mint akit szorosan bepólyáztak civil ruhájába.

Kajmánról pedig, beszélni sem érdemes.

A konyhai mosogatások utáni bőséges repeta, megtette a hatását.

Mindezek ellenére, olyan vidám volt a hangulat, mint ahogyan ez a leszerelő katonákra jellemző—a több éves szolgálat után.

Pedig a késő őszi idő, lehangoltságra adott volna inkább okot.

A Balaton feletti, esőtől terhes fellegekből, finom, permetszerű eső hullott alá. A ködfoszlányokat csípős, őszi szél tépte-szaggatta, mégsem oszlott széjjel, mert a víz tükre fölött egyre nagyobb kiterjedésű ködök képződtek újra, meg újra.

Az előző napi napiparancsnak megfelelően, ünnepi reggelivel kezdődött a nap.

A zupások, kitettek magukért a finom falatok feltalálásával. Bebizonyították azt, hogy tudnak ők jobbat és többet főzni. Sajnos, ez a bizonyítás elég sokat váratott magára.

A bőséges reggeli után, a nagy ebédlő termében, egy rövid búcsúztatás következett, ahol Karvaly hadnagy politikai, és Forgács százados elhárító tisztek az ezredparancsnokság nevében köszöntek el a leszerelőktől, és atyai intelmekkel látták el a leendő civileket:

—*Eltársak!* —kezdte el Karvaly hadnagy, politikai tiszt.

—*A seregben megtanítottuk Önökkel azt, hogy a dolgozónép szolgálata milyen nemes feladat. Továbbiakban sem felejtsek el, hogy ennél szebb feladat nem létezik.*

Szolgálni azt a népet, amely a szocializmus építésében kimagasló eredményeket ér el nap, mint nap...és...és mondta volna még tovább, ha ezt a hazafelé induló vonat hajlandó lenne megvárni, és Forgács százados suttogásával le nem állítja, ezt az agitációs bajnokot, mivel ő is szólni akart még a leszerelő katonákhoz:

—Önök a mai nappal leszereltek, azaz, tartalékállományba kerültek!

A néphadsereg, a dolgozónép, továbbra is számít Önökre, mert az imperialisták aknamunkájukkal, tönkre akarják tenni a magyar dolgozónép vívmányait. Mi, ezt nem engedjük! Ha segítségre van szükségünk, küldjük címükre a bevonuló parancsot.

Azonban addig, szorgalmasan vegyenek részt a szocializmus építésében, és egy pillanatra sem felejtsek, mi vigyázunk a békéjükre!

Az elhárító tiszt, akár éjfélig is mondta volna atyai intelmeit, ha egy beosztottja nem sűgja a fülébe:

—Elnézést százados elvtárs! Hamarosan indul a vonat!

Erre, nem volt mit tennie, mint hallgatóságát elengedni, mert ez a vonat—ez a nagydarab vasalkotmány—nincsen tekintettel arra, hogy az elhárító tiszt, a hallgatóságával még hosszú órákon át, ismertesse bölcs nézeteit.

A katonazenekar vasútállomásig kíserte a leszerelőket, akikhez a kapuban várakozó hozzátartozók is csatlakoztak.

Egyiknek felesége, másiknak mennyasszonya, vagy netalán hozzátartozó családtagja volt a kísérő.

Persze sokan voltak olyanok, akiket senki sem kísért, senki sem várt.

Kajmánt sem várta Ilonkája, akinek elege lett a hosszú várakozásból.

Balót, Somfait sem várta senki. Bartásné küldött feléjük egy-egy gyors kacsintást, de őt sem érdekelték különösebben a távozó emberek, akik végképpen kiléptek az életéből azért, hogy újabbaknak helyet adjanak.

—No, és mi lesz a sorsod a továbbiakban? — kérdezte Baló és Sugárosi Somfait.

—Megyek vissza a Kőolajfűrási Vállalathoz gépkocsivezetőnek!

—És a lányok? Azokkal mi lesz?

—Majd összefutok valakivel, valahol. Kár lett volna eddig valakit várakoztatni.

Kajmán is mit ért el vele? Igaz e pajtás? —fordult Somfai a jó étvágyú, volt bajtársa felé.

—Hát, nem sokat! De lehet, hogy így van jól.

Hagyni kell a dolgokat békén, és azok sokszor maguktól jobban megoldódnak. —válaszolt Kajmán bölcsen.

—Nem kell kétségbeesnie egy leszerelő katonának, mert minden újára kerül egy férjhez menő lány. A mi falunkban legalábbis ez így van. —vigasztalta Baló a volt bajtársait, mert azok nem voltak emiatt kétségbeesve.

A vasútállomáson már tetőzött a jókedv, amihez hozzájárult a jó bor, a sör, a pálinka.

—Gyere pajtás, kóstold meg ezt a finom hazai pálinkát! —nyomta Kajmán kezébe a hazai tüzes vizet Sugárosi, amelytől a testes embernek lángolt a torka, de egyéb hatása sem maradt el.

—Te mit kérsz Somfai?

Bort, sört, vagy pálinkát?

—Mindegy, bármit, csak butítson, hogy mielőbb elfelejtsem ezt a két évet a Hörcsögikkel, és a Bartásokkal együtt!

—Szívemből beszélsz pajtás! Az...az...a lé...nyeg, ho...hogy minél előbb elfelejtsük őket, azokkal a mocskos zupásokkal együtt, akik mindig szűken mérték a mosogatólevet! —akadozott Kajmán nyelve és Somfaiba kapaszkodott, hogy az egyensúlyát helyrehozza.

Ezután dalolásba kezdett öblös hangjával, amihez a többiek is csatlakoztak, miközben az állomásra érkező vasúti kocsikban helyet foglaltak.

Teljes volt a hangzavar, mert más csoportosulások, más nótába kezdtek, de Kajmán óriás tüdejéből kitóduló levegő, sokkal erősebb volt. Talán olyan, mint a

repülőgépek turbinájából kiáramló tornádó, ezért az ő
nótája mindent, de mindent túlharsogott:

*„Ez a vonat most van indulóban.
A belseje fel van virágozva,
A belseje sárgára,
Sármelléki leszerelő repülősök számára
Mennek haza végleges szabadságra. ...”*